

سه شنبه

۲۱ آذر ۱۴۰۲
۲۸ جمادی الاولی ۱۴۴۵
۱۲ دسامبر ۲۰۲۲

اعطای نشان عالی مدیر برتر
سال ۱۴۰۲

به مهندس محمد امین محمدی

مدیر عامل گروه معادن و کارخانجات سنگ ذوالفقار

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

سال سی و پنجم شماره پیاپی ۳۷۸۵ • دوره جدید سال دهم شماره ۲۴۶۷ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

صنعت راهکارهای جلوگیری از تشدید ناترازی بنزین را بررسی کرد

از اصلاح صنعت خودرو تا توسعه سوخت جایگزین

می کند و بر اقتصاد کشور تأثیر نامطلوب می گذارد. به گفته کارشناسان و صاحب نظران امر برای مبارزه با افزایش شدید مصرف انرژی و در نتیجه کمبود بنزین، تمرکز بر اصلاح صنعت خودرو، تنوع بخشیدن به سبد سوخت و کاهش وابستگی به بنزین برای سوخت خودروهای سواری ضروری است.

این اتفاق در شرایطی است که برای ساخت یک پالایشگاه باید حدود ۱۰ میلیارد دلار سرمایه گذاری شود. از سوی دیگر، طبق محاسبات، ناترازی ۱۳.۵ میلیون لیتری بنزین، سالانه حدود ۳ میلیارد دلار به کشور عدم النفع وارد می کند. واردات بنزین در سال ۱۴۰۳ که بیش از ۲.۶ میلیارد دلار تخمین زده می شود، عمیق تر شدن بحران و تشدید عدم تعادل بنزین را نمایان

رشد فزاینده مصرف سوخت در کشور به ویژه پس از افول همه گیری ویروس کرونا در شرایطی اتفاق افتاده که اگر مصرف بنزین با ۵ میلیون لیتر صرفه جویی، از ۱۱۰ به ۱۰۵ میلیون لیتر کاهش یابد، با احتساب نرخ ۳۰ هزار تومانی بنزین در بازارهای جهانی، درآمد کشور از این محل به تنهایی به بیش از ۵۴ هزار میلیارد تومان می رسد.

صنعت ابعاد مختلف فساد چای را بررسی کرد

یک اختلاس «دبش»

۱۶-۸-۷

گزارش های روز
بوی بد در مشام جنوب تهران

معدن سرگردان
در فاصله حرف تا عمل

پای مسکن در مرداب رکود

بسیاری از بازارها در چند ماه اخیر به دنبال سیاست های کنترل نقدینگی، در رکود به سر می برند. بازار مسکن هم از این قاعده مستثنا نیست و از ماه تیر ترمز افزایش نرخ کشیده شده است. کارشناسان در پیش بینی بازار مسکن معتقدند رکود حاکم بر این بازار در نتیجه بکارگیری سیاست های انقباضی است، اما در ماه های پایانی سال به دنبال کسری بودجه، دولت دیگر توان کنترل نقدینگی را نخواهد داشت و با افزایش نرخ باورند که بازار مسکن وارد شرایط رکود تومی شده و تا پایان سال تغییرات مختصری خواهد داشت. اما اتفاق جالبی که در چند ماه اخیر افتاده، تبلیغات گسترده مسئولان ذی ربط حوزه مسکن از عملکرد خود است با این مضمون که ترمز نرخ ملک را کشیده و با سیاست گذاری درست خود نرخ مسکن را کاهش داده اند! صحبت هایی که به هیچ عنوان درست نیست زیرا نرخ مسکن در این زمان مشابه خود در سال ۱۴۰۱ نزدیک به ۷۰ درصد افزایش داشته و این یعنی فاجعه بزرگ در بازار مسکن که هیچ فکر سازنده ای برایش نشده است. در روزهایی که اجاره یک ملک نقلی در تهران هم تبدیل به آرزو برای برخی شده، هیچ کس حرفی از قیمت های خرید نمی زند، به ویژه حالا که مشخص شده پول خرید هر متر مسکن در تهران به ۸۰ میلیون تومان رسیده است. این در حالی است که تورم اجاره بها در این به ۴۰۱ درصد رسیده که نشان از رشد تورم نسبت به ماه مهر دارد. اما سوال این است که در سال آینده و با فرارسیدن بهار باید منتظر چه چیزی بود؟ آیا وضعیت بدتر خواهد شد یا امیدواری هایی وجود دارد؟

«آگهی فراخوان مناقسه عمومی بگر حلهای همراه با ارزبایی کفشی»
خرید و تحویل ۱۸۰۰ (یکهزار و هشتصد) تن آمونیاک
شماره آگهی: ۱۶۲۰۳۱۹
م/د/ف: ۲۵۶۶
تاریخ در صفحه ۵

«مناقسه عمومی»

صنعت کار باختر

شرکت معدن کار باختر در نظر دارد عملیات پیمانکاری تامین ماشین آلات مورد نیاز جهت بارگیری، حمل و تخلیه مواد در کارخانه گندله و کنسالتاره شرکت صبانور واقع در استان همدان - آقای مهندس غلامی ۰۹۱۷۸۰۳۵۸۱۴ را از طریق مناقسه عمومی به تامین کنندگان واجد شرایط واکذار نماید. از متقاضیان محترم دعوت به عمل می آید پس از بازدید از محل و دریافت اسناد مناقسه از سایت www.madankarbakhtar.ir و تحویل پاکت ها حداکثر تا ۷ روز کاری به واحد پشتیبانی - آقای بابایی ۰۸۱۳۸۳۷۰۲۳۵ (همدان - خیابان مهدیه، جنب بانک صادرات، کوچه توحید، بن بست کیانیان، درب اول از سمت راست) یا دفتر تهران (سعادت آباد، نرسیده به خروجی نپایش شرق خیابان ۲۶ حق طلب غربی) پلاک ۴۹ ساختمان صبانور - طبقه همکف - شرکت معدن کار باختر - خام تاچیک اقدام فرمایند.

شرکت معدن کار باختر (سهامی خاص)

آگهی فراخوان عمومی «مناقسه یک مرحله ای»

نوبت دوم
شماره ۱۶۱۹۱۴۴

اداره کل آموزش و پرورش استان بوشهر در نظر دارد سه مناقسه (۱) خرید ۵۰۰ عدد میز دانش آموزی / ۱۰۰۰ عدد صندلی دانش آموزی / ۲۰۰۰ عدد صندلی دسته دار (۲) ۴۹۰ عدد میز معلم / ۴۹۰ عدد صندلی معلم (۳) خرید ۱۲۰ دستگاه آبسردکن مورد نیاز خود را از طریق مناقسه عمومی به شرکت ها و موسسات دارای مجوز از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس setadiran.ir واکذار نماید.

موضوع مناقصات: به شرح جدول ذیل

مبلغ قرارداد مبتنی بر موضوع قرارداد مناقصات به شرح جداول پیوستی اعلام می گردد (کسور قانونی مربوط به این قرارداد به عهده مجری / خدمت دهنده است) لذا روند بر گزارای این مناقسه باتوجه به شرایط ذکر شده و تقبل شرایط پیمان، اسناد مناقسه و پیشنهاد های خود و همچنین اسناد و مدارک شرکت در مناقصات را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس setadiran.ir دریافت نموده و پیشنهاد قیمت خود را از طریق سامانه مذکور ثبت نمایند.

تاریخ بازگشایی اسناد مناقصات به شرح جدول ذیل می باشد.

زمان اعتبار پیشنهاد تا ساعت ۱۹ مورخ ۱۴۰۲/۱۲/۲۹ می باشد.

لیست مناقصات اداره کل آموزش و پرورش استان بوشهر

ردیف	عنوان	تضمین شرکت در مناقسه	مهلت دریافت اسناد	مهلت ارائه پیشنهاد	تاریخ بازگشایی
۱	مناقسه خرید ۵۰۰ عدد میز دانش آموزی / ۱۰۰۰ عدد صندلی دانش آموزی / ۲۰۰۰ عدد صندلی دسته دار	۱,۱۳۷,۵۰۰,۰۰۰	۱۴۰۲/۰۹/۲۷	۱۹۰۰	۱۴۰۲/۱۰/۰۹
۲	۴۹۰ عدد میز معلم (بدون کشور و طبقه) / ۴۹۰ عدد صندلی معلم	۷۲۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال	۱۴۰۲/۰۹/۲۷	۱۹۰۰	۱۴۰۲/۱۰/۰۹
۳	خرید ۱۲۰ دستگاه آبسردکن	۱,۰۸۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۴۰۲/۰۹/۲۹	۱۹۰۰	۱۴۰۲/۱۰/۱۰

SICE 2023

چهارمین نمایشگاه زنجیره تامین فولاد، مس ماشین آلات و تجهیزات و غیر آهنی کرمان
Steel Industry & Copper Expo

۲ الی ۵ دی ماه ۱۴۰۲
۱۰ صبح الی ۱۷

محل دائمی نمایشگاه های بین المللی کرمان
ستاد برگزاری: ۰۳۴-۹۱۰۱۵۹۱۰
۰۹۱۳۵۹۸۶۳۵۵
۰۹۱۳۸۴۰۱۶۲۱

ARATTAEXPO.IR

مشکلی در تامین ارز خودرو نیست

وزیر صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه آیین‌نامه واردات خودروهای کارکرده در دولت تصویب شده است و هیات‌دولت هم باید آن را ابلاغ کند، گفت: در حوزه واردات خودرو برنامه‌ریزی انجام شده است و نگرانی از اینکه هیچ بخشی از اقتصاد دچار آسیب شود، وجود ندارد.

به گزارش ایسنا، عباس علی‌آبادی در حاشیه مراسم پنجاهمین سالگرد تاسیس صندوق ضمانت صادرات ایران در جمع خبرنگاران، اظهار کرد: باتوجه به حجم و ظرفیت اقتصاد کشور، باید ظرفیت صندوق ضمانت صادرات چندبرابر شود. در گام اول سرمایه صندوق باید بیش از ۲ میلیارد دلار و در آینده بیش از این رقم باشد. وی با بیان اینکه یکی از اهداف صنعت، استفاده از روش‌های متداول و غیرمتداول برای تامین امنیت تجارت است، در پاسخ به سؤالی درباره اختلال در سامانه جامع تجارت، گفت: این جنس مشکلات فنی مرتب پیش می‌آید و حل می‌شود.

این مقام مسئول در پاسخ به سؤال ایسنا درباره واردات خودروهای دست دوم گفت: آیین‌نامه واردات خودروهای دست‌دوم در دولت مصوب شده است و هیات‌دولت هم باید آن را ابلاغ کند و ابلاغ‌کننده وزارت صمت نیست.

علی‌آبادی در پاسخ به سؤال دیگر ایسنا درباره چالش‌های تامین ارز واردات خودرو نیز گفت: ارز در تجارت و فعالیت اقتصادی ابزاری است که بین ساختارهای اقتصادی مختلف کارکرد و روی همه‌چیز هم اثر دارد. در موضوع تامین ارز نگرانی دولت این است که با یک اقدام نسنجیده، اقتصاد کشور دچار تاثیر و معیشت مردم با تغییر نرخ ارز دچار خطر شود.

بنابراین دولت با احتیاط عمل می‌کند. اما به گفته وی، در حوزه واردات خودرو برنامه‌ریزی انجام شده و نگرانی از اینکه هیچ بخشی از اقتصاد دچار آسیب شود، وجود ندارد. همچنین ارز همه مواردی که درباره خودرو برقی اعلام شده، تامین شده است.

وزیر صمت با بیان اینکه واردات در حوزه خودرو برای رفع ناترازی انجام می‌شود، تصریح کرد: ابعاد ناترازی در حوزه خودرو با سایر کالاها متفاوت است. در برخی کالاها مانند گندم، داشتن یک کیفیت قابل قبول کافی است، اما درباره خودرو تنوع رنگ، مدل، تکنولوژی و ... وجود دارد که همه می‌توانند ناترازی ایجاد کنند. تا زمانی که ناترازی در این حوزه‌ها وجود داشته باشد، واردات را مناسب می‌دانیم و برای رفع ناترازی‌ها برنامه‌ریزی می‌کنیم. همچنین سعی می‌کنیم با وضع تعرفه، رقابت سودمند و مناسبی که به نفع ظرفیت ملی باشد، ایجاد کنیم.

وزیر صمت با بیان اینکه در حال برنامه‌ریزی برای اتصال شرکت‌های دانش‌بنیان به شرکت‌های بزرگ هستیم، گفت که سرمایه فعلی صندوق ضمانت صادرات کافی نیست و هدف‌گذاری شده این سرمایه با افزایش ۱۰ برابری به ۲ میلیارد دلار برسد.

وی با تأکید بر اینکه بازار جذاب، تولید به‌دنبال دارد، اظهار کرد: نظارت و رقابت کنترلگر است که با از میان برداشتن انحصارات بازار در رقابت کامل قرار می‌گیرد و شرایط قابل توجه می‌شود. تولید، دانش‌بنیان و صادرات‌محور؛ ۳ شعاری است که در دستورکار قرار دارد. تجارت و صنعت در کنار یکدیگر، فضای برای رونق اقتصادی به‌وجود می‌آورد که باتوجه به تحولات کنونی نیاز ما توسعه تجارت کشور است.

علی‌آبادی با بیان اینکه از دیگر نکات مهم در توسعه صادرات، اتصال شرکت‌های بزرگ و کوچک به یکدیگر است، گفت: اکنون با برگزاری رویدادهای ماهانه، شرکت‌های صنعتی کوچک را به شرکت‌های بزرگ پیوند می‌دهیم و به‌زودی نیز رقم قابل توجهی قرارداد برای حل مسائل روز کشور امضا خواهد شد.

به گفته این مقام‌مسئول در دهه‌های گذشته، سرانجام فعالیت‌های سرمایه‌های انسانی در دانشگاه‌های کشور با توانمندی‌های بسیار، خلق محصول برای ایران نبود، اما با پیگیری‌های انجام‌شده همکاری‌هایی طراحی شده است تا سود سرمایه‌های انسانی به نفع کشور باشد که با پیوستن این افراد به شرکت‌های بزرگ می‌شود.

علی‌آبادی با بیان اینکه صندوق ضمانت وسیله‌ای برای تامین امنیت تجارت است، تصریح کرد: پیش از این امنیت به‌معنای حفاظت فیزیکی بود و صندوق ضمانت صادرات می‌تواند با مشارکت امنیت مالی ایجاد کند.

وی همچنین با بیان اینکه برقراری ارتباط با کشورهای هدف از سوی صندوق ضمانت صادرات، راهی برای توسعه تجارت است، گفت: با فراهم کردن شرایط در زمینه کاهش تعرفه‌ها و پیدا کردن مسیرهای خلاف محدودیت‌های تجاری و استفاده از مزایای صندوق ضمانت صادرات می‌توان توسعه تجارت را رقم زد.

رئیس‌ی در همایش اقتصاد ایران:

فساد چای، سال اول دولت کشف شد

روز نخست همایش اقتصاد ایران با محور اصلاح ساختارها، ناترازی‌ها و نقش آفرینی نوین، برگزار شد. محورهای این همایش، اصلاح ساختار نظام سیاست‌گذاری اقتصادی، اصلاح ساختار حکمرانی بر مبنای داده، اصلاح ساختارها و رفع ناترازی‌ها در نظام مالی (بانک و ارز)، اصلاح ساختارها و رفع ناترازی‌ها در نظام مالیاتی-رفاهی، اصلاح ساختارها و رفع ناترازی‌ها در نظام بودجه‌ریزی، اصلاح حکمرانی و رفع ناترازی‌ها در حوزه انرژی و محور ویژه همایش جانمایی جدید اقتصاد ایران در عرصه بین‌الملل است.

در روز نخست همایش، ۴ پنل با موضوع اصلاح ساختار نظام سیاست‌گذاری اقتصادی، اصلاح ساختار حکمرانی بر مبنای داده، جانمایی جدید اقتصاد ایران در عرصه بین‌الملل و اصلاح ساختارها و رفع ناترازی‌ها در نظام مالی (ارز) با حضور صاحب‌نظران اقتصادی و نخبگان این حوزه برگزار می‌شود.

اصلاح حکمرانی و رفع ناترازی‌ها در حوزه انرژی و اصلاح ساختارها و رفع ناترازی‌ها در نظام مالیاتی-رفاهی عنوان ۲ پنل دیگری است که در روز دوم همایش برگزار می‌شود.

اجتماعی می‌خواهیم، بنابراین باید برای آن یک معیاری قرار دهیم. به‌عنوان مثال، آمایش سرزمین می‌تواند معیار مناسبی برای توزیع ثروت و ظرفیت‌ها به تناسب میزان برخورداری مناطق مختلف در راستای اجرای عدالت باشد.

رئیس‌جمهوری محور مهم بعدی در اجرای تحول را مردم‌پایه بودن آن عنوان و خاطر نشان کرد: هر جا که به مردم میدان داده شده، آنجا عرصه موفقیت بوده و هر جا مردم حضور نداشته‌اند، به مشکل برخورد داریم. کاستن از تصدی‌گری و قرار گرفتن دولت در جایگاه نظارت هم در برنامه‌های پنج‌ساله و هم در قانون اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ مورد تأکید قرار گرفته است.

واگذاری تصدی‌گری‌ها به مردم

آیت‌الله رئیسی گفت: دولت باید تصدی‌گری‌ها را به مردم واگذار کند و خود در جایگاه هدایت، حمایت و نظارت قرار گیرد؛ البته همان‌گونه که عنوان شد، واگذاری تصدی‌های اقتصادی به مردم به‌معنای پایان و رها کردن کار نیست، بلکه دولت باید از فعالان خصوصی که به میدان آمده‌اند، در زمینه‌های مختلف حمایت حقوقی و مالی کند و بر عملکرد آنها نظارت داشته باشد.

رئیس‌جمهوری تأکید کرد: اگر چه در اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ به دلیل برخی اشکالات به مشکلاتی برخوردیم، اما این به‌معنای تعطیلی کار نیست و اجرای این سیاست‌ها باید با نظارت و اجرای دقیق قانون دنبال شود.

۱۴ راهکار برای رفع ناترازی صندوق‌ها

وی گفت: از روزهای نخست دولت سیزدهم، ۱۴ راهکار برای رفع ناترازی صندوق‌های بازنشتی شناسایی شد که در برنامه هفتم توسعه هم دیده شده است. ناترازی صندوق‌های بازنشتی مشکلات عدیده ایجاد می‌کند. دولت مشکلات صندوق‌ها را شناسایی و برای حل آن تلاش می‌کند.

وی بیان کرد: از ظرفیت‌های اقتصادی شانتگاهی، بریکس و اتحادیه اوراسیا استفاده بهینه کنید. افزایش سرمایه‌گذاری و به‌رهوری در رشد اقتصادی بسیار موثر است. وزارت اقتصاد حمایت جدی از سرمایه‌گذاری داخلی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی را در دستور کار خود قرار دهد.

حرکت نقدینگی به سمت تولید

رئیس‌جمهوری گفت: در سال نخست دولت سیزدهم تلاش کردیم کسری بودجه ۴۸۰ هزار میلیاردی را با ایجاد درآمد جبران کنیم که موفق هم شدیم. در سال بعد تلاش کردیم تغییر بین مصارف و منابع آنچنان نداشته باشیم که در این زمینه هم موفق عمل کردیم؛ امسال هم تمام تمرکز و تلاش ما این است که کسری بودجه نداشته باشیم. اکنون شاهد کنترل رشد نقدینگی هستیم. به سمت نقدینگی ۴۰ درصد حرکت کردیم، به ۳۴ درصد و اکنون ۲۶ درصد رسیده‌ایم. کاهش رشد نقدینگی به ۲۵ درصد تا پایان سال هدف‌گذاری شده است.

وقتی در بخشی دچار ناترازی می‌شویم، آسیب فزاینده‌ای به دیگر مجموعه‌ها وارد می‌شود و به ناترازی مارپیچی تبدیل می‌شود که حل آن از ناترازی اولیه دشوارتر است. رئیس‌سازمان برنامه و بودجه به ناترازی بودجه‌ای اشاره کرد و گفت: ناترازی از کسری آشکار و پنهان در بودجه ناشی می‌شود که آشکار آن در بودجه مشخص است و مابه‌ازای آن اوراق منتشر می‌شود و کسری بودجه پنهان، بیش‌برآوردی در بودجه است. وی در ادامه به پیش‌بینی درآمد ۱۲۰ هزار میلیارد تومانی واگذاری درای‌های دولت در بودجه امسال اشاره کرد و گفت: در حالی که واگذاری اموال دولتی کار پیچیده‌ای است و این پیچیدگی علاوه بر شناسایی و قیمت‌گذاری در موضوع خرید نیز نیاز ادامه دارد.

منظور در بخشی از سخنان خود همچنین اقدام بانک مرکزی در مدیریت بازار ارز را در شرایط کنونی مثبت و در حکم جهاد ارزیابی کرد و گفت: همچنین در حوزه تجارت خارجی، واردات ما به‌سمت کالاهای واسطه‌ای و ماشین‌الات رفته و سهم کالاهای مصرفی به ۱۰ درصد کاهش یافته است.

برخی اشکالات مربوط به رفتارها است، بنابراین هم باید اصلاح ساختارها و هم اصلاح رفتارها صورت بگیرد.

افزایش سرمایه‌گذاری و بهره‌وری

رئیس‌جمهوری افزایش سرمایه‌گذاری و افزایش بهره‌وری را ۲ پایه مهم رشد اقتصادی دانست و متذکر شد: باید به‌میزان امکانات و نیروی انسانی، افزایش بهره‌وری داشت. افزایش بهره‌وری در مسیر رسیدن به رشد اقتصادی بسیار مهم است. برخی فکر کردند درباره مولدسازی، قانونی جدیدی مصوب شده، در حالی که این‌گونه نیست؛ قانون همان قانون مصوب مجلس است که در برنامه‌های توسعه‌ای کشور آمده که در هیچ دولتی حاصل نمی‌شده؛ اما این دولت روشی برای اجرای قانون مولدسازی پیدا کرد. از همه صاحبان اندیشه در راستای ارائه دیدگاه‌ها به دولت استقبال می‌کنیم.

آیت‌الله رئیسی گفت: نظر کارشناسی مورد احترام است، اما باید راهکاری برای برون‌رفت از مسئله توقف طرح‌ها و اقدامات پیش‌بینی شده، شما اسنادی فکر کنید و پاسخ دهید، بنده مشکل را مطرح کردم. به نظر کارشناسی احترام می‌گذارم، اما باید به این نکته نظری نیز توجه شود.

اقتصاد خصوصی و تعاونی باید فعال شوند

رئیس‌جمهوری با بیان اینکه اقتصاد خصوصی و تعاونی باید در کنار اقتصاد دولتی فعال شوند، گفت: اقتصاد امور خیر و خیرین در بسیاری از دانشگاه‌های دنیا مانند آکسفورد، هاروارد، واتیکان و... رواج یافته؛ امری که ۱۴۰۰ سال قبل در دین ما به آن تأکید شده است. استفاده حداکثری از ظرفیت‌های اقتصادی در شانگهای و بریکس کشور را به زیرساخت‌های منطقه در جهان مرتبط کرده است و اقتصاد دریاچهر نیز بسیار اهمیت دارد.

تأکید بر تسهیل فرآیندهای تجاری

آیت‌الله رئیسی بیان کرد: ضرورت دارد که فرآیند کار در گمرکات، بنادر، بانک‌ها و مالیات‌ستانی، فرآیند سالم و به دور از هر شائبه باشد. تسهیل این امور خواست فعالان اقتصادی است. از روسای بانک‌ها می‌خواهم که کار را در حوزه تجارت، بازرگانی و واردات و صادرات تسهیل کنند.

بنگاهداری بانک‌ها به تولید صدمه می‌زند

رئیس‌جمهوری یادآور شد: در اصلاح نظام بانکی بنگاهداری و منجمد کردن درای‌ها و عدم‌فروش درای‌ها موضوعی است که دولت دنبال می‌کند. بنگاهداری بانک‌ها به تولید صدمه می‌زند.

وی خاطر نشان کرد: سیاست خارجی دولت سیزدهم و ارتباط با کشورهای مسلمان و همسایه و همسوی برطرف کردن برخی ناترازی‌های مالی کمک کرده است. آیت‌الله رئیسی تصریح کرد: ما پیشرفت را در پرتو عدالت اقتصادی و

واردات ۳ میلیارد دلاری خودرو به‌صلاح نیست

سختگیری برای رفع ناترازی بودجه ۱۴۰۳

معاون رئیس‌جمهوری بر آورد غیرواقعی درآمدها و هزینه‌ها در بودجه را موجب کسری و ناترازی بودجه برشمرد و تأکید کرد: در بودجه سال ۱۴۰۳ بیشترین سختگیری برای جلوگیری از بیش‌برآوردی و رفع ناترازی لحاظ شده است. منظور افزود: آنچه به‌عنوان ناترازی می‌شناسیم، به انباشت و تراکم تعهدات بلامحل برمی‌گردد که پدیده‌ای شایع در بیشتر کشورهای است و فقط محدود به ایران نیست و نظام تصمیم‌گیری و حکمرانی مسئولیت کاهش این ناترازی‌ها و حرکت به‌سمت ترازمندی را در تمام اقتصادهای دنیا برعهده دارد.

ناترازی منحصراً به کشور ما نیست

معاون رئیس‌جمهوری با اشاره به انبوه ناترازی‌ها و کسری تجاری امریکا بعد از سال ۱۹۸۰ که همچنان نیز وجود دارد و رو به افزایش است، تأکید کرد: بنابراین وقتی صحبت از ناترازی می‌کنیم، به این معنی نیست که منحصر به کشور ما است و ما نسبت به سایر کشورهای دنیا وضع ناسامانی نداریم، بلکه برای بهبود ناکارآمدی‌ها و ناترازی‌ها و رسیدن به یک اقتصاد پایدار همراه با پیشرفت و عدالت در سیاست‌ها و برنامه‌ها توجه می‌کنیم. منظور با تأکید بر اینکه ناترازی‌ها یک منظومه به هم پیوسته است و بر یکدیگر اثرات متقابل دارد، یادآور شد:

ویژه‌تر از خبر

شناسایی ۱۳۰ هزار میلیارد تومان املاک مزاد دولتی

حدود ۴ هزار میلیارد تومان هم در راستای سیاست مولدسازی بوده است. رحمتی با بیان اینکه منابع حاصل از مولدسازی صرف امور جاری کشور نمی‌شود، تصریح کرد: بورس کالا نیز به تقویت بیشتر دارد و عرضه اموال دولت در بورس مسیر درستی است. وی در بخش دیگری از صحبت‌هایش درباره ارزش املاک مزاد شناسایی‌شده دولتی نیز توضیح داد: ارزش این املاک حدود ۱۳۰ هزار میلیارد تومان برآورد می‌شود.

رئیس کل سازمان خصوصی‌سازی با بیان اینکه مولدسازی اموال مزاد دولت ۷ روش دارد، گفت: یکی از این روش‌ها واگذاری است. ماهانه به‌طور متوسط ۸۰ ملک جدید در راستای مولدسازی شناسایی و ۳۰ مورد قیمت‌گذاری می‌شود و در فرآیند عرضه قرار می‌گیرد. با این حال، چسبندگی به دارایی‌ها در دستگاه‌ها نیز بالا است. رحمتی با بیان اینکه مولدسازی امری مغفول‌مانده در دولت‌های قبلی بوده که دولت سیزدهم آن را اجرایی کرد، افزود: دستگاه‌های مختلف سازمان خصوصی‌سازی را در امر مولدسازی یاری کنند.

رئیس کل سازمان خصوصی‌سازی در پایان از برگزاری همایش ملی مولدسازی در آینده نزدیک خبر داد.

رئیس سازمان خصوصی‌سازی با بیان اینکه مجموع فروش اموال غیردولتی از سال ۱۳۹۸ تا پایان سال گذشته ۴۰۹ هزار میلیارد تومان و امسال حدود ۴۰۰ میلیارد تومان در راستای سیاست مولدسازی بوده است، گفت: ارزش املاک مزاد شناسایی‌شده دولتی حدود ۱۳۰ هزار میلیارد تومان برآورد می‌شود.

به‌گزارش ایسنا، مالک رحمتی در نهمین جلسه شورای اطلاع‌رسانی وزارت امور اقتصادی و دارایی با اشاره به اولویت سازمان خصوصی‌سازی اظهار کرد: اولویت اول ما واگذاری اموال و بنگاه‌های دولتی در بازار سرمایه است.

رئیس کل سازمان خصوصی‌سازی با تأکید بر اینکه مردمی‌سازی اقتصاد به‌معنای گره زدن معیشت مردم به تولید و سودآوری بنگاه‌ها است، گفت: اگر شرایطی ایجاد شود که سهامداری جایگزین خرید طلا، مسکن و... شود، به اقتصاد کشور، کنترل تورم و بهبود تامین مالی و سودآوری بنگاه‌ها کمک کرده‌ایم.

وی در رابطه با فروش اموال غیردولتی گفت: مجموع فروش اموال غیردولتی از سال ۱۳۹۸ تا پایان سال ۱۴۰۱ برابر با ۴۰۹ هزار میلیارد تومان و در سال ۱۴۰۲

پرواز پرندگان مهاجر در روزهای پاییزی

عکس: تسنیم

عکس: آیدیا فریدی

خودروها متهم اول مصرف بالای سوخت

سالانه حدود ۷۰۱ هزار تن آلودگی در تهران منتشر می‌شود که حدود ۵۷۸ هزار تن از آن مربوط به «منابع متحرک آلاینده» است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که در ایران به ازای هر نفر روزانه حدود ۰.۹۵ لیتر بنزین و حدود ۰.۸۸ لیتر گازوئیل مصرف می‌شود؛ این گزاره به معنای این است که مصرف روزانه بنزین و گازوئیل در ایران به ازای هر نفر تقریباً ۲ برابر متوسط جهانی است که در ۳۰ سال گذشته ۲۶۵ درصد رشد کرده و نکته مهم در باره این موضوع که مورد غفلت اغلب متولیان دولتی قرار گرفته، علت بالا بودن مصرف سوخت است.

فرسوده در سطح کشور دچار چالش شده، تولید و مصرف سوخت است، زیرا هر یک از خودروهای فرسوده نسبت به یک خودرو غیر فرسوده ۱۴.۳ درصد مصرف بنزین بیشتری دارد. آن طور که مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی گزارش داده اسقاط هر خودرو فرسوده در شرایط فعلی سبب کاهش مصرف ۲ هزار لیتر بنزین در سال می‌شود. ارزش صادراتی این میزان بنزین بیش از هزار و ۸۰۰ دلار معادل با ۵۴ میلیون تومان است.

با فرض اسقاط ۳۰۰ هزار خودرو در سال، بیش از ۵۴۰ میلیون دلار معادل ۱۶.۲ هزار میلیارد تومان به صورت سالانه در مصرف بنزین صرفه‌جویی می‌شود. همچنین با احتساب قیمت هر لیتر بنزین ۰.۶ دلار، تردد هر خودرو فرسوده سالانه موجب خسارت ۶۰۰ دلاری در حوزه سوخت خواهد شد.

میزان مصرف بنزین کشور به بیش از ۱۱۰ میلیون لیتر در روز رسیده و از میزان متوسط تولید پیشی گرفته است. با توجه به روند کند افزایش تولید بنزین در کشور و رشد سالانه ۵ تا ۱۰ درصدی مصرف بنزین در صورت تداوم شرایط فعلی کشور به واردکننده بنزین تبدیل خواهد شد؛ بنابراین شاید بتوان اصلی‌ترین مزیت اقتصادی طرح‌های اسقاط وسایل نقلیه فرسوده را کاهش مصرف سوخت در بخش حمل‌ونقل کشور دانست. با این حال، اسقاط وسایل نقلیه از سال ۱۳۹۷ با افت چشمگیری مواجه شده، به گونه‌ای که در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ میزان سالانه خودروهای فرسوده از رده خارج شده کمتر از ۷ هزار خودرو بوده است. با توجه به اثرات منفی انباشت خودروهای فرسوده در کشور ضروری است که دولت و مجلس اقداماتی برای حل این معضل ارائه کنند. بخشی از این موضوع البته تحت تاثیر شرایط اقتصادی کشور است که نمی‌توان آن را نادیده گرفت.

منتشر می‌شود که حدود ۵۷۸ هزار تن از آن مربوط به «منابع متحرک آلاینده» است. به گزارش مهر، منابع متحرک بیش از ۶۰ درصد ذرات معلق و ۸۲ درصد گازهای آلاینده را تولید می‌کنند. به این ترتیب، سهم منابع آلاینده متحرک خودروهای سواری ۱۴ درصد، تاکسی‌ها حدود ۲.۵ درصد، موتورسیکلت‌های کاربراتور بنزینی ۱۰ درصد، وانت‌ها ۲ درصد، مینی‌بوس‌های گازوئیلی ۴ درصد، اتوبوس‌های شرکت واحد حدود ۶ درصد، سرویس‌های ادارات و اتوبوس‌های سرویس ۷.۵ درصد و کامیون‌ها هم حدود ۱۶ درصد و در مجموع حدود ۶۰ درصد آلودگی هوای شهر تهران ناشی از ذرات معلق منتشر شده از خودروهاست.

آلاینده‌های گازی همین خودروها هم ۸۲ درصد است که سهم خودروهای سواری حدود ۲۸ درصد، تاکسی‌ها ۹.۵ درصد، موتورسیکلت ۲۱ درصد، وانت تقریباً ۱۰ درصد، مینی‌بوس ۰.۸ درصد، اتوبوس ۰.۵ درصد، اتوبوس سرویس ۰.۴ درصد و کامیون‌ها ۲.۵ درصد برآورد می‌شود. کیفیت سوخت بدون شک در ایجاد آلودگی هوا تاثیر دارد. سوخت‌های با کیفیت پایین و حاوی ترکیبات آلاینده می‌توانند باعث افزایش آلودگی هوا شوند؛ بنابراین، استفاده از سوخت‌های با کیفیت بالا و تمیز می‌تواند به کاهش آلودگی هوا کمک کند. سوخت بنزین حاوی ترکیبات آلاینده، مانند بنزن، تولوئن و زایلین است که در صورت کیفیت پایین می‌تواند افزایش آلودگی هوا را به شدت تشدید کند. استفاده از بنزین با کیفیت بالا و تمیز، که حاوی کمترین محتوای ترکیبات آلاینده است نیز می‌تواند به کاهش آلودگی هوا کمک کند. بنزین یکی از مواردی است که کیفیت آن و میزان سوخت آن به عنوان عامل آلودگی در کشورمان مطرح می‌شود. این مورد نیاز به بررسی جدی دارد. البته سال‌هاست در این باره اظهار نظراتی مطرح و برنامه‌های ارائه می‌شود اما در نهایت تا کنون شاهد اتفاق چشمگیری در این بخش نبوده‌ایم. به عنوان نمونه خودروهای فرسوده به دلیل مصرف بالای سوخت همواره در مظن اتهام هستند و بحق هم منجر به تشدید آلودگی می‌شوند اما متأسفانه یکی دو سال است اسقاط خودروهای فرسوده به محاق رفته است. این در حالی است که دولت و متولیان امر همواره بر اجرای قانون هوای پاک و کاهش عوامل آلاینده تاکید دارند و به ظاهر تمام اقداماتشان در این راستا اجرایی می‌شود. در این میان، کیفیت سوخت نیز مهم است؛ بنابراین کیفیت سوخت و کنترل آلاینده‌های متحرک به‌ویژه آنهایی که در طول روز مسافت طولانی‌تری را طی می‌کنند، از قبیل اتوبوس‌های شرکت واحد، تاکسی‌های شهری و آنلاین و... از طریق رعایت موضوع معاینه فنی و کنترل و جرایم معاینه فنی آنها در صورت آلودگی، به شدت تاثیرگذار

است. **اسقاط فرسوده‌ها چگونه باعث کاهش مصرف سوخت می‌شود؟** اسقاط هر خودرو فرسوده در شرایط فعلی سبب کاهش مصرف ۲ هزار لیتر بنزین در سال می‌شود. ارزش صادراتی این میزان بنزین بیش از هزار و ۸۰۰ دلار معادل با ۵۴ میلیون تومان است. واقعیت این است که طی سالیان اخیر معافیت خودروسازان داخلی از گواهی اسقاط از طرفی و ممنوعیت واردات خودرو به منظور جلوگیری از خروج ارز از سوی دیگر، منجر به کاهش چشمگیری اسقاط خودرو شده است. این روند کاهشی داشته که به اعتقاد کارشناسان، کاهش چشمگیر بازار تقاضای گواهی اسقاط، عدم انگیزه کافی در بازار عرضه اسقاط، نبود سازکار جامع قانونی در زمینه اسقاط وسایل نقلیه فرسوده، عدم تعهد تولیدکنندگان خودرو به امتداد مسئولیت تولیدکننده برای مدیریت و بازیافت محصولاتشان و عدم تناسب ماهیت نظارتی ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت با جایگاه ساختاری کنونی از جمله دلایل اصلی رکود چرخه اسقاط در کشور هستند.

این در حالی است که براساس گزارش حسابرسی زیست‌محیطی نحوه اجرای قانون هوای پاک دیوان محاسبات کشور، ۱۰۴۲۹.۵۵۳ وسیله ۹۲.۶۵۰۰۹۲ تاکسی ۱۳۱.۸۹۹، وانت: ۵۱۷.۷۲۱، اتوبوس درون‌شهری ۹۴.۴۸۷ مینی‌بوس: ۶۵.۶۰۶، کشنده: ۴۴.۸۹۱، کامیون ۱۸۹.۶۴۹، کامیونت ۱۵۶.۰۹، موتورسیکلت ۸.۷۸۲.۲۵۶ وجود دارد که بیانگر اهمیت و ضرورت اقدامی عاجل در این حوزه است.

همچنین براساس اهداف برنامه هفتم توسعه، سالانه باید ۵۰۰ هزار خودرو فرسوده از رده خارج شود که این رقم با روند فعلی اسقاط خودروهای فرسوده قابل تحقق نیست و بعید به نظر می‌رسد بتوانیم به زودی در این بخش شاهد تغییر تحولات آنچنانی باشیم که این عدد را محقق کند. در این زمینه هم وضعیت اقتصادی و هم تحریم‌ها مانع ایجاد کرده است. البته بیشترین دلیل کندی روند اسقاط مشکلات و کمبودهای مالی است.

آمار چه می‌گوید؟ براساس آمارها، در مجموع سالانه حدود ۷۰۱ هزار تن آلودگی در تهران

سخن پایانی

مانند اسقاط خودروهای فرسوده با توجه به تاثیر زیادی که در کاهش آلودگی هوا به‌ویژه در کلانشهرها دارند با جدیت و به‌طور مستمر دنبال شده و انجام شود. البته نباید این موضوع ناگفته بماند که خودروها تنها یکی از عوامل آلودگی هوا هستند و سایر عوامل شامل نیروگاه‌ها، صنایع، حمل و نقل عمومی، کشاورزی و تولیدات صنعتی نیز می‌توانند منجر به آلودگی هوا شوند. در واقع، آلودگی هوا یک مسئله پیچیده است که به عوامل مختلف بستگی دارد و برای مقابله با آن نیاز به رویکردهای چندگانه و هماهنگ داریم.

با توجه به آنچه گفته شد اگر دولت به‌دنبال کاهش مصرف سوخت در کشور و البته کنترل آلودگی هواست، اصلی‌ترین راهکار افزایش کیفیت تولید خودروهای بنزینی و از رده خارج کردن خودروهای فرسوده است. اگرچه این راهکارها مشمول صرف زمان و هزینه است، اما در نهایت به نفع جامعه خواهد بود و اولین موردی که براساس آن دولت منتفع می‌شود، در بحث کاهش آلودگی هوا و تامین سلامت افراد جامعه است؛ موضوعی که همواره در اولویت بوده و نباید کوچک‌ترین اهمال و بی‌توجهی به آن داشت. در این میان انتظار می‌رود طرح‌هایی

آگهی فراخوان مزایده

شرکت شهرک‌های صنعتی فارس در نظر دارد تعدادی قطعه زمین از طریق مزایده عمومی با ارزیابی کیفی حیات واحدهای صنعتی و واحدهای خدماتی و کارگاهی بدون ارزیابی کیفی طبق ضوابط و مقررات و دستورالعمل حق بهره‌برداری سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران به اشخاص حقیقی و حقوقی واجد شرایط تخصیص دهد. لذا بدینوسیله از کلیه متقاضیان دعوت می‌شود نسبت به ثبت نام در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت بخش مزایده سپس نسبت به دریافت اسناد از طریق سامانه اقدام نمایند.

ردیف	شماره مزایده	قطعه	بلوک	فاز	نام شهرک	کاربری	متراژ (متر مربع)	مبلغ کارشناسی هر متر مربع (ریال)	مبلغ کل (ریال)	مبلغ ودیعه (ریال)
۱	۲۰۰۲۰۱۰۵۴۰۰۰۷۵	۴	تلاش ۳	۵	شیراز	کارگاهی / صنعتی - صنایع کوچک بدون آلودگی	۲۰۰	۳۸,۳۳۹,۶۰۰	۷,۶۶۷,۹۲۰,۰۰۰	۳۸۳,۳۹۶,۰۰۰
۲	۲۰۰۲۰۱۰۵۴۰۰۰۷۶	۱	AB1۰	۳	شیراز	کارگاهی / صنعتی - صنایع کوچک بدون آلودگی	۳۰۱,۵۵	۴۹,۸۴۱,۴۸۰	۱۵,۰۲۹,۶۹۸,۲۹۴	۷۵۱,۴۸۴,۹۱۵
۳	۲۰۰۲۰۱۰۵۴۰۰۰۷۷	۶	R۲	۶	شیراز	کارگاهی / صنعتی - صنایع سلولزی - فلزی	۴۵۰	۳۸,۳۳۹,۶۰۰	۱۷,۲۵۲,۸۲۰,۰۰۰	۸۶۲,۶۴۱,۰۰۰
۴	۲۰۰۲۰۱۰۵۴۰۰۰۷۸	۷	R۲	۶	شیراز	کارگاهی / صنعتی - صنایع سلولزی - فلزی	۴۵۰	۳۸,۳۳۹,۶۰۰	۱۷,۲۵۲,۸۲۰,۰۰۰	۸۶۲,۶۴۱,۰۰۰
۵	۲۰۰۲۰۱۰۵۴۰۰۰۷۹	۸	RS۲	۱	شیراز	کارگاهی	۱۵۶,۴	۴۲,۱۷۳,۵۶۰	۶,۵۹۵,۹۴۴,۷۸۴	۳۲۹,۷۹۷,۳۲۹
۶	۲۰۰۲۰۱۰۵۴۰۰۰۸۰	۹	RS۲	۱	شیراز	کارگاهی	۱۵۶,۰۵	۴۲,۱۷۳,۵۶۰	۶,۵۸۱,۱۸۴,۰۳۸	۳۲۹,۰۵۹,۲۰۲
۷	۲۰۰۲۰۱۰۵۴۰۰۰۸۱	۱۰	RS۲	۱	شیراز	کارگاهی	۱۵۵,۶۹	۴۲,۱۷۳,۵۶۰	۶,۵۶۶,۰۰۱,۵۵۷	۳۲۸,۳۰۰,۷۸
۸	۲۰۰۲۰۱۰۵۴۰۰۰۸۲	۱۱	RS۲	۱	شیراز	کارگاهی	۱۵۵,۳۴	۴۲,۱۷۳,۵۶۰	۶,۵۵۱,۲۴۰,۸۱۱	۳۲۷,۵۶۲,۰۴۱
۹	۲۰۰۲۰۱۰۵۴۰۰۰۸۳	I	تلاش ۳	۵	شیراز	خدماتی	۵۰	۹۹,۶۸۲,۹۶۰	۴,۹۸۴,۱۴۸,۰۰۰	۲۴۹,۲۰۷,۴۰۰
۱۰	۲۰۰۲۰۱۰۵۴۰۰۰۸۴	۲۵	R۳	۶	شیراز	صنعتی - صنایع کوچک بدون آلودگی	۱۲۵۰	۱۹,۱۶۹,۸۰۰	۲۳,۹۶۲,۲۵۰,۰۰۰	۱,۱۹۸,۱۱۲,۵۰۰
۱۱	۲۰۰۲۰۱۰۵۴۰۰۰۸۵	۷	TU	۴	شیراز	فلزی - شیمیایی - سلولزی	۱۵۷۵	۱۹,۱۶۹,۸۰۰	۳۰,۱۹۲,۴۳۵,۰۰۰	۱,۵۰۹,۶۲۱,۷۵۰
۱۲	۲۰۰۲۰۱۰۵۴۰۰۰۸۶	۴	ک	۱	اقلید	غذایی	۱۴۳۰	۷,۲۵۰,۸۶۴/۵	۱۰,۳۶۸,۷۳۶,۲۳۵	۵۱۸,۴۴۶,۸۱۲
۱۳	۲۰۰۲۰۱۰۵۴۰۰۰۸۷	۸	ک	۱	اقلید	غذایی	۱۸۰۰	۷,۲۵۰,۸۶۴/۵	۱۳,۰۵۱,۵۵۶,۱۰۰	۶۵۲,۵۷۷,۸۰۵

روابط عمومی شرکت شهرک‌های صنعتی فارس

موضوع ناترازی تولید و مصرف بنزین در بسیاری از کشورها از جمله ایران یک نگرانی قابل توجه است. یکی از عوامل کلیدی در ایجاد این ناترازی، وابستگی شدید خودروهایی شخصی به بنزین به عنوان منبع اصلی سوخت آنهاست. این عدم تنوع در سبد سوخت خودروهایی سواری باید در کنار مصرف بالای این خودروها برطرف شود. افزایش اتکا به واردات بنزین، همان طور که در لایحه بودجه ۱۴۰۳ مشهود است، ضرورت اصلاح این ناترازی را برجسته می کند. برای جلوگیری از کاهش بیشتر منابع ارزی و کاهش اتکا به واردات بنزین، کشور نیاز به تمرکز بر اصلاح صنعت خودرو و تنوع بخشی به سبد سوخت دارد. در بودجه سال آینده میزان واردات و ناترازی بنزین به بیش از ۲۶ میلیارد دلار واردات بنزین خواهد انجامید که نشان از وخامت و عمق بحران ناترازی بنزین دارد؛ در همین راستا باید سریعاً به سمت اصلاح و اقدام فوری در جهت کاهش مصرف و کاهش ناترازی و در نتیجه کاهش واردات برویم. در این بین تمرکز بر اصلاح صنعت خودرو به عنوان متهم اصلی مصرف بالای بنزین و توسعه سوخت های جایگزین بنزین در اولویت اصلاحات باید قرار گیرد.

یکی از راهکارهای جلوگیری از تشدید ناترازی بنزین را بررسی کرد

از اصلاح صنعت خودرو تا توسعه سوخت جایگزین

رشد فزاینده مصرف سوخت در کشور به ویژه پس از افول همه گیری ویروس کرونا در شرایطی اتفاق افتاده که اگر مصرف بنزین با ۵ میلیون لیتر صرفه جویی، از ۱۱۰ به ۱۰۵ میلیون لیتر کاهش یابد، با احتساب نرخ ۳۰ هزار تومانی بنزین در بازارهای جهانی، در آمد کشور از این محل به تنهایی به بیش از ۵۴ هزار میلیارد تومان می رسد. این اتفاق در شرایطی است که برای ساخت یک پالایشگاه باید حدود ۱۰ میلیارد دلار سرمایه گذاری شود. از سوی دیگر، طبق محاسبات، ناترازی ۱۳.۵ میلیون لیتری بنزین، سالانه حدود ۳ میلیارد دلار به کشور عدم النفع وارد می کند. واردات بنزین در سال ۱۴۰۳ که بیش از ۲.۶ میلیارد دلار تخمین زده می شود، عمیق تر شدن بحران و تشدید عدم تعادل بنزین را نمایان می کند و بر اقتصاد کشور تأثیر نامطلوب می گذارد. به گفته کارشناسان و صاحب نظران امر برای مبارزه با افزایش شدید مصرف انرژی و در نتیجه کمبود بنزین، تمرکز بر اصلاح صنعت خودرو، تنوع بخشیدن به سبد سوخت و کاهش وابستگی به بنزین برای سوخت خودروهای سواری ضروری است. در این گزارش در گفت و گو با کارشناسان به بررسی عمده ترین راهکارهای سیاستی برای جلوگیری از تشدید ناترازی و واردات بنزین پرداخته که در ادامه می خوانید.

یک گام مهم در رسیدگی به ناترازی بنزین، تنوع بخشیدن به سبد سوخت برای خودروهای سواری است. این امر می تواند با توسعه سوخت های جایگزین و ترویج استفاده از خودروهای دوگانه سوز محقق شود. خودروهای دوگانه سوز که امکان استفاده از منابع سوخت متعدد را فراهم می کنند، راه حل موثری برای کاهش وابستگی به بنزین ارائه می دهند. خودروهای هیبریدی که ترکیبی از نیروی برق و بنزین و خودروهای گاز طبیعی فشرده (CNG) هستند، نمونه هایی از خودروهای دوگانه سوز هستند که می توانند مصرف بنزین را به میزان قابل توجهی کاهش دهند. با تشویق به استفاده از این وسایل نقلیه در صنعت حمل و نقل، ایران می تواند اتکای خود به بنزین را کاهش داده و نیاز به واردات را کاهش دهد. همچنین اصلاح صنعت خودرو یکی دیگر از جنبه های مهم اصلاح ناترازی بنزین است. خودروهای فعلی مورد استفاده در ایران حتی در مقایسه با خودروهای تولید شده در سایر کارخانه های بین المللی خودروسازی به دلیل مصرف بالای خود شناخته می شوند. رواج خودروهای بی کیفیت با مصرف سوخت بالا به افزایش مصرف بنزین در کشور کمک کرده است. علاوه بر این، تعداد بالای خودروهای فرسوده که به ۵.۵ میلیون دستگاه رسیده، این مشکل را تشدید می کند. این خودروهای دست دوم، از جمله آنهايي که در صنعت حمل و نقل به کار می روند، بیشتر به مصرف بنزین کمک می کنند. برای مدیریت موثر مصرف بنزین، تمرکز بر بهبود بهره وری سوخت، جایگزینی خودروهای فرسوده و افزایش استفاده از خودروهای برقی و دوگانه سوز ضروری است.

بهبود بهره وری سوخت خودروها در کاهش مصرف بنزین بسیار مهم است. این امر می تواند از طریق اجرای استانداردها و مقررات سختگیرانه تر در مصرف سوخت حاصل شود. خودروسازان باید تشویق شوند تا خودروهایی با رانندگی سوخت بالاتر و آلایندگی کمتر تولید کنند. علاوه بر این، دولت باید به اسقاط خودروهای فرسوده که اغلب ناکارآمد هستند و بیش از حد بنزین مصرف می کنند، تشویق کند. ایران با اجرای سیاست اسقاط موثر و ارائه مشوق هایی برای جایگزینی خودروهای قدیمی، می تواند به تدریج خودروهای ناکارآمد را با جایگزین های کم مصرف تر جایگزین کند. این به کاهش قابل توجه مصرف بنزین و ناترازی کلی بنزین کمک می کند.

استفاده از خودروهای برقی و دوگانه سوز برای تنوع بخشیدن به سبد سوخت و کاهش وابستگی به بنزین کلیدی است. وسایل نقلیه الکتریکی جایگزینی تمیز و پایدار برای موتورهای احتراق داخلی ارائه می دهند. دولت باید مشوق هایی مانند معافیت های مالیاتی، یارانه ها و توسعه زیرساخت ها را برای ارتقای جذب خودروهای الکتریکی فراهم کند. علاوه بر این، تولید و در دسترس بودن خودروهای سوزاننده CNG باید تشویق شود. این خودروها می توانند از CNG به عنوان منبع سوخت اولیه استفاده کنند و مصرف بنزین را به میزان قابل توجهی کاهش دهند. همکاری با خودروسازان داخلی و بین المللی برای تولید بیشتر خودروهای برقی و دوگانه سوز، انتقال خودروهای وابسته به بنزین را تسریع خواهد کرد.

نیازمند تلاش همه جانبه برای اصلاح صنعت خودرو و تنوع بخشی به سبد سوخت است. وابستگی شدید خودروهایی شخصی به بنزین در کنار نرخ مصرف بالا، اقدام فوری را ایجاب می کند. ایران با ترویج استفاده از خودروهای دوگانه سوز مانند خودروهای هیبریدی و CNG سوز، می تواند وابستگی خود به واردات بنزین را کاهش دهد. به طور همزمان، بهبود بهره وری سوخت، اسقاط خودروهای فرسوده و افزایش استفاده از خودروهای برقی به کاهش مصرف بنزین کمک بیشتری خواهد کرد. این اقدامات نه تنها ناترازی را کاهش می دهد، بلکه امنیت انرژی را افزایش می دهد، اثرات زیست محیطی را کاهش می دهد و بخش حمل و نقل پایدار را ارتقا می بخشد. دولت، با همکاری سهامداران صنعت، باید این ابتکارات را در اولویت قرار دهد تا آینده سوختی کارآمدتر و متنوع تر برای ایران تضمین شود.

شهاب صفایی
editor@smtnews.ir

عکس: شهاب

خودروهای دوگانه سوز و ظرفیت رفع ناترازی

اواخر بهار امسال، مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش کشور در سخنانی هشدارگونه گفت که مصرف روزانه بنزین ۱۱۰ میلیون لیتر است و مصرف و تولید سر به سر شده اند و سالانه بیش از یک میلیون خودرو جدید عرضه می شود و هیچ خودرویی هم اسقاط نمی شود. در صورت ادامه این روند، ما به ناترازی بنزین خواهیم رسید و تبدیل به یک واردکننده خواهیم شد. به باور کارشناسان، افزایش ظرفیت سی ان جی و پالایشی کشور به تنهایی نمی تواند کارساز باشد. آنها معتقدند خودروهای با مصرف بالا، عامل اصلی بروز مشکل ناترازی بنزین هستند و اگر چاره اندیشی سریعی برای این موارد نداشته باشیم، در آینده نزدیک با مشکلات لاینحلی روبرو می شویم.

واردات بنزین در سال ۱۴۰۳ که بیش از ۲.۶ میلیارد دلار تخمین زده می شود، عمیق تر شدن بحران و تشدید عدم تعادل بنزین را نمایان می کند و بر اقتصاد کشور تأثیر نامطلوب می گذارد. برای مبارزه با افزایش شدید مصرف انرژی و در نتیجه کمبود بنزین، تمرکز بر اصلاح صنعت خودرو، تنوع بخشیدن به سبد سوخت و کاهش وابستگی به بنزین برای سوخت خودروهای سواری ضروری است. با این حال، دولت قبل نتوانست اقدام اساسی در زمینه ارتقای خودروهای دوگانه سوز انجام دهد و از توسعه سبد سوخت و ظرفیت پالایشی کشور غافل شد. این کاستی ها کمک قابل توجهی به بروز عدم تعادل بنزین و نیاز به واردات کرده است. خودروهای دوگانه سوز که امکان استفاده از چندین منبع سوخت را فراهم می کنند، راه حل امیدوارکننده ای برای رفع عدم تعادل بنزین ارائه می دهند. با افزایش ظرفیت مصرف گاز طبیعی فشرده (CNG) به بیش از ۵۰ درصد ظرفیت موجود، تخمین زده می شود که می توان از حدود ۲۶ میلیون مترمکعب استفاده کرد. فعال سازی ظرفیت فعلی گاز CNG منجر به کاهش ۲۲ میلیون لیتری مصرف بنزین در روز می شود و عملاً ایران را از کمبود

مصرف کنندگان در سراسر کشور قابل دسترسی است. همکاری با ذی نفعان مربوطه، از جمله تولیدکنندگان خودرو، تامین کنندگان سوخت و کارشناسان صنعت، می تواند انتقال آرام به خودروهای دوگانه سوز را تسهیل کند.

سرمایه گذاری در ظرفیت پالایشگاهی
همزمان با ترویج خودروهای دوگانه سوز، پرداختن به عدم توسعه ظرفیت پالایش ضروری است. تصمیم دولت قبیل برای توقف صدور مجوزهای جدید پالایشگاهی به اتکا به واردات بنزین کمک کرده است. برای اصلاح این وضعیت باید برای توسعه و نوسازی زیرساخت های پالایشگاهی کشور سرمایه گذاری کرد. افزایش ظرفیت پالایشگاه ها نه تنها نیاز به واردات را کاهش می دهد، بلکه ایران را قادر می سازد تا نفت خام خود را پالایش کند و فرآورده های نفتی صادر و در نتیجه درآمد اضافی ایجاد و اقتصاد را تقویت کند.

عمیق تر شدن بحران و تشدید عدم تعادل بنزین در ایران، اقدامات فوری برای اصلاح صنعت خودرو و تنوع بخشیدن به سبد سوخت را ایجاب می کند. خودروهای دوگانه سوز، به ویژه آنهايي که از گاز طبیعی فشرده استفاده می کنند، راه حل مناسبی برای کاهش وابستگی به بنزین و کاهش اثرات اقتصادی واردات بنزین ارائه می دهند. ایران با استفاده حداکثری از زیرساخت های CNG موجود و افزایش ظرفیت آن، می تواند مصرف بنزین و کمبود آن را به میزان قابل توجهی کاهش دهد و به طور بالقوه از طریق صادرات بنزین ارز کسب کند. برای دستیابی به این اهداف، دولت باید فعالانه از پذیرش خودروهای دوگانه سوز، تدوین سیاست های حمایتی و سرمایه گذاری در ظرفیت پالایشگاه ها حمایت کند. چنین تلاش های جمعی، نه تنها به چالش های فوری رسیدگی خواهد کرد، بلکه راه را برای آینده انرژی پایدارتر و متکی به خود برای ایران هموار می کند.

صنایع وظیفه دارند در این حوزه ورود جدی داشته باشند و از زبان کشور جلوگیری کنند. مرادی گفت: عدم برخورداری خودروهای تولید داخلی از استانداردهای بین المللی در حوزه میزان مصرف بنزین بسیار برآیند ضرر آفرین است و ما را به لحاظ مشکلات زیست محیطی، سلامت شهروندان و ناترازی بنزین با مشکلات جدی مواجه می کند. وی ادامه داد: دولت وظیفه دارد به شدت بر صنایع خودروسازی کشور فشار بیاورد که در راستای بهبود کیفیت خودروهای تولیدی شان گام بردارند. باید ساخت اتومبیل هایی در دستور کار قرار بگیرد که مصرف بنزین استاندارد داشته باشند و موجب تشدید ناترازی بنزین نشوند.

بیش از ۳۰ سال دارند سبب افزایش مصرف بنزین و همچنین آلودگی هوا می شود. برای کنترل ناترازی بنزین باید در این زمینه ها اقداماتی جدی صورت گیرد. شهبازی در پایان افزود: واردات خودروهای برقی و دیگر خودروها یکی از راهکارهایی است که می توان در کنترل ناترازی از آن استفاده کرد. مجلس شورای اسلامی درباره موضوع واردات خودرو به ویژه خودروهای دست دوم تصمیم هایی گرفت تا هم در مسئله مصرف بنزین و هم در ایجاد رقابت بین خودروسازان داخلی موثر باشد، متأسفانه در این زمینه فعلاً اتفاقی نیفتاده و هنوز وزارت صنعت، معدن و تجارت در این زمینه اقدامی انجام نداده است.

راه حل اصلی مشکل ناترازی بنزین چیست؟

صادرات از گاز ال پی جی نیز استفاده کنیم. بهبود بخشیدن به تولید پالایشگاه ها نیز می تواند مورد توجه قرار بگیرد و به عنوان یک راهکار مطرح باشد. مرادی در ادامه گفت: کشورهایی که به آینده می اندیشند و محیط زیست برایشان مهم است، در راستای استفاده از خودروهای برقی گام های اساسی برداشته اند. استفاده از خودروهای برقی به طرق مختلف مانند واردات خودروهای برقی یا خطوط تولید آنها باید مدنظر باشد. وی ادامه داد: خودروهای فرسوده که گفته می شود تعداد آنها در کشور به بالای ۵ میلیون می رسد نیز معضلی است که با آن درگیر هستیم. خودروهای فرسوده در ناوگان حمل و نقل عمومی و بخش شخصی بسیار آزاردهنده هستند و باید در راستای از رده خارج کردن آنها گام برداریم. استاد حقوق انرژی دانشگاه تهران خاطرنشان کرد: بهبود کیفیت خودروهای داخلی به نحوی که میزان مصرف آنها مطابق با استانداردهای جهانی باشد، باید با جدیت پیگیری شود. صنایع اتومبیل سازی کشور و وزارت

معزل کیفیت پایین خودروهای تولیدی

شرایط بگذارند و فکری اساسی درباره مصرف بنزین کنند. وی در ادامه متذکر شد: در صورت انجام نشدن اقدامی اساسی، همان طور که مشاهده می شود مصرف بنزین سالانه افزایش می یابد و در این صورت مجبور هستیم هزینه بیشتری را صرف جبران ناترازی موجود کنیم. برخی از خانواده مرفه مالک چندین خودرو هستند و همان گونه که در خیابان ها قابل رویت است ماشین های تک سرنشین به فراوانی یافت می شود، این افراد در واقع بدون هیچ محدودیتی بنزین را مصرف می کنند. در مقابل افرادی هستند که اصلاً خودرویی ندارند و از امکانات و یارانه های موجود استفاده ای نمی کنند. این نماینده در ادامه اظهار کرد: متأسفانه کیفیت پایین خودروهای تولیدی سبب شده مصرف سوخت خودروهای داخلی حدوداً ۳ تا ۴ برابر متوسط مصرف سوخت خودروهای موجود در جهان باشد. در کنار کیفیت پایین تولید، وجود خودروهای فرسوده که عمری

راه حل اصلی مشکل ناترازی بنزین چیست؟

حسن مرادی، استاد حقوق انرژی دانشگاه تهران درباره این موضوع که طی اسفند ۰۶ میلیارد دلار برای واردات بنزین به روش های مختلف از جمله تهاتر هزینه کرده ایم و این رقم برای سال آینده به ۲ و ۰/۶ میلیارد دلار می رسد و عملاً ۱۱۰ هزار میلیارد تومان از منابع کشور برای واردات این ماده هزینه خواهد شد به اظهار کرد: دولت اقداماتی در راستای مقابله با ناترازی بنزین انجام داده، اما این کارها مکفی نبوده است. وی ادامه داد: آمار و ارقام نشان می دهد به سیاست گذاری های پیشگیرانه جدی در حوزه ناترازی بنزین نیاز داریم تا از وخیم تر شدن مشکل جلوگیری کنیم. در همین راستا، استفاده از سی ان جی در کنار بنزین به عنوان یک راهکار قابل اجرا مطرح شده است. البته این موضوع در ۲۵ سال گذشته در دستور کار بوده، اما پیشرفت خوبی نداشته است. استاد حقوق انرژی دانشگاه تهران توضیح داد: باید به جای

کیفیت پایین خودروهای تولیدی داخلی سبب شده مصرف سوخت این خودروها حدود ۳ تا ۴ برابر متوسط جهانی باشد

علیرضا شهبازی، عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس در گفت و گو با **سنت** گفت: متأسفانه کیفیت پایین خودروهای تولیدی سبب شده مصرف سوخت خودروهای داخلی حدود ۳ تا ۴ برابر متوسط مصرف سوخت خودروهای موجود در دنیا باشد. در کنار کیفیت پایین تولید، وجود خودروهای فرسوده که عمری بیش از ۳۰ سال دارند سبب افزایش مصرف بنزین و همچنین آلودگی هوا می شود که موجب تداوم تشدید واردات بنزین در سال ۱۴۰۳ شده است. برای کنترل ناترازی بنزین باید در این زمینه اقداماتی جدی صورت گیرد. نماینده مردم نهاوند در مجلس شورای اسلامی درباره ناترازی بنزین در کشور و عوامل موثر بر آن، بیان کرد: در صورت ادامه تشدید ناترازی بنزین و مصرف بی رویه، ناچار به واردات بنزین هستیم، تخمین زده می شود هزینه این واردات رقمی حدود ۲.۶ میلیارد دلار یا ۱۳۰ هزار میلیارد تومان است، این مبلغ نسبت به سال گذشته افزایش چشمگیری پیدا کرده، برای کنترل ناترازی موجود و وضعیت ذکر شده باید اقدامات اساسی صورت گیرد. شهبازی در ادامه تصریح کرد: دولت و مردم باید درباره هدررفت سرمایه ملی خود بیندیشند، واردات بنزین با هزینه تمام شده بالا و مصرف آن با هزینه ناچیز در کشور یکی از عوامل مصرف بی رویه بنزین است. مدیران و مسئولان باید صادقانه مردم را در جریان

سخن پایانی

بنابراین گزارش کارشناسان معتقدند تنوع به سبد سوخت مصرفی در کشور و استفاده از سوخت های جایگزین مانند برق، CNG، LPG، ... از راهکارهای موجود در کنترل ناترازی و کاهش مصرف بنزین به شمار می آید، اما در کنار این موارد باید اقدامی

سخن پایانی

اساسی صورت گیرد. مصرف بی رویه بنزین به دلیل ارزان بودن در کشور است، در حال حاضر نرخ یک لیتر بنزین کمتر از یک بطری آب معدنی است. در این راستا لازم است هر چه سریع تر اقدامات جدی انجام شود.

دولت قیم مردم نیست

محمدحسین بصیری
کارشناس و فعال معدنی

به‌طور کلی ماهیت همه تصمیم‌گیری‌هایی که تا امروز برای بخش معدن اتفاق افتاده، در این راستا بوده که کار انجام نشود و چگونگی آن به هنر مدیران بستگی داشته است. به این ترتیب، روش‌های گوناگونی برای مانع‌تراشی بر سر راه تولید به کار برده شده تا هیچ‌کس نتواند کار کند. درباره مشکل ماشین‌آلات معدنی وضعیت عجیبی پیش آمده که می‌توان آن را با میوه‌فروشی‌هایی مقایسه کرد که بار خود را در هم می‌فروشنند و کسی نمی‌تواند میوه مورد نظر خود را جدا کند و خریدار محکوم است که هرچه هست و نیست را بردارد.

تجهیزات و ماشین‌آلات معدنی جزو محصولات خاص است و تولیدکننده‌های کمی در سراسر دنیا توان ساخت آنها را دارند و فعال شدن ماشین‌سازی‌های داخلی نهایت آرزوی ما و اتفاق بسیار مبارکی است.

کارخانه هپکو توان بالایی برای ساخت ماشین‌آلات و تجهیزات دارد که شاید در کمتر جایی از دنیا وجود داشته باشد. این کارخانه پیش‌تر بولدورهای تولید می‌کرد که بسیار خوب و باکیفیت بود. در مقام مقایسه، چندی پیش من از یک ماشین‌سازی فعال در ترکیه بازدید کردم که ۳.۵ هکتار مساحت داشت و در این فضا، تجهیزات کارخانه‌های فولاد ساخته می‌شد و من خودم شاهد بودم که از همه دنیا سفارش داشتند. اما کارخانه هپکو با مساحتی قریب به ۱۰۰ هکتار، که چند ده برابر بزرگ‌تر از آن کارخانه کوچک در ترکیه است، توان تولید خود را از دست داده و این تراژدی بسیار تلخی است و جای تأسف دارد که این کارخانه بسیار عظیم کشور ما یا دیگر ماشین‌سازی‌ها، بهترین تجهیزات را دارند اما متروک مانده‌اند و تولید قابل توجهی ندارند.

البته بعضی از قسمت‌ها هست که تولید آنها به‌صورت انحصاری در دست تعداد معدودی از شرکت‌ها است. به‌طورمثال گیربکس و موتور دامپتراک‌های غول‌پیکر ویژگی‌های منحصر به فردی دارد و تنها تعداد انگشت‌شماری از تولیدکننده‌ها در جهان توان تولید این قطعات خاص را دارند. اما ساخت بدنه دامپتراک هم چیز کمی نیست. به راحتی در کارخانه هپکو ساخته می‌شود. علاوه بر این، هپکو قابلیت و توان تولید بسیاری از تجهیزات سنگین مثل کرین‌ها بنادر (جرثقیل‌های غول‌پیکر بنادر و...) را دارد اما متأسفانه در این زمینه هم رونق چندانی ندارد و این رکود در بخش صنعت و اقتصاد گریبان آنها را هم گرفته است.

پس کمک به این کارخانه‌ها بسیار ارزنده است، اما نه با فشار به مردم و تولیدکنندگان و نه اینکه از جیب مردم هزینه شود تا این کارخانه‌ها مورد حمایت قرار گیرند. مشکل اینجاست که دولت فکر می‌کند که قیم همه است و به این دلیل برای همه‌چیز تصمیم می‌گیرد و به این ترتیب، گویا قرار بر این است که کار به جایی برسد که فعال معدنی بگوید وقتی سوخت داخلی کارایی لازم را ندارد، بنابراین بهتر است از خیر واردات ماشین‌آلات بگذریم. اما روشن است آن معدنکاری که می‌خواهد ۲ میلیون دلار هزینه خرید دامپتراک کند، آنقدر تحقیق و بررسی انجام می‌دهد تا ببیند کدام دستگاه را می‌تواند بخرد که به‌صرفه باشد و سوخت آن هم، با دستگاه‌های تصفیه‌ای که خود صاحبان معدن دارند، قابل تأمین باشد.

پس خود معدنکار باید تصمیم بگیرد که ماشین‌آلات خارجی بخرد یا نه و کدام دستگاه را باید بخرد که مقرون به‌صرفه و قابل استفاده در معدن باشد. این شرایط مثل دومینویی است که دست به هر جایی می‌زنیم، کل ساختار به هم می‌ریزد. ما که نمی‌توانیم معادن را بخوابانیم و دستگاه‌ها و تجهیزات مورد نیاز آنها را وارد نکنیم، چون سوخت مشکل دارد. دولت وظیفه دارد این موانع را رفع کند. اگر تکنولوژی‌های نسل جدید، سوخت خوب و استاندارد نیاز دارد، دولت باید آن را تهیه کند. وظیفه حاکمیت معدن کشیدن ترمز تولید نیست، بلکه دولت وظیفه دارد زیرساخت‌های لازم را تأمین کند و سوخت مناسب را در اختیار تولیدکننده‌ها قرار دهد. در حال حاضر با این همه تحریم و مشکلات، هزاران ترمز پیش‌پای تولید است و انتظار این است که بیش از این مشکل برای این بخش ایجاد نکنند، زیرا ناگهان کار به جایی می‌رسد که تولیدکننده به ناچار دست از کار می‌کشد و اعلام ورشکستگی می‌کند که خود تراژدی‌های دیگری را به دنبال دارد. می‌گویند با توجه به نرخ جنشی دلار آیا صرفه اقتصادی برای تولیدکننده‌ها دارد که ماشین‌آلات خارجی وارد کنند و نقش دولت در این زمینه چیست؟ من می‌خواهم بپرسم مگر تولیدکننده‌ها چاره دیگری هم دارند؟ برای مثال، کسی که تولیدکننده معدنی است و ناگزیر است که تجهیزات فوق‌سنگین مورد استفاده قرار دهد، مگر انتخاب دیگری هم دارد؟ به گمان من، آزاد کردن اجازه ورود ماشین‌آلات می‌تواند مشکلات موجود را تا حدودی حل کند. دولت نباید دنبال بنگاهداری و رقابت با بخش خصوصی برود، همچنین نباید در کارهای اجرایی به هیچ‌عنوان مداخله کند، زیرا هم فسادآور است و هم به تجربه ثابت شده است زمانبر و گران‌تر خواهد بود. مسئولیت حاکمیت در بخش معدن فقط باید تسهیلگری باشد تا مردم، صنعتگران و تولیدکننده‌ها، بتوانند راحت‌تر فعالیت کنند.

دولت باید در زمینه اجرایی فقط روی زیرساخت‌ها کار کند تا هزینه حمل‌کاهش پیدا کند، زیرساخت‌های حمایتی ایجاد شود و بهبود یابد تا صنایعی مانند هپکو بتوانند کار خود را با قوت و قدرت ادامه دهند. متأسفانه باید بگویم تا شرایط موجود برقرار است نمی‌توان نسبت به آینده چندان خوش‌بین بود. یاد می‌آید زمانی یکی از بزرگان می‌گفت: درست است که پیشرفت خوبی نداشتیم، اما در مسیر درست پیشرفت قرار داریم. اما امروز متأسفانه از مسیر درست هم منحرف شده‌ایم و باید به‌شدت نگران وضعیت معدن و صنایع معدنی باشیم. بزرگ‌ترین و زیربنایی‌ترین مشکل کشور ما، نداشتن مدیران لایق و تصمیم‌گیرندگان قابل و شایسته است و ضعف همیشه از آنجا آغاز می‌شود.

در گزارش درباره آسیب‌پذیری بخش معدن مطرح شد

معدن سرگردان در فاصله حرف تا عمل

عکس: ماسک

معدنی هم‌راستا نیست. دولت وجوه حاصل از مالیات و حقوق دولتی را در آمد خزانه می‌داند که بنا به صلاحدید خود می‌تواند هزینه کند اما فعالان معدنی معتقدند که خروج این سرمایه از بخش معدن بدون آنکه موجب تغییر معناداری در راستای توسعه زیرساخت‌ها شود، بخش معدن را حسی‌تر و آسیب‌پذیرتر می‌کند و به فرار سرمایه‌های باقیمانده از این بخش دامن می‌زند. در گزارش امروز **حسام‌الدین فرهادی‌نسب** و تقی نبئی، ۲ تن از کارشناسان و فعالان حوزه معدنی در این زمینه اظهار نظر کرده‌اند.

شده است، مطلقاً در خور ظرفیت معدنی کشور نبوده است. درباره اینکه دولت چه کمکی می‌تواند به توسعه و رشد بخش معدن انجام دهد، گفته می‌شود هرگونه سیاستی که از طرف دولت باعث افزایش توجه سرمایه‌گذار به‌ویژه سرمایه‌گذار بخش خصوصی به معدن و صنایع معدنی بشود، گام مهم و بزرگی در راستای حمایت از این بخش است و راهکار عملی آن افزایش و توسعه زیرساخت‌های بخش معدن است که براساس قانون باید با بخشی از وجوه حاصل از حقوق دولتی انجام گیرد. این دقیقاً همان نقطه‌ای است که بخش معدن با حاکمیت

از آنجایی که سرمایه‌گذاری در بخش معدن در کشور ما ریسک‌های فراوانی دارد که هر سال رو به فزونی است، باید بستر مناسبی برای فعالیت در این بخش مهیا شود تا سرمایه‌گذار بتواند با اطمینان خاطر وارد گود معدنکاری شود.

یکی از راهکارهای کاهش ریسک معدنکاری، تلاش برای رفع کمبودهای موجود در زمینه زیرساخت‌ها و تزریق سرمایه به بخش معدن به‌منظور تقویت این بخش است. اما قریب به اتفاق کارشناسان فعال در حوزه معدن معتقدند اقداماتی که تاکنون برای رشد توسعه این بخش

معدن فدای توسعه صنایع

برخی از مواد معدنی باعث می‌شود که ارزش افزوده بقیه مواد کاهش پیدا کند یا باعث گرانی در بخش‌های دیگری می‌شود، بنابراین دولت با وضع عوارض این موضوع را کنترل می‌کند تا صادرات و واردات مواد مورد نظر را به صفر نزدیک کند. بنابراین، قصد جریان پاره‌ها و درآمدزایی پشت آن پنهان نیست، چون در عمل درآمدی از این طریق حاصل نمی‌شود و تنها هدف این است که با در نظر گرفتن ممنوعیت برای واردات یا صادرات، صرفه اقتصادی را از این فرآیند حذف کند تا خود به خود احتمال آن متغی شود.

در مجموع، جلوگیری از صادرات به‌منظور کنترل بازار یا حتی درآمدزایی، امروزه در کشورهای پیشرفته مورد استفاده قرار نمی‌گیرد و تنها در کشور ما است که یک دفعه در بزنگاهی تاریخی که می‌تواند به درد بخش معدن بخورد و از این مسیر درآمدی برای کشور حاصل شود، با تصمیمی خلق‌الساعه جلوی صادرات گرفته می‌شود. به‌عنوان مثال، موقعیت طلایی که در زمان بروز جنگ اوکراین به‌وقوع پیوست و همه دنیا از داغ شدن بازار فولاد استفاده کردند، ما نتوانستیم از آن استفاده و ارزشی برای کشور ایجاد کنیم. من نمی‌دانم چرا این موضوعات را هیچ‌وقت کسی بررسی نمی‌کند، همان‌طور که بارها به این موضوع اشاره کرده‌ام، اگر به‌دنبال کشف جریان خیانت یا نفوذ می‌گردیم، باید در این بخش‌ها دنبال سرنخ‌های آن باشیم، چراکه خیانتکار و نفوذی، آدمی کتشلوارپوش نیست و به‌عنوان مثال توی کیفش ابزار جاسوسی داشته باشد.

قوانین متزلزل، بلای سرمایه‌گذاری

مهم‌ترین موضوعی که برای جذب سرمایه‌گذاری در حوزه معدن اهمیت دارد، امنیت و ثبات قوانین و تصمیم‌گیری‌ها است

قانون صاحب‌اختیار است

عملیاتی هزینه نشده و در عمل آن هم مالیاتی بوده که از بخش معدن خارج شده است.

بنابراین به‌عقیده‌ی من، مجموعه این سه وجه که از بخش معدن بیرون می‌رود، تأثیری بسیار منفی در این حوزه به جا گذاشته است و با تمام‌ا‌هتمایی که وجود دارد، پول و سرمایه‌ای برای توسعه زیرساخت‌های بخش معدن تزریق نمی‌شود و به این ترتیب همان‌طور که اشاره شد، شاهد این چالش هستیم که این بخش روزبه‌روز لاغرتر می‌شود و معلوم نیست این مبالغ کجا می‌رود و چگونه هزینه می‌شود، زیرا هیچ‌وقت آماری از آن منتشر نشده است.

در حالی که مهم‌ترین مسئولیت دولت برای رونق بخشیدن به حوزه معدن و صنایع معدنی، سیاست‌گذاری درست بر مبنای اصول مدیریتی، تضمین سرمایه‌گذاری ایمن و تخصیص مشوق‌هایی برای فعالان این بخش است.

در بهترین و خوشبینانه‌ترین حالت، رقم کمتر از ۱۰ درصدی که به بخش معدن برمی‌گردد، چاره دردهای فراوان این بخش نیست و این یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های بخش معدن است که در نهایت باعث ضعف و زیان این حوزه در بخش سرمایه‌گذاری خواهد بود. بنابراین، باید این پول در همین حوزه به جریان بیفتد و سرمایه‌گذاری شود تا بتواند در حوزه‌های مختلف موجب توسعه و پیشرفت شود.

تقویت ساختار معدن

پیشنهادهای که می‌توان در این زمینه به حاکمیت ارائه داد، این است که تلاش کند تا زیرساخت‌های مربوط به معدن تقویت شود. این موضوع در قانون هم دیده شده است. حقوق دولتی که از معدن

حسام‌الدین فرهادی‌نسب، کارشناس و فعال معدنی: یکی از اشتباهاتی که مصطلح شده و همواره به آن اشاره می‌شود، این است که جی‌دی‌پی بخش معدن کشور حدود یک تا ۳ درصد است. اما کسی به این نکته توجه نمی‌کند که هرچقدر جی‌دی‌پی معدن در مقایسه با صنایع کمتر باشد، خوش‌بختانه یا متأسفانه نشان‌دهنده تأثیر مثبت بخش معدن در رشد صنایع است و به‌دلیل اینکه معدن جزو صنایع مادر است، سهم این بخش از کیک جی‌دی‌پی کم می‌شود.

به‌عبارت‌دیگر، وقتی تولیدات معدن زیاد می‌شود، در عمل باعث تولید بیشتر فولاد، آلومینیوم، مس و... می‌شود و از آنجایی که سهم آنها خیلی بیشتر و به‌شکل فزاینده‌ای افزایش می‌یابد، نقش بخش معدن در این میان هرگز به‌چشم نمی‌آید. در واقع، هرگز نباید از بخش مواد معدنی بگذریم و این را هم نباید فراموش کنیم که کشوری مانند چین با آن همه عظمت، آمریکا با اقتصاد بزرگ و قدرتمندی که دارد یا دیگر کشورهای پیشرفته و صنعتی دنیا تماماً محتاج مواد معدنی هستند که کشور ما از آنها برخوردار است و برای افزایش رفاه و توسعه ملی باید از آنها بهره‌برداری کنیم.

اهرم کنترل بازار

درباره عوارضی که روی صادرات گذاشته می‌شود، باید این نکته را مدنظر قرار دهیم که عوارض برای جبران پاره‌هایی که دولت به انرژی می‌دهد، وضع نمی‌شود، بلکه عوارض معمولاً اهرمی برای تنظیم بازار است و در مواقعی از این اهرم استفاده می‌شود که دولت یا حاکمیت در مواردی به این نتیجه می‌رسد، صادرات یا واردات

تقی نبئی، کارشناس و فعال معدنی: با خروج نقدینگی از بخش معدن و واریز آن به حساب‌های مربوط به وصول مالیات، حقوق دولتی و یک درصد فروش، شاهد این معضل هستیم که بخش قابل توجهی از نقدینگی، چه سرمایه در گردش و چه وجوه دیگری که می‌تواند بعداً در سرمایه‌گذاری‌های توسعه‌ای بخش معدن مورد استفاده قرار گیرد، از این حوزه خارج می‌شود و به بخش‌های دیگری که دولت تشخیص می‌دهد، واریز می‌شود. این در حالی است که وجوه واریز شده به خزانه، به‌ویژه در بخش حقوق دولتی، یعنی ماده ۱۴ قانون، این اختیار را به دولت نداده است که درآمدهای حاصله را به صلاحدید خود هزینه کند. ماده ۱۴ قانون معدن حصول حقوق دولتی را بر دولت تکلیف کرده تا بتواند در محل‌هایی که تبصره‌های ذیل همین ماده و مواردی که آیین‌نامه اجرای قانون معدن تعیین کرده است، هزینه کند و زیرساخت‌های بخش معدن را توسعه دهد و نهایتاً در راستای افزایش بهره‌وری حوزه معدن سیاست‌هایی را اعمال کند که بخش معدن بتواند با دغدغه خاطر کمتر و با بهره‌وری و شتاب بیشتری به بقیه بخش‌های اقتصاد کشور کمک کند.

دریافت شفاف، هزینه مهم

وصول حقوق دولتی و واریز آن به خزانه به دقت و با حداکثر نظارت و شفافیت در حال انجام است، اما متأسفانه برگشت حقوق دولتی به مواردی که قانون اشاره کرده است، اتفاق نمی‌افتد و در عمل شاهد این معضل هستیم که ۵ تا ۱۰ درصد نقدینگی از حوزه معدن هر ساله خارج می‌شود. در اینجا باید به این نکته توجه ویژه داشت که نقدینگی‌هایی که با همه وجود ریسک‌ها و ضعف و خلأهای تأمین امنیت سرمایه‌گذاری در بخش معدن، جذب این بخش می‌شوند، به این ترتیب هر ساله کم و کمتر می‌شود و برگشتی هم که براساس قانون تعریف شده است، اتفاق نمی‌افتد.

در بخش مالیات هم که اوضاع از این هم بدتر است. مالیات واریز می‌شود و هیچ‌کدام از این وجوه مالیاتی در حوزه زیرساخت معدن هزینه نمی‌شود. یک درصد فروش هم، در سنواتی که پرداخت شده است، در بخش زیرساخت راه محیط‌زیست یا بهداشت محل‌های

و این مسئله در کشور ما با چالش بزرگی روبه‌رو است، زیرا مراجع متعدد تصمیم‌گیری در این حوزه صاحب‌نظر هستند و مداخله دارند؛ از شخص رئیس‌جمهوری گرفته تا معاونت پژوهشی، معاونت

برنامه‌ریزی رئیس‌جمهوری، که جای ثابتی برای بخش معدن دارند، معاون اول و معاون اقتصادی که کار گروهی جداگانه دارند و مرکز پژوهش‌های مجلس که احتمالاً آنها هم کار گروه ویژه‌ای برای بخش معدن دارند و همین‌طور سلسله‌وار تا به معاونت معدنی وزارت صمت می‌رسیم، همه به‌نوعی در بخش معدن اعمال نفوذ می‌کنند و تصمیم‌گیر هستند.

برای اثبات این ادعا کافی است که به تعداد زیاد کار گروه‌های معدنی که تشکیل شده‌اند، نگاهی بیندازیم که روشن می‌کند همه خود را محق می‌دانند که در زمینه معدن اعمال نفوذ کنند و این تعدد مراجع صاحب‌نفوذ، امنیت سرمایه‌گذاری را نشانه گرفته‌اند.

کجا هزینه می‌شود؟

اما در مقابل کسی پاسخگوی نیازهای معدن نیست. به‌عنوان مثال، حقوق دولتی به‌نحو سراسام‌آوری افزایش پیدا کرده، اما هیچ‌وقت پاسخی به این پرسش داده نشده است که درآمدی که از بخش معدن انتظار می‌رود از کجا و چگونه باید به‌دست آید. به‌عقیده من، خلاف شعارهای ریز و درشتی که در بخش معدن داده می‌شود، تفاوت زیادی بین عمل و حرف وجود دارد.

اخذ می‌شود، هیچ‌گاه برای کسب درآمد خزانه نبوده است، بلکه به این منظور پیش‌بینی شده است که ساختار حوزه معدن تقویت شود. اما تا امروز این مبالغ هیچ‌وقت به بخش معدن تخصیص نیافته است.

منظور از زیرساخت تأمین آب، برق، گاز و امثال آن است که باعث توسعه فعالیت‌های معدنی می‌شود و می‌تواند این فعالیت‌ها را از استخراج به‌سمت و سوی فراوری سوق دهد تا ارزش افزوده بیشتری ایجاد شود.

این تمهید، هم برای رشد اقتصادی و ایجاد اشتغال مفید است و هم بخش زیادی از نقدینگی سرگردان جامعه را جذب تولید مولد و پایدار می‌کند و به این ترتیب جلوی آسیب‌هایی که به بخش‌های دیگر وارد می‌شود، گرفته خواهد شد.

افزایش درآمد در سایه کاهش هزینه

از سوی دیگر، رونق فعالیت در بخش فراوری مواد معدنی و تکمیل زنجیره ارزش موجب رشد و شکوفایی اقتصادی می‌شود و به تبع آن، درآمدی که دولت از طریق مالیات اخذ می‌کند چندبرابر خواهد شد. فعالان بخش معدن و انجمن‌ها و تشکل‌های معدنی باید پیگیر این موضوع باشند. اما امیدواریم نه‌فقط مبالغ ذکر شده در قانون، که تمام حقوق دولتی در بخش معدن هزینه شود، زیرا حیف است که بهره‌برداران ۱۰ درصد از درآمد خود را برای حقوق دولتی بپردازند و به این ترتیب، سرمایه از بخش معدن خارج شود و برای امور دیگری جز توسعه بخش معدن به‌مصرف برسد.

سخن پایانی

به شکوفایی دست یابد.

نکته اینجاست که باید اراده‌ای برای توسعه بخش معدن و صنایع شکل گیرد تا همه موانع، به‌ویژه چالش‌هایی که منجر به خروج سرمایه می‌شوند، به‌تدریج حذف شوند.

فساد ۳ میلیارد دلاری چای دیش یعنی چقدر؟

هزینه ساخت ورزشگاه کمپنو

بزرگ‌ترین ورزشگاه اروپا **۱.۷ میلیارد دلار**

هزینه ساخت کارخانه مونتاژ بوئینگ

بزرگ‌ترین کارخانه جهان **۳.۵ میلیارد دلار**

هزینه ساخت برج تایپه ۱۰۱

مقاوم‌ترین برج جهان روی گسل **۲ میلیارد دلار**

هزینه ساخت یک نیروگاه هسته‌ای

۵۰۰ مگاواتی ۳ میلیارد دلار

هزینه ساخت برج ساعت مکه

هفتمین ساختمان بزرگ جهان **۳.۵ میلیارد دلار**

هزینه ساخت برج خلیفه

بلندترین برج جهان **۱.۵ میلیارد دلار**

بیمه سامان
Saman Insurance

بیمه عمر و تشکیل سرمایه روی زندگی سرمایه گذاری کن

- صدور آنلاین بیمه عمر و تشکیل سرمایه
- ارائه خدمات بیمه‌گری به صورت آنلاین (درخواست وام، بازخرید و برداشت از اندوخته)
- برداشت خودکار حق بیمه از حساب بانکی بیمه‌گذار (Direct Debit)

با اسکن QR Code بیمه‌نامه خود را دریافت کنید.

جهت کسب اطلاعات بیشتر و مشاوره رایگان می‌توانید به وبسایت شرکت بیمه سامان به نشانی www.si24.ir مراجعه یا با شماره تلفن ۸۹۴۴ - ۰۲۱ تماس حاصل فرمایید.

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

فراخوان مشاوران دارای صلاحیت

نوبت دوم
۲۸۸۸ نفر

اداره کل ثبت اسناد و املاک استان کرمانشاه، خرید خدمات مشاوره با موضوع تهیه ارتوفتو و تهیه نقشه یک هزارم اراضی کشاورزی (زراعی، باغ، طرح‌های کشاورزی) با عکسبرداری هوایی با پهپاد بال ثابت مورد تایید سازمان نقشه‌برداری کشور با دقت نقشه بهتر از ۲۰ سانتی‌متر در محدوده شهرستان روانسر و ناحیه یک شهرستان کرمانشاه به شماره ۱۱۳/۱۵۱۵۵ را از طریق فراخوان عمومی و انتخاب مشاور به روش کیفیت قیمت (ضمن انجام ارزیابی کیفی و فنی) به مشاورین واجد شرایط در رشته (تخصص) نقشه‌برداری زمینی و فتوگرامتری که دارای ظرفیت آزاد مجاز هستند، به شرح زیر واکذار می‌نماید. درخواست می‌شود که مشاور متقاضی تصویر گواهی‌نامه صلاحیت مذکور خویش را از طریق بارگذاری در سامانه ستاد برای این مناقصه‌گزار ارسال نماید. علاقه‌مندان می‌توانند از تاریخ درج آگهی **نوبت اول** تا ساعت ۱۲ تاریخ ۱۴۰۲/۰۹/۲۳ استعلام ارزیابی کیفی و سایر مدارک پیوست آن را از طریق سامانه ستاد دریافت

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۹/۲۰ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۰۹/۲۱

رویش باور باد در کوبی

شرکت سانی، متعلق به گروه
روابط عمومی و امور بین‌الملل

یک اختلاس «دبش»

ابعاد مختلف فساد چای را بررسی کرد

را در جای دیگری هزینه کرده است. این در حالی است که بنا بر اطلاعات به‌دست آمده اغلب واردکنندگان چای در بهمن ۱۴۰۱ نسبت به وقوع چنین اتفاقی هشدار داده بودند. حال این پرسش مطرح می‌شود که واردات چای و ماشین‌آلات این گروه تجاری، نیازمند تایید چه سازمان‌هایی است و از چه مسیرهای قانونی انجام شده است؟

گفتنی است در گزارش ۱۸ مهر روزنامه «مستقیم» با عنوان «از واردات انحصاری تا گرانی ناگهانی» کارشناسان در زمینه بروز این اتفاق هشدارهایی داده بودند.

همان چای ایرانی که کشت فراسرزمینی دارد را وارد کرده است. اختلاف نرخ این دو نوع چای حدود ۱۲ دلار در هر کیلوگرم است که با تناژ بالای واردات محصول، اعداد سرسام‌آوری را نصیب مدیران این گروه کرده است. گفته می‌شود این شرکت همان چای ایرانی (کشت فراسرزمینی در کنیا) را که به نرخ ۲ دلار وارد کرده، به‌عنوان چای خارجی با نرخ حدود ۱۴ دلار به کارخانجات داخلی فروخته است. همچنین براساس اطلاعات منتشر شده از سوی سازمان بازرسی کل کشور، این گروه از سال ۹۸ تا ۱۴۰۱ بالغ بر ۲٫۷ میلیارد دلار ارز با نرخ نیمایی برای واردات ماشین‌آلات و واردات چای در یافت و بخش بزرگی از آن

پیش از یک سال از حذف ارز ترجیحی می‌گذرد؛ اقدامی که با شعار فسادزدایی اجرایی شد و انتقادات بسیاری را نیز به همراه داشت، اما دولت سیزدهم از این اتفاق تحت عنوان جراحی اقتصادی نام برد. حال در اتاق عمل این «جراحی اقتصادی» اتفاقی عجیب رخ داده است. اخبار از بروز فساد بزرگ می‌گویند که رکوردی تاریخی در اقتصاد ایران بر جای گذاشته است. در هفته‌های اخیر سازمان بازرسی کل کشور از فساد جدیدی در حوزه واردات با ارز ترجیحی پرده برداشت. براساس اطلاعات به‌دست آمده گروه کشت‌و صنعت دبش، برای چای درجه یک هندی ثبت‌سفارش کرده، اما در عمل چای درجه دو کنیایی یعنی

به اظهار برخی واردکنندگان بعضاً هیچ کدام از ثبت‌سفارش‌های درخواستی آنها موردتایید قرار نمی‌گرفت. همچنین غلامحسین محسنی اژه‌ای، رئیس قوه قضاییه ۱۶ آذر به بیان آمار و ارقام ارزش‌های دریافتی این گروه تجاری پرداخت و گفت: تخلف گروه دبش از سال ۹۸ شروع شد که در همان سال حدود ۲ میلیون دلار و در سال ۹۹ حدود ۲۱ میلیون دلار ارز ترجیحی گرفته بود. در سال ۱۴۰۰ نیز ۶۰ درصد ارز واردات چای به این گروه اختصاص یافته که حتماً خلاف است. دوباره در سال ۱۴۰۱ نیز ۷۰ درصد ارز ترجیحی واردات چای به این گروه اختصاص یافته است. باتوجه به اظهارات رئیس قوه قضاییه، ۹۰ درصد فساد در تخصیص ارز واردات چای در ۲ سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ رخ داده است.

از حذف ارز ترجیحی تا فساد تاریخی

«مسیر سبز» بوده است؛ بدین معنا که فقط در سیستم، تیک‌های موردنظر زده و در نتیجه کالا ترخیص و وارد کشور شده است. در حالی که واردات چای نیازمند استعلام از دستگاه‌های دیگر برای تایید کیفیت است و قاعدتاً براساس مقررات باید واردات این محصول یا از مسیر زرد یا قرمز انجام می‌شد.

به‌گفته خدایان، واردات چای و ماشین‌آلات این گروه تجاری، نیازمند ثبت‌سفارش و تاییدیه وزارتخانه‌های صمت، جهاد کشاورزی و بانک مرکزی بوده که طی سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ با هماهنگی‌های صورت گرفته توسط مدیران دستگاه‌های مذکور، ثبت‌سفارش‌های این گروه به‌میزانی بیشتر از نیاز کشور تایید شده به محض ارسال برای بانک مرکزی تخصیص ارز لازم انجام شده است؛ در حالی که برای دیگر شرکت‌های متقاضی شرایطی از جمله سابقه قبلی واردات و... ملک تایید قرار می‌گرفت و بنا

۱۱ آذر سال جاری مرکز رسانه قوه قضاییه گفت‌وویی با ذبیح‌الله خدایان، رئیس سازمان بازرسی را منتشر کرد و این گفت‌وگو به‌سرعت در سایر خبرگزاری‌ها باز نشر شد. رئیس سازمان بازرسی نتایج ورود این سازمان به موضوع «واردات چای و ماشین‌آلات مربوطه به کشور طی ۳ سال اخیر و عدم انجام تعهدات ارزی از سوی یک گروه تجاری واردکننده» را تشریح کرد و با بیان اینکه میزان چای موردنیاز کشور حدود ۱۰۰ هزار تن در سال است که از این میزان حدود ۷۰ درصد آن وارداتی است، گفت: در حالی که شرکت‌های تولیدی و بازرگانی، می‌توانند نزدیک یک درصد فعالیت خود را متمرکز بر واردات چای کنند، عمده واردات توسط یک گروه تجاری خاص صورت می‌گیرد. این مقام قضایی در تشریح روند رسیدگی به پرونده چای گفت: مسیری که در گمرک برای ترخیص کالاهای این گروه در نظر گرفته شده بود عمدتاً

صورت گیرد. در این زمینه علی شریعتی، عضو اتاق بازرگانی ایران گفت: «چایی که دوستان در شرکت دبش با ارز ترجیحی وارد می‌کردند، همان چای‌های وطنی بوده که از ایران به کنیا می‌رفت و دوباره برمی‌گشت!»

باتوجه به آمار گمرک و نظرات برخی از منتقدان حلقه گمشده‌های در این میان وجود دارد؛ چرا در آمارهای رسمی هیچ اشاره‌ای به صادرات به کنیا نشده است؟ ایراد کار ضعف در آمار است یا دست‌هایی که پشت پرده هستند؟

کنیا، حلقه گمشده در آمار گمرک

فرانسه، قرقیزستان، قزاقستان، قطر، کانادا، کویت، گرجستان، هلند و هند ۲۶ مشتری چای ایرانی در سال گذشته به‌شمار می‌روند. باتوجه به اعداد و ارقام یادشده، نکته‌ای که به‌دست می‌آید رشد همزمان صادرات چای با رشد سنگین واردات است؛ این در حالی است که بیشترین حجم صادرات چای در ۵ سال اخیر حداکثر ۱۵ هزار تن بوده است. در واقع در سال ۱۴۰۱ همزمان با واردات بیش از ۱۱۱ هزار تنی چای، میزان صادرات چای نیز رکورد شکست. براساس این آمارها بعید نیست چای داخلی صادر و دوباره به‌عنوان چای خارجی به کشور وارد شده باشد تا از این طریق رفع تعهد ارزی

برای بررسی بیشتر این موضوع سری به آمار گمرک می‌زنیم. براساس آمارهای گمرک جمهوری اسلامی ایران، در سال ۱۴۰۱ بیش از ۳۶ هزار و ۲۶۸ تن چای سیاه و چای کیسه‌ای در قالب ۴۴ کد تعرفه مختلف به ۲۶ کشور صادر شده که افزایش ۳۸٫۳۰ درصدی نسبت به صادرات حدود ۲۶ هزار تنی انجام شده در سال ۱۴۰۰ داشته است.

ازبکستان، افغانستان، آلبانی، آلمان، امارات متحده عربی، اوکراین، بحرین، بلاروس، پاکستان، تاجیکستان، ترکمنستان، ترکیه، جمهوری آذربایجان، سوئیس، سوئد، عراق، فدراسیون روسیه،

رئیس سازمان چای با اشاره به گرانی چای در بازار به‌ویژه در تابستان امسال گفت: سال ۱۴۰۱ به‌دلیل واردات بیش از حد نیاز چای به کشور و تخصیص ارز اضافه به تجار، مشکلاتی در صنعت چای به‌وجود آمد که نتیجه آن رکود و گرانی در بازار چای بود. امیدواریم با نظارت بیشتر دیگر شاهد چنین اتفاقاتی نباشیم.

سازمان چای هیچ نقشی در این اتفاق ندارد

بیش از نیاز بازار باشد، سایت ثبت‌سفارش بسته خواهد شد. بر همین اساس اواخر سال ۱۴۰۱ به‌دلیل تامین بازار و واردات بی‌رویه ثبت‌سفارش چای ممنوع شد که گلابه برخی از واردکنندگان در بهمن ۱۴۰۱ را به‌دنبال داشت؛ با این همه سال گذشته حدود ۱۱۰ هزار تن چای وارد شد و رکورد واردات چای شکست.

رشد ۲۹ درصدی تولید

جهانساز با اشاره به افزایش تولید چای در سال جاری گفت: امسال شاهد افزایش ۲۹ درصدی تولید چای هستیم و رکورد تولید برگ سبز چای نیز بعد از ۱۳ سال شکست شد.

حبیب جهانساز، رئیس سازمان چای درباره اختلاس تاریخی مدیرعامل چای دبش در گفت‌وگو با «مستقیم» گفت: واردات، صادرات و تخصیص ارز، مسائل مربوط به معاونت بازرگانی وزارت صنعت، معدن و تجارت است و سازمان چای هیچ نقشی در این فرآیند ندارد. سازمان چای تنها آمار واردات را از گمرک دریافت می‌کند و بیشتر در حوزه تولید داخل فعال است.

وی با اعلام میزان واردات چای افزود: نیاز واقعی سالانه کشور به چای خشک حدود ۱۰۰ هزار تن است که نزدیک ۶۰ تا ۷۰ هزار تن آن از طریق واردات تامین می‌شود و در صورتی که میزان واردات

زمینه فساد برای همه تجار فراهم نیست و این اتفاق را می‌توان ناشی از نفوذ صاحبان امضاهای طلایی و ضعف نظارت دانست که واردات انحصاری یکی از همین موارد است. در واقع گاهی مسئولان با برخی اقدامات ناآگاهانه، آب به آسیاب این واردکنندگان ریخته و شریک جرم می‌شوند.

پای امضاهای طلایی در میان است

ارز چندنرخه ناشی از درآمد محدود ارزی، به‌دلیل پاکدستی و کیفیت نظارت، هیچ فساد را شاهد نبوده‌ایم. این در حالی است که سال ۶۰ تا ۶۴ میزان درآمد ارزی حدود ۵ تا ۸ میلیارد دلار بود. به علاوه اینکه در سال‌های بعد از جنگ، اقتصاد با تعدد نرخ ارز مواجه شد و تقریباً ۱۲ نرخ برای ارز در اقتصاد وجود داشت.

معاون اسبق وزیر جهاد و کشاورزی با تاکید بر اینکه منابع ارزی در رقم‌های اعلام‌شده در اختیار تاجر قرار نمی‌گیرد، افزود:

علی قنبری، معاون اسبق وزیر جهاد کشاورزی درباره حواشی اختلاس واردات چای به «مستقیم» گفت: چنین اختلاس نجومی مایه تاسف است و دلیل اصلی آن را می‌توان ارز چندنرخه و عدم نظارت بانک مرکزی در تخصیص ارز دانست. متأسفانه باوجود اخبار منتشر شده تاکنون هیچ عکس‌العمل مشخصی را از سوی دولت و بانک مرکزی شاهد نبوده‌ایم.

وی با تاکید بر ضرورت نظارت بر اختصاص ارز وارداتی به تعدد نرخ ارز در دوران جنگ اشاره کرد و گفت: در دوران جنگ باوجود

بنابراین مسئولان وقت این ارگان‌ها باید برای شفاف‌سازی امور پاسخگو باشند. به‌گفته خدایان، گزارش اختصاصی درباره بزه انتسابی و تخلفات مدیرانی از دستگاه‌های مختلف از جمله وزارت جهاد کشاورزی، وزارت صمت، گمرک، استاندارد و بعضی از بانک‌ها، توسط سازمان بازرسی تهیه شده و در حال ارسال به دادسرای ویژه جرائم اقتصادی است.

سخن پایانی

در پایان بد نیست یادی کنیم از گفته‌های دوره انتخابات رئیس جمهوری: «گشت ارشاد مدیران» را برای نظارت بر عملکرد دولت‌مدان و دستگاه‌های اجرایی و جلوگیری از تخلفات و مفاسد اداری راه‌اندازی خواهیم کرد.

درباره فساد ارزی اخیر رئیس سازمان بازرسی تاکید دارد واردات چای و ماشین‌آلات این گروه تجاری، نیازمند ثبت‌سفارش و تاییدیه وزارتخانه‌های صمت، جهاد کشاورزی و بانک مرکزی است:

اگر از واردات انحصاری چای توسط یک شرکت خاص شروع کنیم و تا استغفای ناگهانی وزیر سابق کشاورزی در فروردین ۱۴۰۲ آن هم کمی پس از افزایش گله‌مندی واردکنندگان چای پیش برویم، در نهایت شاهد آتش زیر خاکستر در اقتصاد ایران خواهیم بود.

اکنون با پرده‌برداری سازمان بازرسی کل کشور، فساد ۳ میلیارد دلاری در واردات چای رو شد!

انحصار فسادزا است

کی‌ما ملکی: کیفیت لازمه توسعه اقتصادی است که نظارت بر آن می‌تواند گامی مهم در تولید محصولات مرغوب و باکیفیت باشد. تولید باکیفیت ضامن تامین بازار و در نتیجه زمینه‌ساز اشتغال و پویایی اقتصاد است و تولیدکننده با تولید محصول با رعایت اصل کیفیت و نرخ مناسب می‌تواند در رقابت با دیگر رقبای بازار پیروز باشد. از سوی دیگر حفظ کیفیت تولیدات علاوه بر جذب مصرف‌کننده داخلی، موجب راهیابی به بازارهای بین‌المللی و ارزی برای کشور و رونق صادرات می‌شود. زیرا نرخ و کیفیت دو اصل مهم در حفظ بازارهای جهانی هستند. به‌منظور بررسی بیشتر تأثیر افزایش کیفیت بر رونق صادرات به گپ‌وگفت با مسعود دانشمند، کارشناس تجارت پرداخت.

- کیفیت چه تأثیری بر توسعه صادرات دارد؟
کیفیت ماندگاری یک کالا در بازار را تضمین می‌کند و عدم کیفیت نیز می‌تواند بازار را برای یک کالا، یکبارمصرف کند. در هر جامعه اقتصادی کیفیت و نرخ برای مصرف‌کننده حائز اهمیت و در بازار اثرگذار است. متأسفانه ما به‌دلیل ضعف کیفیت بازار عراق و تا حدودی افغانستان را از دست داده‌ایم و در نهایت همه بازارها برای ما یکبارمصرف خواهند شد. ما با زحمات بسیار در کشور هدف به بازاریابی می‌پردازیم و در نهایت به‌دلیل عدم کیفیت بازار را از دست می‌دهیم.
- به‌نظر شما کیفیت تولیدات داخلی پایین است؟
کاهش کیفیت با توجیه افزایش هزینه درست نیست. صحبت ما این نیست که تنها کالای درجه یک تولید شود، بلکه معتقدیم اگر فردی کالای درجه یک یا ۳ خریداری می‌کند به همان میزان نیز هزینه پرداخت کند. باید طرفدار مصرف‌کننده باشیم تا مطابق هزینه پرداختی جنس باکیفیت دریافت کند، اما متأسفانه اکنون کالاهای باکیفیت و بی‌کیفیت در یک رده قرار می‌گیرند و مصرف‌کننده باید با ریسک‌پذیری کالا را انتخاب کند.
- تولید در افزایش صادرات چه نقشی دارد؟
یکی از گام‌های اصلی در توسعه صادرات، افزایش تولید باکیفیت و صادرات‌محور است. صادرات بدون توجه به تولید یا به‌عبارت دقیق‌تر بدون خلق ارزش افزوده بیشتر یعنی خام‌فروشی و فروش منابع نسل‌های آینده به‌بهای ناچیز در بازارهای جهانی. این نوع صادرات گرچه منافع کوتاه‌مدتی را نصیب کشور می‌کند، اما در بلندمدت به زیان کشور تمام خواهد شد. باید دقت داشت افزایش صادرات کشور، در گرو افزایش تولید، آن هم تولید باکیفیت است که بدون همکاری دولت و بخش خصوصی این مهم اتفاق نخواهد افتاد و این همکاری باید واقعی و هم‌افزا باشد.
- انحصار در تولید چقدر بر کیفیت کالا موثر است؟
انحصار فسادزا است و در هیچ محصولی نیز استثنا وجود ندارد. در نتیجه به هیچ نوع انحصاری موافق نیستیم؛ زیرا کالاهای تولیدی باید در کنار محصولات خارجی در یک رقابت آزاد مشتری جذب کنند؛ در غیر این صورت شاهد کاهش کیفیت محصولات خواهیم بود. به عنوان مثال خودروهای ایرانی به هیچ عنوان نمی‌توانند با خودروهای خارجی رقابت کنند.

تعمید مهلت ارائه اظهارنامه مالیاتی تشکل‌های صنعتی

مجتبی صفایی، رئیس اتاق اصناف ایران گفت: شرط معافیت تشکل‌های صنعتی از پرداخت مالیات، انجام تکالیف مالیاتی یعنی ارسال اظهارنامه و ارائه اسناد و مدارک است؛ در غیر این صورت اتاق‌ها یا اتحادیه‌ها باید توجه ویژه در یافتن حتی وجوهی که به حکم و جواز قانون دریافت می‌کنند، مشمول مالیات خواهند شد. حسب توضیحات فوق ممکن است برخی از اتاق‌ها و اتحادیه‌ها با تصور اینکه در هر صورت از معافیت مالیاتی برخوردارند، در سال‌های گذشته، اقدام به انجام تکالیف مالیاتی نکرد و در نتیجه، مکلف به پرداخت مالیات شده باشند. وی افزود: قانون بودجه سال ۱۴۰۲ به‌منظور برخورداری اتاق‌ها و اتحادیه‌هایی که به‌دلیل عدم آگاهی از قانون، بین سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ مشمول مالیات شده و هنوز اقدام به پرداخت آن نکرده‌اند، با رعایت شرایط ذیل، فرصت دوباره برای ارسال اظهارنامه و ارائه اسناد و مدارک فراهم کرده است. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی اتاق اصناف ایران، صفایی بیان کرد: اولاً فرصت مذکور صرفاً برای سال‌های عملکرد ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ فراهم شده است. ثانیاً در صورتی امکان برخورداری از معافیت برای سال‌های مذکور فراهم است که مالیات سال مربوطه پرداخت نشده باشد. ثالثاً با فرض وجود دو شرط فوق، برای برخورداری از معافیت، باید اظهارنامه سال مربوطه تنظیم و اسناد و مدارک درآمدی و هزینه‌ای آن سال به اداره مالیاتی ذی‌صلاح ارائه شود و رابعاً باتوجه به سالانه بودن احکام مالیاتی قانون بودجه، فرصت مذکور صرفاً تا پایان سال ۱۴۰۲ فراهم شده است. رئیس اتاق اصناف ایران تأکید کرد: در صورتی که هر یک از اتاق‌ها و اتحادیه‌های تابعه، به‌دلیل عدم انجام تکالیف مربوطه به عملکرد سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۹ از معافیت مالیاتی محروم شده و هنوز مالیات آن سال پرداخت نشده باشد، مکلفند با ارائه اظهارنامه و اسناد و مدارک آن سال مطابق با شرایط اعلامی سازمان امور مالیاتی در بخشنامه شماره ۲۱/۴۰۲/۱۴۰۲ مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۱۴، فرصت مذکور بهره‌برداری کنند. به‌گفته رئیس اتاق اصناف ایران، بدیهی است در صورتی که اتاق یا اتحادیه‌ای از شرایط فوق برخوردار باشد، اما تا پایان سال ۱۴۰۲، از فرصت فوق‌الذکر استفاده نکند، مسئولیت امر متوجه رئیس یا رؤسای مسئول خواهد بود. به گزارش اتاق اصناف ایران، بخشنامه شماره ۱۶/۱۴۰۲/۲۲۰۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۱۴، سازمان امور مالیاتی که در راستای تبیین نحوه اجرای جزء (۲) بند (ب) تبصره (۶) قانون بودجه ۱۴۰۲ کل کشور صادر شده، به پیوست جهت بهره‌برداری بارگذاری شده و معاونت حقوقی اتاق اصناف ایران پاسخگوی سوالات اتاق‌های اصناف سراسر کشور خواهد بود.

مسائل مربوط به واردات، صادرات و تخصیص ارز مربوط به معاونت بازرگانی وزارت صمت است و سازمان چای هیچ نقشی در این اتفاق ندارد

متأسفانه باوجود اختلاسی تاریخی هیچ عکس‌العمل مشخصی از سوی دولت و بانک مرکزی رخ نداده است

رکود بازار مسکن دستاورد مثبتی نیست

عبدالرضا فاشقایی
کارشناس حوزه مسکن

نرخ ارز می‌تواند تاثیر قابل توجهی بر نرخ مسکن داشته باشد. افزایش نرخ ارز معمولا باعث افزایش هزینه مصالح و تجهیزات وارداتی می‌شود که در نتیجه هزینه‌های ساخت‌وساز را بالا می‌برد. این امر می‌تواند به افزایش نرخ مسکن منجر شود، زیرا سازندگان سعی می‌کنند این افزایش هزینه‌ها را از طریق نرخ فروش به مصرف‌کننده منتقل کنند.

همچنین، در شرایطی که اقتصاد وابستگی زیادی به واردات داشته باشد، تضعیف ارزش پول ملی می‌تواند به کاهش قدرت خرید مردم منجر شود که این مسئله نیز می‌تواند تقاضا برای خرید مسکن را کاهش دهد و در نهایت بر قیمت‌ها تاثیر منفی بگذارد.

علاوه بر این، نوسانات نرخ ارز می‌توانند بر اعتماد سرمایه‌گذاران و تمایل آنها برای سرمایه‌گذاری در بخش مسکن اثر بگذارد، که این موضوع نیز در نهایت روی عرضه و تقاضا و قیمت‌های مسکن تاثیر می‌گذارد.

در کشورهای که بخشی از بازار مسکن آنها متکی به سرمایه‌گذاران خارجی است، نوسانات نرخ ارز می‌تواند تاثیر مستقیمی روی جذابیت سرمایه‌گذاری در آن کشور داشته باشد. اگر ارزش پول ملی کاهش پیدا کند، ممکن است سرمایه‌گذاران خارجی کشور موردنظر را به‌عنوان بازاری جذاب‌تر برای دستیابی به ملک با قیمت‌های نسبتاً ارزان‌تر ببینند، که این امر می‌تواند به افزایش تقاضا برای خرید مسکن و در نهایت افزایش قیمت‌ها منجر شود.

در حال حاضر، نرخ مسکن در تهران به حدود هزار و ۵۰۰ دلار رسیده که در سقف قیمتی خود قرار دارد، و گرنه بازار مسکن قیمت‌های بالاتری را نیز تجربه می‌کرد. موضع‌گیری‌های اخیر دولت در این باره را به‌شخصه نپسندیدم و بر این باور هستم که دولت نباید این وضعیت را مثبت ارزیابی کند. ثبات قیمت‌ها بر مبنای رکود بازار را نباید یک دستاورد در نظر گرفت و به آن افتخار کرد.

علت اصلی و تاثیرگذار بر ثبات موجود در بازار را تحولات نرخ ارز می‌دانم. حتی با وجود بهای بالای خانه، افزایش نرخ دلار می‌تواند منجر به رشد نرخ مسکن شود و در این مسئله تردیدی وجود ندارد.

در بحث مصالح ساختمانی و تغییرات قیمتی در این بخش نیز چنین وضعیتی حاکم است. هرگونه تحولی می‌تواند به افزایش نرخ مصالحی نظیر فولاد و سیمان منجر شود. پس از این افزایش قیمت، رشد بهای مسکن حتمی است و از دست کسی نیز کاری ساخته نیست.

من معتقدم که هیچ‌گونه کاهش قیمتی در این حوزه ایجاد نشده است. در حال حاضر معامله خاصی انجام نمی‌شود و در صورت شکل‌گیری معامله نیز، کسی نرخ پایین ارائه نخواهد کرد، مگر اینکه فروشنده نیاز شدید مالی داشته باشد تا به این دلیل، تن به فروش با نرخ پایین‌تر بدهد.

در باره وعده دولت مبنی بر ساخت یک میلیون مسکن باید صادقانه گفت؛ این قبیل وعده‌ها را نباید خیلی جدی گرفت، چون این وعده و وعیدها هیچ‌گاه رنگ واقعتی به خود نگرفته و اساسا دولت در سال‌های گذشته این مطلب را ثابت کرده است که در مدیریت بازار مسکن ضعف‌های محسوسی دارد. در صورت بازگشت درآمد نفتی کشور به زمان ریاست‌جمهوری احمدی‌نژاد، می‌توان تا حدودی، این وعده را عملی دانست.

فرآیند خرید ملک در کشوری مثل ترکیه، در نهایت منجر به افزایش نرخ مسکن خواهد شد. از آنجایی که برای خرید مسکن در ترکیه نیاز به دلار وجود دارد، در صورت افزایش تقاضا برای تهیه ارز، نرخ دلار صعودی می‌شود. با افزایش نرخ دلار در بازار، بهای خانه در ایران به‌شکل فزاینده‌ای رشد پیدا می‌کند. بنابراین، این اقدام ایرانیان برای خرید ملک در ترکیه، تاثیر منفی بر بازار مسکن کشور می‌گذارد.

معتقدم که بدون ترس از خطرات احتمالی و برای مصرف، باید از فرصت خرید خانه بهره برد. در حال حاضر هیچ نشانه‌ای مبنی بر کاهش نرخ در بازار دیده نمی‌شود و نباید به برخی اظهارات بی‌اساس در این باره توجه کرد.

کاهش نرخ باید به‌صورت واقعی رخ دهد تا مردم اثرات آن را حس کنند؛ به این شکل که با تورم ۵۰ درصدی، نرخ ملک ۳۰ درصد رشد داشته باشد، با ادامه این روند تا ۴ سال، میانگین نرخ مسکن هزار و ۵۰۰ دلاری به هزار دلار خواهد رسید و به کف قیمتی خود نزدیک می‌شود. با توجه به فروش نفت و وضعیت کنونی نرخ ارز و سایر شاخص‌های اقتصادی در کشور، ثبات در نرخ مسکن را تا پایان سال پیش‌بینی می‌کنم.

بازار ملک به کدام سو می‌رود؟

پای مسکن در مرداب رکود

عکس: آیدا فردوسی

اجاره یک ملک نقلی در تهران هم تبدیل به آرزو شده، هیچ‌کس حرفی از قیمت‌های خرید نمی‌زند، به‌ویژه حالا که مشخص شده که پول خرید هر متر مسکن تهران به ۸۰ میلیون تومان رسیده است. این در حالی است که تورم اجاره‌ها در آبان به ۴۱ درصد رسیده که نشان از رشد تورم نسبت به ماه مهر دارد. اما سوال اینجاست که در سال آینده و با فرارسیدن بهار باید منتظر چه چیزی بود؟ آیا وضعیت بدتر خواهد شد یا امیدواری‌هایی وجود دارد؟ **سنت** در این گزارش به وضعیت آینده بازار مسکن پرداخته است.

مشارکت تشویق می‌شوند و همین موضوع باعث کاهش نرخ زمین خواهد شد. از این منظر، طی ماه‌های منتهی به پایان ۱۴۰۲، احتمالا بازار ساخت‌وساز شاهد افزایش محسوس عرضه ملک کلنگی نخواهد بود و به‌همین خاطر، رکود ساختمانی ادامه پیدا خواهد کرد. اما این به‌معنای، مقاومت نرخ آپارتمان در مسیر کاهش نیست، بلکه حجم کم معاملات فروش آپارتمان به احتمال زیاد با قیمت‌های کمتر از نیمه اول سال انجام خواهد شد، مگر آنکه در معادلات دلار و اوضاع سیاست خارجی، اتفاقی خلاف رویه نیمه اول سال رخ دهد.

یکی از این عوامل، طرح نهضت ملی مسکن است که در دولت سیزدهم از آن صحبت شده و امید داریم روزبه‌روز روند بهتری را در پیش بگیرد. بیگی‌نژاد در زمینه طرح ساماندهی مشاوران املاک

در سطح کشور خاطرنشان کرد: اطلاعات املاکی‌های متخلف باید از اتحادیه مشاوران املاک استان تهران استخراج شود. ما برای اینکه املاکی‌های متخلف را شناسایی کنیم، باید در ابتدا وارد اتحادیه شویم و از قسمت‌های مربوطه، آمار تخلفات را مشاهده و با آنها برخورد کنیم. نمی‌شود بدون تحقیقات، یک بنگاه مشاور املاک را متهم به تخلف کنیم. بهترین مرجع برای اعلام متخلفان حوزه ملکی، واحد شکایات اتحادیه مشاوران املاک است.

وی در خاتمه عنوان کرد: افزایش تعداد مشاوران املاک برای حاکمیت ایجاد زحمت کرده و در آینده ممکن است تبعات زیادی داشته باشد. مشاوران املاک باید به‌گونه‌ای ساماندهی شوند که تنها افرادی که به‌عنوان شغل مشاور املاک را در نظر می‌گیرند، در این حرفه فعالیت کنند و بقیه افرادی که با هدف سوداگری وارد این شغل شده‌اند، از این حیطه خارج شوند.

برقرار کند. از طرف دیگر، باید با مداخله و نظارت خود، سودجویی و رانت‌خواری را کاهش دهد. همچنین، باید از سازندگان ماهر برای تسریع در امور مشارکت و کمک به آنها استفاده کند.

وی در ادامه افزود: دولت باید در این چند ماهی که تا پایان سال مانده است با برنامه‌ریزی فعال‌تری عمل کند و در حوزه مسکن اقدامات بیشترین انجام دهد تا بازار مسکن در سال آینده امیدوارکننده‌تر ظاهر شود.

مشکل مسکن یک مسئله اتفاقی نیست که در کوتاه‌مدت قابل حل باشد، بلکه زمان می‌برد و نیازمند یک دوره چندساله است. در کنار طراحی ابزارهای مالی و پولی مناسب، باید به ساخت و تولید مسکن توجه ویژه‌ای شود تا بازار مسکن در مسیر توسعه قرار گیرد و شرایط بهتری برای آن ایجاد شود.

رکود تورمی شده است و تا پایان سال تغییرات مختصری خواهد داشت. اما اتفاقی جالبی که در چند ماه اخیر افتاده، تبلیغات گسترده مسئولان ذی‌ربط حوزه مسکن از عملکرد خود است که ترمز نرخ ملک را کشیده و با سیاست‌گذاری درست خود نرخ مسکن را کاهش داده‌اند! صحبت‌هایی که به‌هیچ‌عنوان درست نیست؛ زیرا نرخ مسکن در آبان، نسبت به زمان مشابه خود در سال ۱۴۰۱ نزدیک به ۷۰ درصد افزایش نرخ داشته و این یعنی فاجعه بزرگ در بازار مسکن که هیچ فکر سازنده‌ای برایش نشده است. در روزهایی که

پارادوکس ساخت‌وساز در تهران

سطحی بیشتر، عایدی سرمایه‌گذاری ساختمانی آنها را تحت تاثیر قرار می‌دهد و سبب می‌شود، حاشیه سود سازنده کاهش پیدا کند. در این چارچوب فکری، کاهش نرخ مسکن باید از مسیر کاهش نرخ تمام‌شده یعنی افت نرخ زمین اتفاق بیفتد. چنانچه موضوع توافق و برجام، به‌صورت کامل حل و فصل شود، این یعنی پایان کامل نااطمینانی اقتصادی به آینده و در نتیجه آن، مالکان ساختمان‌های کلنگی به این علت که از ثبات یا کاهش نرخ ملک چشم‌انداز مثبتی جلوی خود می‌بینند، به وارد کردن ملک خود به بازار تخریب و

نرخ مسکن با قدرت خرید مردم همخوانی ندارد

جامعه مستاجران در حال افزایش است
بیگی‌نژاد با بیان اینکه تسهیلات مسکن باید جهت‌دار باشند؛ تصریح کرد: جهت امکانات و تسهیلات بخش مسکن باید در خدمت خرید و تولید باشد. البته این اتفاق تاکنون رخ نداده است. علت این موضوع هم به عدم تمکین بانک‌ها برمی‌گردد، به‌طوری‌که شرایط مناسبی برای مردم فراهم نکرده‌اند تا متقاضیان خرید مسکن با هدف برطرف کردن نیاز مصرفی خود، تامین مالی شوند. متأسفانه با این شرایط از ابتدای سال مشاهده می‌کنیم که به جامعه مستاجران ما اضافه شده و این آمار روزبه‌روز هم در حال افزایش است.

وی ادامه داد: از طرفی هم، بخشی از مردم به‌خاطر نحوه بازپرداخت تسهیلات بانکی تمایلی به دریافتش ندارند. ما نمی‌توانیم اقساط تسهیلات مسکن را ۳ برابر حقوق کارگران و کارمندان قرار دهیم. همان‌طور که به مشکل مسکن مردم باید نگاه ویژه‌ای داشت، به معیشت شهروندان هم باید توجه ویژه‌ای صورت گیرد. اکنون بازپرداخت وام مسکن به‌حدی زیاد است که یک خانواده دوفره هم اگر تمام حقوق خود را بدهند، نمی‌توانند از پس هزینه‌های این بخش برآیند. نائب رئیس اتحادیه صنف مشاوران املاک تهران خاطرنشان کرد: ما مجبور هستیم به‌خاطر افزایش جمعیت نیازمند به مسکن، تمام عوامل تاثیرگذار در بازار مسکن را به کار بگیریم.

تنش بزرگ در قیمت ملک

گرانی مسکن نشان می‌دهد که نرخ املاک نباید به این اندازه با گرانی دست‌وپنجه نرم می‌کرد. این کارشناس افزود: در حال حاضر با رکود سنگینی در صنعت ساخت‌وساز و بازار مصرفی مسکن مواجهیم. متأسفانه هنوز تلاشی برای بهبود بازار مسکن مشاهده نمی‌شود. در چنین شرایطی، می‌توان گفت که نابسامانی‌های موجود در این بازار بیشتر به‌علت شرایط اقتصادی به‌وجود آمده است؛ مگر اینکه برای بهبود این وضعیت تلاشی انجام بگیرد، در غیر این صورت انتظار تغییر مهمی در بازار مسکن نمی‌رود.

ضرورت همکاری با بخش خصوصی
نجفی بیان کرد: به‌طور کلی، دولت‌ها برای رسیدن به موفقیت در طرح‌های مسکن نیازمند همکاری با بخش خصوصی هستند. به‌عبارت‌دیگر، عدم‌همکاری دولت با بخش خصوصی می‌تواند برنامه‌های اجرایی دولت را به‌طور قابل توجهی مختل کند. دولت باید با اعطای اعتماد به بخش خصوصی، یک روابط دوجانبه را

سخن پایانی

پیچیدگی زمان حال نبوده است. در واقع، پیشرفت بازارهای موزای و تاثیرپذیری مسکن از آنها، پیچیده‌تر شدن روابط سیاسی و گردش پول در معاملات، به‌مرور بر تعداد متغیرهای موثر بر پیش‌بینی نرخ مسکن افزوده است. اکنون کسادی معاملات مسکن باعث شده است تا نرخ مصالح ساختمانی نیز تا ۱۸ درصد نسبت به تیر کاهش پیدا کند. برخی معتقدند که این افت نرخ از رکود ساخت‌وساز نشأت گرفته، اما عده‌ای دیگر اثر کاهش نرخ ارز را دلیل این افت نرخ می‌دانند. هم‌زمان، دولت و مجلس در پی سروسامان دادن به بازار مسکن هستند. تامین زمین برای ۱۸ میلیون واحد نهضت ملی مسکن، برخورد با مشاوران املاک

بسیاری از بازارها در چند ماه اخیر به‌دنبال سیاست‌های کنترل نقدینگی، در رکود به‌سر می‌برند. بازار مسکن هم از این قاعده مستثنا نبوده و از ماه تیر ترمز افزایش نرخ کشیده شده است. کارشناسان در پیش‌بینی بازار مسکن معتقدند رکود حاکم بر این بازار در نتیجه بکارگیری سیاست‌های انقباضی است، اما در ماه‌های پایانی سال به‌دنبال کسری بودجه، دولت دیگر توان کنترل نقدینگی را نخواهد داشت و با افزایش نرخ مواجه خواهیم شد. در مقابل، عده‌ای دیگر بر این باور هستند که بازار مسکن وارد شرایط

در حال حاضر طبق حساب‌و‌کتاب سازنده‌ها در مناطقی از پایتخت، سهم هزینه ساخت از کل نرخ تمام‌شده، ۲۹ درصد است و بقیه، سهم زمین است. سازنده‌ها در چالش تورم زمین و نبود قدرت خرید گیر کرده‌اند. آنها باید رشد شدید نرخ زمین را تحمل کنند. از طرفی، قاندر به انعکاس کامل تورم تولید بر تورم فروش نیستند. این پارادوکس، هم به تشدید رکود ساخت دامن زده و هم مسیر کاهش اساسی نرخ مسکن را پرده‌انداز کرده است. از نگاه سازنده‌های حاضر در بازار مسکن، هر نوع کاهش نرخ از یک

داوود بیگی‌نژاد، نائب رئیس اتحادیه صنف مشاوران املاک تهران درباره آینده بازار مسکن به **سنت** توضیح داد: نرخ مسکن چند وقتی است که با رکود روبه‌رو شده است. همیشه به‌طورمعمول نرخ مسکن رابطه معکوسی با رکود بازار داشته و هر وقت رکود تشدید می‌شد، قیمت‌ها کاهش می‌یافت؛ اما هم‌اکنون تولید مسکن به‌خاطر اینکه عوامل تاثیرگذار در ساخت‌وساز نه‌تنها کاهش نیافته، بلکه افزایش هم داشته است.

این موضوعات باعث شده تا چسبندگی نرخ مسکن مقاوم‌تر شود و این امکان فراهم نشود که نرخ مسکن تا این لحظه کاهش محسوسی داشته باشد. درست است که در برخی مناطق تهران نرخ ملک کاهش اندکی داشته، اما این کاهش نرخ با توان و قدرت خرید مردم تطبیق ندارد.

وی در ادامه افزود: میزان تورمی که ما در بخش مسکن داریم، با میزان درآمدی که برای کارمندان و کارگران منظور شده، در تضاد است. این اختلاف فاحش بین درآمدها و هزینه‌های بخش مسکن موجب شده تا رکود امسال، سنگین‌تر از سال‌های قبل باشد. در این شرایط باید منتظر بمانیم که آیا مسئولان ذی‌ربط در حوزه مسکن اقدام مناسبی در زمینه تحرک و پویایی این بازار مهم انجام می‌دهند یا خیر؟

مسعود نجفی، کارشناس بازار مسکن، در رابطه با شرایط روز بازار مسکن به **سنت** گفت: رکود بازار مسکن به‌معنای کاهش قیمت‌ها، فروش و فعالیت در صنعت ساخت‌وساز است. علت رکود ممکن است کمبود تقاضا، افزایش نرخ بهره‌وری، نبود استقرار کارخانه‌ها و شرکت‌ها، تغییرات قوانین و مقررات مربوط به مسکن یا مشکلات مالی و اقتصادی دیگر باشد.

با توجه به ثبات نسبی قیمت‌ها در فصل تابستان امسال، تقاضا برای بازار مسکن در پاییز کاهش یافته است. این اتفاق در حالی رخ داده که علاقه به سرمایه‌گذاری در بازار مسکن در سال‌های اخیر باعث افزایش انتظارات تورمی و در نتیجه افزایش نرخ خانه شده است.

نجفی بیان کرد: بالا رفتن نرخ مصالح ساختمانی و رشد دست‌مزد کارگران، دلایل اصلی گرانی مسکن در سال‌های اخیر هستند. از طرفی، مشاوران املاک نیز به‌عنوان یکی از عوامل اصلی گرانی خانه‌ها محسوب می‌شوند، زیرا در نظر گرفتن تمام عوامل موثر بر

اتفاقاتی که در طول سال‌های گذشته بر هزینه‌خانه‌دار شدن در تهران و شهرهای دیگر تاثیر گذاشته، گاهی مطابق و گاهی نیز خلاف انتظارات پیش‌بینی نرخ مسکن بوده است. این مسئله ریسک‌پذیر بودن سرمایه‌گذاری در این بخش را تایید می‌کند. شاید رشد قیمتی مسکن در چند سال گذشته، این باور را برای افراد به‌وجود آورده باشد که هرگونه معامله در این بازار، کاملا به‌نفع سرمایه‌دارها است. اگر چنین تصویری باشد و بدون داشتن تجربه، فردی بخواهد پول خود را به این بخش وارد کند، باید دست نگه دارد، چراکه این بازار عریض و طویل، چندان ساده هم نیست. خریدوفروش مسکن در طول زمان، به

میزان مصرف گاز طبیعی در ایران، معادل نصف مصرف گاز در اروپا است

پیش‌بینی کسری گاز تا سال ۱۴۲۰

عکس: ماهنامه

معاونت بررسی‌های اقتصادی اتاق بازرگانی تهران در گزارشی تحت‌عنوان «نگاهی به مسئله ناترازی گاز؛ چالش‌ها و پیشنهادات» به این موضوع اشاره کرده که گسترش روزافزون شبکه توزیع گاز طبیعی در کشور و همچنین توسعه صنایع مختلف، باعث رشد و توسعه اقتصادی و افزایش رفاه اجتماعی شده است؛ اما افزایش مصرف گاز طبیعی در کشور بدون افزایش ظرفیت تولید این فرآورده با ارزش، معضلات بی‌شماری از قبیل تعطیلی کارخانه‌ها و صنایع مصرف‌کننده گاز در فصول اوج مصرف را به دنبال داشته است که تاثیر مستقیمی بر اقتصاد کشور دارد.

به گزارش مهر، بنابراین گزارش حاضر به وضعیت تولید گاز طبیعی و مصرف آن در ایران و مقایسه آن با جهان و سپس بررسی چالش‌های ناشی از ناترازی گاز و ارائه راهکارهایی در این زمینه پرداخته است. براساس این گزارش، ایران به لحاظ تولید گاز طبیعی با تولید ۲۵۶.۷ میلیارد مترمکعب که معادل ۶.۴ درصد کل تولید گاز طبیعی جهان در سال ۲۰۲۱ است، به‌عنوان سومین تولیدکننده بزرگ گاز جهان در این سال شناخته شده است. بر این اساس، آمریکا با تولید ۹۳۴.۲ میلیارد مترمکعب و سهم ۲۳.۱ درصدی از کل تولید جهانی، بزرگ‌ترین تولیدکننده گاز طبیعی، روسیه با تولید ۷۰۱.۷ میلیارد مترمکعب و سهم ۱۷.۴ درصدی از تولید گاز جهان، دومین تولیدکننده گاز طبیعی و چین با تولید ۳۰۹.۲ میلیارد مترمکعب و سهم ۵.۲ درصدی از تولید گاز جهان، چهارمین تولیدکننده گاز طبیعی است.

ایران به لحاظ مصرف گاز طبیعی با مصرف ۲۴۱.۱ میلیارد مترمکعب که معادل ۶ درصد کل مصرف گاز طبیعی جهان در سال ۲۰۲۱ است، به‌عنوان چهارمین مصرف‌کننده بزرگ گاز جهان در این سال شناخته شده است. تنها ۳ کشور، آمریکا با مصرف ۲۰.۵ درصد کل گاز مصرفی جهان، روسیه با ۱۱.۸ درصد و چین با ۹.۴ درصد، مصرف‌گاز بیشتری نسبت به ایران در سال ۲۰۲۱ داشته‌اند که وسعت و جمعیت هرکدام از آنها چند برابر ایران است. همچنین، مصرف گاز طبیعی در ایران، حدوداً معادل نصف کل مصرف گاز طبیعی در قاره اروپا است. مصرف گاز در سال ۱۴۰۱ به حدود ۲۴۲ میلیارد مترمکعب رسیده، معادل مصرف روزانه ۶۶۳ میلیون مترمکعب بوده است. مصرف این سوخت در سال ۱۴۰۱ رشد ۱.۵ درصدی معادل ۳ میلیارد مترمکعب داشته است. بخش مهمی، معادل ۵۰ درصد از مصرف گاز مربوط به بخش خانگی و تجاری و بعد ۲۹ درصد مربوط نیروگاه‌ها است. صنایع نیز سهم ۲۰ درصدی از مصرف گاز در سال ۱۴۰۱ را به خود اختصاص داده‌اند. از مجموع مقدار گاز مصرف‌شده در کشور در سال ۱۴۰۱ حدود ۱۲۳ میلیارد مترمکعب مربوط به بخش خانگی و تجاری بوده است. ۴۸ میلیارد مترمکعب میزان مصرف

جزئیات مصرف گاز در ایران

گاز صنایع بوده و ۷۱ میلیارد مترمکعب گاز به نیروگاه‌ها تخصیص یافته است.

از طرف دیگر، براساس آمارهای جهانی سهم گاز طبیعی از سبد انرژی در ایران بیش از ۵۰ درصد است، در حالی که ایالات‌متحده که نخستین تولیدکننده گاز طبیعی در جهان است و بیش از ۲۳ درصد از کل تولید گاز جهان را در اختیار دارد، گاز تنها ۲۴ درصد از سبد انرژی آن را تشکیل داده و این نسبت برای ترکیه و روسیه نیز به ترتیب ۲۴ و ۳۶ درصد است. با توجه به این موضوع، توسعه هرچه بیشتر انرژی‌های تجدیدپذیر و متنوع‌سازی سبد انرژی مصرفی در ایران بیش از پیش ضرورت می‌یابد. برای مثال، در این گزارش نیز به نقش کلیدی گاز در تولید برق اشاره شده که براساس آن، امروزه بیش از ۸۰ درصد از تولید برق کشور وابسته به گاز است. در واقع، به غیر از نیروگاه‌های برقی و تجدیدپذیر، سوخت سایر نیروگاه‌های تولیدکننده برق، ۸۰ درصد به گاز وابسته است و بیش از ۱۰۱ نیروگاه که از گاز طبیعی استفاده می‌کنند، تامین برق تمامی صنایع را برعهده دارند.

گاز در تامین سوخت صنایع نیز نقش کلیدی دارد؛ به‌طوری‌که در حال حاضر بیش از ۹۰ درصد صنایع و نیروگاه‌ها وابسته به

گاز هستند و بیش از ۳۰ هزار واحد صنعتی بزرگ و مهم کشور که ۹۰ درصد محصولات کشور را تولید می‌کنند، از گاز استفاده می‌کنند. نقش کلیدی گاز در تامین انرژی بخش خانگی نیز در آمارها مشخص است؛ به‌طوری‌که براساس آمار منتشرشده از سوی شرکت ملی گاز تا پایان شهریور سال ۱۴۰۲، ۲۷.۵ میلیون مشترک شهری و روستایی در کل کشور دارای انشعاب گاز بوده و ۵ هزار و ۷۰۰ روستا و ۴۳ شهر به شبکه گازرسانی متصل شده‌اند. طبق سند تراز تولید و مصرف گاز طبیعی تهیه‌شده در شورای عالی انرژی کشور با فرض رشد اقتصادی متوسط ۵.۶ درصدی و نرخ رشد ۱.۱ درصدی جمعیت، با توجه به روند فعلی عرضه و تقاضای گاز طبیعی در سال ۱۴۰۴ با ۱۵.۲ میلیون مترمکعب کسری گاز در روز مواجه خواهیم بود. به‌همین ترتیب میزان ناترازی گاز برای سال ۱۴۲۰ حدود ۱۱۱ میلیون مترمکعب در روز تخمین زده شده است. البته این پیش‌بینی با فرض مواردی همچون اجرای موفق برجسب انرژی ساختمان، پیاده‌سازی و استقرار سیستم مدیریت انرژی در صنایع انرژی‌بر، اجرای کامل مبحث ۱۹ مقررات ملی ساختمان و همچنین سرمایه‌گذاری لازم حداقل به‌میزان ۵۰ میلیارد دلار برای رسیدن به اهداف تولید گاز تدوین شده است.

گروه انرژی
editor@smtnews.ir

دستاوردی در تولید انرژی حاصل نشد

علی جمشیدیان
کارشناس انرژی

تاثیر ناهماهنگی انرژی بر رشد اقتصادی از طریق اثر آن بر صنایع ایجاد می‌شود. برای افزایش کارایی، صنایع به منابع انرژی قابل‌اعتماد و پایدار نیاز دارند. در صورت وجود ناهماهنگی انرژی، ممکن است صنایع با قطعی در تامین برق و سوخت و همچنین با اختلالات دیگر روبه‌رو شوند که تمام این عوامل باعث کاهش بهره‌وری، افزایش هزینه‌ها و کاهش رقابت‌پذیری خواهند شد. برای مقابله با این مسائل، دولت باید برنامه‌ریزی مناسبی انجام دهد و موانع را از سر راه بردارد.

هنگامی که ناهماهنگی انرژی وجود دارد، خانوارها ممکن است با قطعی برق، گاز یا سایر اختلالات مواجه شوند که می‌تواند منجر به افزایش هزینه‌ها و کاهش کیفیت زندگی شود. این موضوع باعث کاهش درآمدی دولت می‌شود و در بلندمدت تاثیر قابل‌توجهی بر رفاه کلی افراد و خانواده‌ها دارد. در چنین شرایطی، رشد کلی اقتصادی کشور به‌خطر می‌افتد و مشکلاتی عاید می‌شود که به‌وجود می‌آورد.

بحران انرژی در کشور مدت‌ها است که به‌طور جدی مورد توجه قرار می‌گیرد و تاکنون اقدامات موثری برای حفظ و نگهداری از منابع انرژی حیاتی کشور انجام نگرفته است. باید به‌روزتر فکر کرد و در نظر داشت که هیچ منبع انرژی تجدیدپذیری در کشور وجود ندارد. همین بحث درباره سایر حامل‌های انرژی نیز قابل‌اعمال است. مصرف بی‌رویه انرژی در کشور، با توجه به سیاست‌هایی که دولت سیزدهم برای آن تدوین کرده، ناهماهنگی‌ها را شدت بخشیده است.

ایران که دارای بزرگ‌ترین میدان‌های گاز جهان است، به‌صورت رسمی اعلام کرده است که نیاز به تامین سرمایه‌ای در حدود ۲۴۰ میلیارد دلار دارد تا از وابستگی به واردات گاز جلوگیری کند. در حال حاضر، ایران حتی با تامین نیازهای داخلی خود نیز مشکلات زیادی را تجربه می‌کند.

ایران با منابع غنی انرژی مانند نفت، گاز طبیعی و آب، قادر به تامین نیازهای انرژی خود است؛ اما عوامل مختلفی مانند عدم توازن در تولید و مصرف انرژی، نقص در زیرساخت‌ها، رشد ناپایدار در تقاضا، تحریم‌های غرب، افزایش هزینه‌ها و کاهش توان تولیدی، مشکلات زیادی را در حوزه انرژی ایجاد کرده و این مشکلات به‌صورت تجمعی رخ می‌دهند و برای کنترل آنها نیاز به تدابیر و راهکارهای موثری است.

دولت سیزدهم با مشکلات و چالش‌های بسیاری مواجه شده که تاکنون برخی از آنها حل و انجام نشده است. این وضعیت توقعات عمومی را افزایش داده و مشکل ناترازی انرژی در کشور به‌وضعیت بحرانی نزدیک است. به‌همین دلیل، تمام نهادهای سازمان‌های دولتی و خصوصی باید به‌همراه دولت همکاری و با شناسایی و حل مسائل به تسریع در مسیر توسعه و پیشرفت کشور کمک کنند.

اکنون، تعداد زیادی طرح و سیاست‌گذاری برای حل مشکل ناترازی گاز در کشور انجام شده است. با این حال، با وجود اینکه ایران یکی از بزرگ‌ترین منابع نفت و گاز طبیعی در جهان را دارد، ما هنوز دستاورد خاصی در زمینه تولید برای وابستگی به آن نداریم و هر ساله با مشکل ناترازی گاز در کشور مواجهیم.

در حال حاضر، یکی از مشکلاتی که برای افزایش تولید محصولات نفتی و گازی وجود دارد، مربوط به سرمایه‌گذاری و تامین مالی است. امکانات برای افزایش تولید انرژی در کشور وجود دارند، اما صادرات با مشکلاتی همراه شده و انتقال درآمدهای ناشی از صادرات انرژی به داخل کشور بسیار دشوار است.

ایران دارای رتبه دوم و سوم در ذخایر گاز و نفت جهان است و باید جایگاه بسیار بالاتری در بازارهای انرژی جهان داشته باشد؛ اما متأسفانه هنوز این جایگاه را نداریم. دلیل اصلی این امر ابتدا به‌دلیل مشکلات موجود است که مانع از سرمایه‌گذاری در بالادست شده و امکان دستیابی به فناوری و دانش فنی روز را محدود کرده است. عامل بعدی که بسیار مهم است، ناتوانی ما در قرار دادن مبنای اقتصاد کشور بر پایه بهینه‌سازی مصرف انرژی است. به‌همین دلیل، تولید انرژی در کشورمان متناسب با ذخایر ما انجام نمی‌گیرد. اگر چنین چالش‌هایی در کشور به‌صورت جدی مورد بررسی و برنامه‌ریزی قرار نگیرند، در نهایت با وجود منابع عظیم نفتی و گازی، کشور به یک واردکننده انرژی در سال‌های آینده تبدیل خواهد شد.

دولت به صنایع توصیه کرده با ذخیره‌سازی گاز برای زمستان‌های خود در راستای رفع ناترازی انرژی حرکت کنند

ذخیره‌سازی گاز توسط صنایع تاثیر بسزایی بر رفع ناترازی مقطعی گاز در زمستان دارد

ذخیره‌سازی گاز توسط صنایع، توقف تولید در زمستان را کاهش می‌دهد

احمد مرادی، عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی درباره طرح ذخیره‌سازی گاز توسط صنایع برای جبران ناترازی انرژی در زمستان‌ها گفت: دولت با اسبلاغ آیین‌نامه‌ای به صنایع توصیه کرده است که در راستای ذخیره‌سازی گاز برای زمستان‌های خود در حل ناترازی انرژی حرکت کنند. این نماینده مجلس یازدهم در ادامه بیان کرد: ذخیره‌سازی گاز یکی از برنامه‌های دیگری است که دولت برای حل مشکل ناراضی گاز در زمستان‌ها در دستور کار خود قرار داده است و با استفاده از آن، صنایع می‌توانند در تابستان‌ها که مازاد تولید داریم، گاز را ذخیره و در زمستان‌ها و در دوران پیک مصرف از آن استفاده کنند. عضو کمیسیون انرژی مجلس در ادامه افزود: این اقدام یک مسئله دو سر سود برای صنایع است و از این سرمایه‌گذاری جلوی تعطیلی خود در زمستان‌ها را می‌گیرند. کشورهای اروپایی در این حوزه پیشرفت زیادی کرده‌اند و متأسفانه ما هنوز در این زمینه گامی برداشته‌ایم و در این حوزه خیلی عقب هستیم.

مرادی گفت: یکی از مشوق‌های مهم در زمینه تخفیف گازی

گاز شود تا به این وسیله ضرر و زیان خود را جبران کنند، صورتی که اگر گاز در اختیار آنها باشد، متحمل ضرر نخواهند شد و در نهایت، مردم مجبور به پرداخت این ضرر و زیان نخواهند بود. این نماینده مجلس یازدهم در ادامه بیان کرد: ذخیره‌سازی گاز یکی از برنامه‌های دیگری است که دولت برای حل مشکل ناراضی گاز در زمستان‌ها در دستور کار خود قرار داده است و با استفاده از آن، صنایع می‌توانند در تابستان‌ها که مازاد تولید داریم، گاز را ذخیره و در زمستان‌ها و در دوران پیک مصرف از آن استفاده کنند.

عضو کمیسیون انرژی مجلس در ادامه افزود: این اقدام یک مسئله دو سر سود برای صنایع است و از این سرمایه‌گذاری جلوی تعطیلی خود در زمستان‌ها را می‌گیرند. کشورهای اروپایی در این حوزه پیشرفت زیادی کرده‌اند و متأسفانه ما هنوز در این زمینه گامی برداشته‌ایم و در این حوزه خیلی عقب هستیم.

مرادی گفت: یکی از مشوق‌های مهم در زمینه تخفیف گازی

تاثیر ذخیره‌سازی گاز بر رفع ناترازی مقطعی

این کارشناس حوزه انرژی با بیان اینکه ذخیره‌سازی گاز از سوی صنایع تاثیر بسزایی بر رفع ناترازی مقطعی گاز در زمستان دارد، اعلام کرد: ذخیره‌سازی گازی توسط صنایع، تاثیر بسزایی بر رفع ناترازی مقطعی گاز در زمستان دارد و در همین حال، صنایع می‌توانند برای فصل سرد سال که عمدتاً با کمبود گاز روبه‌رو می‌شوند بسته به مخزن ذخیره‌سازی که سرمایه‌گذاری کرده‌اند، گاز طبیعی از انواع آن را ذخیره کنند. قربان با بیان اینکه لازم است برای ذخیره‌سازی گاز و سوخت مایع سرمایه‌گذار جذب شود، گفت: اقدام‌هایی برای ذخیره‌سازی گاز آغاز شده است که باید حمایت شوند تا توسعه یابند.

وی افزود: نوع ناترازی مقطعی و دائم در کشور داریم که ناترازی مقطعی تنها در بعضی از فصل‌ها اتفاق می‌افتد و به‌دلیل افزایش

اختلاف مصرف گاز طبیعی در فصل گرم و سرد سال به‌صورت میانگین ماهانه، به بیش از ۲۲۰ میلیون مترمکعب در روز می‌رسد و در صورت ادامه روند کنونی، کشور با چالش جدی‌تری در تامین گاز به‌ویژه در فصل سرد سال روبه‌رو خواهد شد. حل مسئله ناترازی از درجه عرضه و تقاضا و مدیریت مصرف خواهد بود، یکی از مهم‌ترین راهکارهای حل مسئله ناترازی فصلی گاز از سمت عرضه، استفاده از ذخیره‌سازی گاز طبیعی است که افزون بر حل مسئله ناترازی فصلی، به پایداری و امنیت تامین گاز و مدیریت شبکه انتقال کمک می‌کند. به‌صورت میانگین، ظرفیت ذخیره‌سازی گاز طبیعی در دنیا ۱۱ درصد از کل مصرف گاز است. این نسبت در کشورهای اروپایی به‌طور میانگین ۲۳ درصد و در ایران تنها ۱.۴ درصد است. ظرفیت ذخیره‌سازی کشور هم‌اکنون حدود ۳۰۴ میلیارد مترمکعب است و ظرفیت استفاده مخازن هیدروکربوری برای ذخیره‌سازی گاز طبیعی تا ظرفیت بیش از ۲۰۰ میلیون مترمکعب در روز وجود دارد. با این توضیحات ضروری است وزارت نفت برای حل بخشی از مشکل ناترازی، نسبت به دستیابی به سهم حداقل ۱۰ درصد مصرف گاز از محل ذخیره‌سازی در طول برنامه هفتم توسعه اقدام کند.

به‌گزارش برنا، نرسی قربان، کارشناس حوزه انرژی با بیان اینکه ذخیره‌سازی گاز فواید بسیار زیادی دارد، گفت: برای اینکه ذخیره‌سازی گاز در صنایع رخ دهد، دولت باید تسهیلات ارزان‌قیمت یا مشوق‌هایی در اختیار صنایع قرار دهد. کشور ما در فصل گرم سال گاز مازاد دارد که می‌تواند این گاز مازاد را به‌جای صادرات یا برداشت نشدن گاز، به‌سمت اعطای این گاز به صنایع در قالب‌های مختلف از جمله آل‌ان‌جی، ال‌بی‌جی، سی‌ان‌جی و گاز طبیعی در اختیار صنایع دارای مخازن ذخیره‌سازی قرار دهد.

بزرگ دولت به صنایع است که گاز تحویلی به صنایع در راستای ذخیره‌سازی گاز معادل تعرفه گاز طبیعی برای مصارف معمول آنها است و در فصول سرد سال که نرخ گاز افزایش چشمگیری پیدا می‌کند، صنایع می‌توانند با ذخیره‌سازی گاز، تخفیف بزرگ گازی از دولت بابت سرمایه‌گذاری در ایجاد زیرساخت‌های ذخیره‌سازی دریافت کنند.

این نماینده مجلس یازدهم توضیح داد: کشورهای اروپایی اهمیت ذخیره‌سازی گاز را به رسمیت شناخته‌اند و به‌طور متوسط ۲۵ درصد از کل مصرف به این منظور اختصاص می‌یابد. به‌همین ترتیب، کشورهای مختلف به‌طور متوسط ۱۲ درصد از مصرف گاز را به ذخیره‌سازی اختصاص می‌دهند.

مصرف بخش خانگی است. در بخش خانگی موضوع مورد توجه، بخاری‌ها هستند که باید اصلاح انرژی در آنها انجام گیرد. این کارشناس حوزه انرژی همچنین با بیان اینکه اصلاح الگوی مصرف باید مدنظر صنایع و بخش خانگی قرار بگیرد، تصریح کرد: با ورود بخاری‌ها و بحث گرمایش این مقدار مصرف به ۸۰۰ تا ۸۵۰ میلیون مترمکعب در روز می‌رسد و بهینه کردن وسایل گرمایشی مانند بخاری تاثیر حدود ۲۰ درصدی در کاهش مصرف گاز در فصول سرد سال دارد و می‌تواند با افزایش نرخ انرژی مصرف گاز در فصل زمستان را تعدیل کرد.

سخن پایانی

بخش صنعت ایجاد می‌شود، از جمله کاهش و توقف تولید، کاهش بهره‌وری، ناتوانی در ایفای تعهدات و قراردادهای بلندمدت، فروش محصول و از دست دادن بازارهای صادراتی و کاهش حاشیه سود از جمله این مشکلات در بخش تولید هستند. عدم‌تامین به‌موقع گاز صنایع، اثرات مستقیمی بر شاخص‌های کلان اقتصادی از جمله کاهش صادرات و رشد اقتصادی از محل کاهش تولید بخش صنعت، کاهش درآمدهای ارزی و به‌تبع آن کاهش درآمدهای دولت و تشدید کسری بودجه به‌همراه خواهد داشت. توقف صادرات گاز و عدم ایفای تعهدات صادراتی و به‌دنبال آن ایجاد مسائل در روابط بین‌الملل به‌ویژه با همسایگان و کاهش قدرت دیپلماتیک از مشکلات ایجادشده در فضای بین‌الملل خواهد بود.»

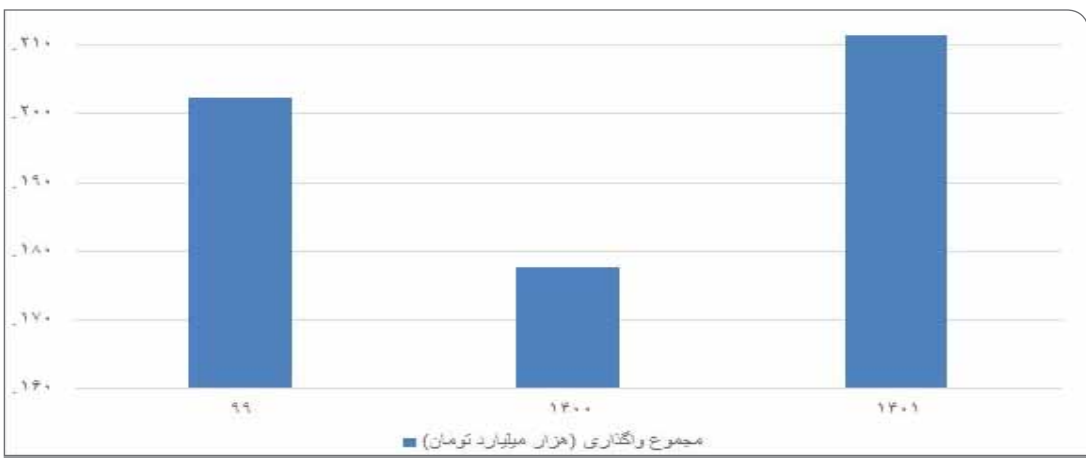
تحلیل وضعیت اوراق قرضه دولتی در سال جاری

بدهی دولت به یک چهارم تولید اقتصادی می‌رسد

امیرعباس آذرموند: مطابق تبصره «۵» قانون بودجه سال ۱۴۰۲ دولت می‌تواند تا سقف ۱۸۷ هزار میلیارد تومان اوراق مالی اسلامی منتشر کند. همچنین، مطابق بند الحاقی تبصره «۱۶» بانک‌های دولتی می‌توانند تا سقف ۵۰ هزار میلیارد تومان اوراق مالی منتشر کنند که تضمین بازپرداخت اصل و سود آن توسط دولت انجام می‌گیرد. جزء الحاقی بند «۵» تبصره «۱۹» نیز دولت را نسبت به تادیه بدهی‌های خود به سازمان تامین اجتماعی مکلف می‌کند که اقدام مثبتی در راستای انضباط بخشی به بدهی‌های دولت است. نسبت بدهی‌های دولت و شرکت‌های دولتی به تولید ناخالص داخلی در انتهای پاییز سال ۱۴۰۱ برابر ۶۳٫۳۰ درصد بوده است. مجموع بدهی‌های دولت و شرکت‌های دولتی در شش‌ماه ابتدایی ۱۴۰۱ نسبت به زمان شش‌ماه ابتدایی سال ۱۴۰۰ معادل ۵۱ درصد رشد داشته که نسبت به رشد بدهی‌های اوراقی (حدود ۹ درصد) در مدت زمانی مشابه بیشتر است.

افزایش چشمگیر بدهی‌ها از ۱۴۰۰

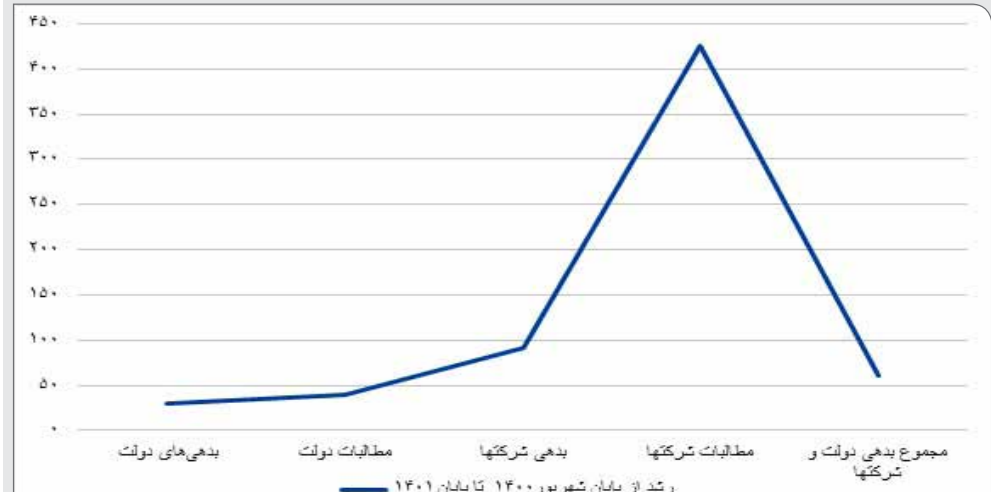
بخش قابل توجهی از واگذاری دارایی‌های مالی به صورت واگذاری دارایی‌های مالی به شکل واگذاری اوراق غیرنقدی و در قالب اسناد خزانه اسلامی انجام می‌گیرد. باتوجه به مکانیسم واگذاری اسناد خزانه اسلامی هزینه واقعی تامین مالی از طریق آن مشخص نیست. زیرا برای مثال، پیمانکاری که در ازای مطالبات خود اسناد خزانه دریافت می‌کند، می‌داند که نرخ تنزیل دولت پایین‌تر از نرخ بازار است و بنابراین از ابتدا هزینه مربوطه را در پیشنهاد قیمتی خود لحاظ می‌کند. از این رو در شرایطی که نرخ اوراق در بازار افزایشی باشد، دولت‌ها تمایل بیشتری به استفاده از اوراق غیرنقدی دارند، چون تصور می‌کنند، می‌توانند آسان‌تر و ارزان‌تر اوراق مالی را واگذار کنند.

به‌طور کلی واگذاری اوراق غیرنقدی توصیه نمی‌شود و راهکار بهتر این است که با فروش در بازار، تامین مالی دولت انجام و مطالبات پیمانکاران نیز به‌صورت نقد تسویه شود. با این حال به‌دلیل ورود با تاخیر و غیرمستقیم اوراق غیرنقدی به بازار بدهی و مشکلات امسال در حوزه فروش اوراق، دولت همچنان علاقه‌مند به انتشار این اوراق است.

تامین مالی

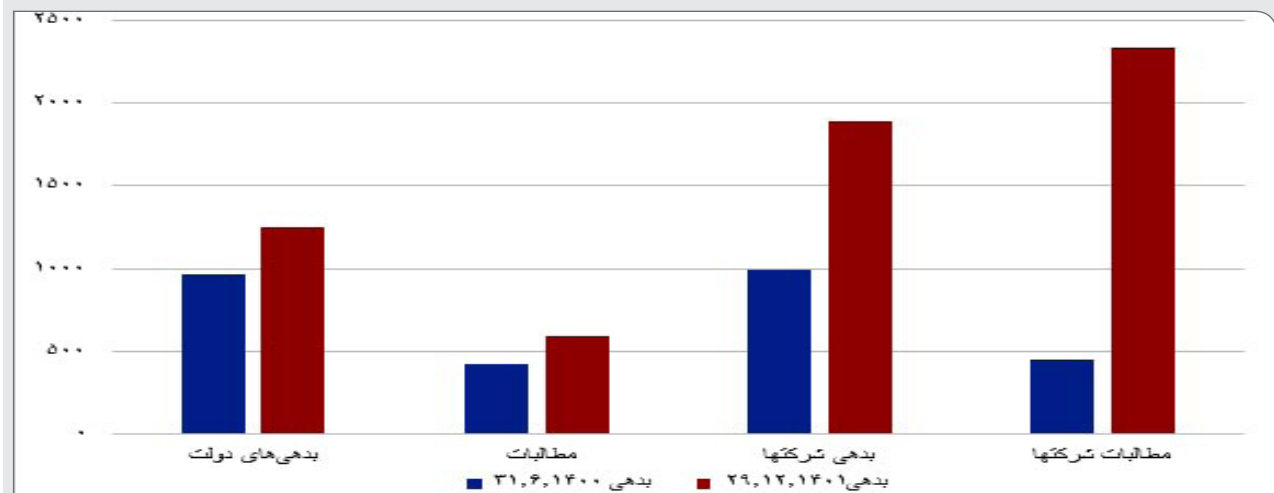
تامین مالی از طریق انتشار اوراق مالی اسلامی می‌تواند به‌شکل مقطعی راهگشای کسری بودجه باشد، اما باید توجه داشت که روند افزایش انتشار اوراق و ایجاد بدهی برای سال‌های آینده، پایداری بدهی‌های دولتی را دچار مشکل می‌کند. بنابراین به‌منظور برنامه‌ریزی صحیح مالی باید ضمن رصد روند بدهی‌های دولت، تعهدات سال‌های پیش‌رو را مدنظر قرار داد. به‌گزارش **سنت**، مطابق مصوبه بانک مرکزی در زمینه دستورالعمل حداقل الزامات مدیریت ریسک نقدینگی موسسات اعتباری، بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی موظفند معادل حداقل ۳ درصد از مانده کل سپرده‌های خود، اوراق منتشره خزانه‌داری کل کشور را نگهداری کنند. باتوجه به آمارهای بانک مرکزی، در پایان آبان سال گذشته مجموع کل سپرده‌های بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی بیش از ۷ هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان است و با فرض رشد حدود ۳۰ درصد در امسال، حدود ۶۶ هزار میلیارد تومان از اوراق منتشره در امسال خواهد بود. امسال حدود ۱۷۷ هزار میلیارد تومان از اصل اوراق بدهی بازپرداخت خواهد شد و دولت مجاز به انتشار ۱۸۷ هزار میلیارد تومان اوراق مالی جدید است. بنابراین، خالص انتشار اوراق مالی حدود ۱۰ هزار میلیارد تومان است. در کنار تقاضای جدید دولتی در امسال انتظار می‌رود بخشی از این اوراق سررسیدشده دولتی موجود در ترازنامه بانک‌ها و صندوق‌های سرمایه‌گذاری با اوراق خریداری شده جدید جایگزین شود.

بدهی‌ها معادل ۲۸٫۸ درصد از کل تولید

مطابق آخرین آمار اعلام‌شده از سوی وزارت اقتصاد و امور دارایی، نسبت بدهی‌های دولت و شرکت‌های دولتی به تولید ناخالص داخلی در انتهای سال گذشته برابر ۲۸٫۸ درصد بوده است. بعضی از اقلام مورداعای طلبکاران از دولت مندرج در سامانه سمد (سامانه مدیریت بدهی‌ها و اوراق بازار پول و سرمایه) محل اختلاف است و در خزانه‌داری کل کشور ثبت نشده است. چنانچه این ارقام را در نظر بگیریم، نسبت بدهی‌ها به تولید ناخالص داخلی افزایش می‌یابد.

باتوجه به مطالبات دولت و شرکت‌های دولتی امکان تهاتر بدهی‌ها می‌تواند تا حدی مدیریت بدهی‌ها را بهبود بخشد. این امکان در بند «ط» تبصره «۵» لایحه بودجه امسال به‌میزان ۱۰ هزار میلیارد تومان در نظر گرفته شده است. البته باید توجه داشت که مکانیسم تهاتر بدهی‌ها باید به‌صورتی باشد که امکان مالیاتی برخوردار شود.

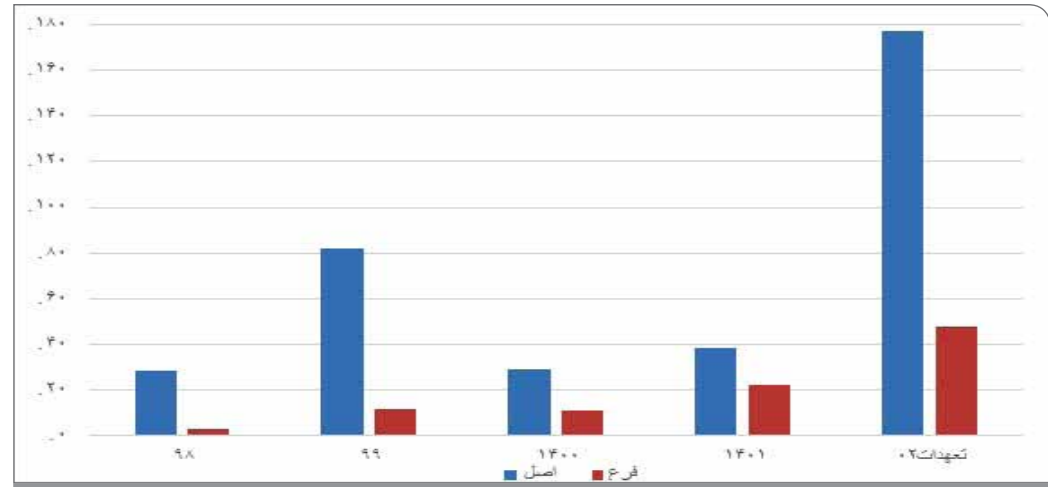
تضامین دولتی است. حجم قابل‌اعتنایی از بدهی‌های امروز دولت ناشی از تضامین صادره در سال‌های گذشته است. براساس مصوبه هیات‌وزیران در ۱۴ اسفند سال گذشته، وزارت راه و شهرسازی و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط مجازند مبلغ ۸ هزار میلیارد تومان تسهیلات از بانک مسکن دریافت کنند و سازمان برنامه و بودجه مکلف است بازپرداخت اصل و سود این تسهیلات را تضمین کند. بند «ل» تبصره «۵» گام مهمی در راستای مدیریت تعهدات و تضامین دولت است. بنا بر این بند، مطالبات از دولت در صورتی به‌رسمیت شناخته می‌شود که اقلام مدنظر دارای شناسه یکتای صادره از سازمان برنامه و بودجه باشد. این مکانیسم به ساماندهی تعهدات و تضامین دولت کمک و ایجاد تعهدات خارج از تصمیم سازمان برنامه را تا حدی محدود می‌کند. باتوجه به تقاضای جدید ایجادشده برای اوراق بدهی از محل رشد حجم سپرده بانک‌ها، رشد ترازنامه صندوق‌های درآمد ثابت و تسویه ۱۷۷ هزار میلیارد تومان از اصل اوراق موجود در سال آینده، می‌توان انتظار داشت دولت در صورت در نظر گرفتن نرخ‌های بازده منعطف برای اوراق مسئله‌ای برای فروش اوراق بدهی قانون بودجه در سال آینده نداشته باشد.

سهم مهم مطالبات قابل توجه شرکت‌های دولتی مربوط به مطالبات شرکت ملی نفت ایران از شرکت‌های پالایشی و پتروشیمی داخلی و اشخاص حقوقی و حقیقی خارجی است. یکی از مسائل قابل توجه، روند رشد بدهی‌ها در ۱۸ ماه منتهی به پایان سال ۱۴۰۱ است. مجموع بدهی‌های دولت و شرکت‌های دولتی در پایان سال ۱۴۰۱ نسبت به پایان شهریور ۱۴۰۰ (آغاز کار دولت سیزدهم) معادل ۶۱ درصد رشد کرده که در مدت زمانی مشابه نسبت به رشد بدهی‌های اوراقی (حدود ۴۲ درصد) بیشتر است. البته باتوجه به اینکه بخشی از بدهی شرکت‌های دولتی ارزی است و سالانه با افزایش نرخ ارز میزان ریالی آن افزایش می‌یابد، بنابراین بخشی از رشد بدهی دولت و شرکت‌های دولتی از این ناحیه قابل توضیح است. با این وجود، باید توجه داشت که رویکرد کنترل اوراق بدهی که توسط دولت در ۲ سال اخیر دنبال شده است، نباید منجر به رشد بدهی‌های غیراوراقی دولت شود. هم‌اکنون ۳۷ درصد از بدهی‌های دولتی سیالی است، به این معنی که ۳۷ درصد بدهی‌های دولت در قالب اوراق مالی بوده و مبادله‌پذیر است. سیال‌سازی بدهی‌های دولت به افزایش تعهد دولت در قبال بدهی‌ها و شفافیت و مبادله‌پذیری آن می‌انجامد. بدهی‌های سیالی به‌دلیل آنکه قابل‌مبادله هستند، محدودیت‌های مالی و نقدینگی کمتری برای طلبکاران ایجاد می‌کنند و بنابراین آثار سوءاقتصادی کمتری به‌همراه دارند. لازم است در قوانین بودجه سالانه از تصویب مواردی که منجر به ایجاد بدهی غیرسیالی می‌شود، خودداری و در موارد ضروری تنها از طریق انتشار اوراق بدهی تامین مالی انجام شود. علاوه بر این، لازم است در لایحه مدیریت بدهی‌های عمومی که در مجلس در حال بررسی است، چارچوب منسجمی برای مدیریت و کنترل بدهی‌های دولت در نظر گرفته شود. یکی از اقدامات مهم در راستای جلوگیری از خلق بی‌رویه بدهی، کنترل

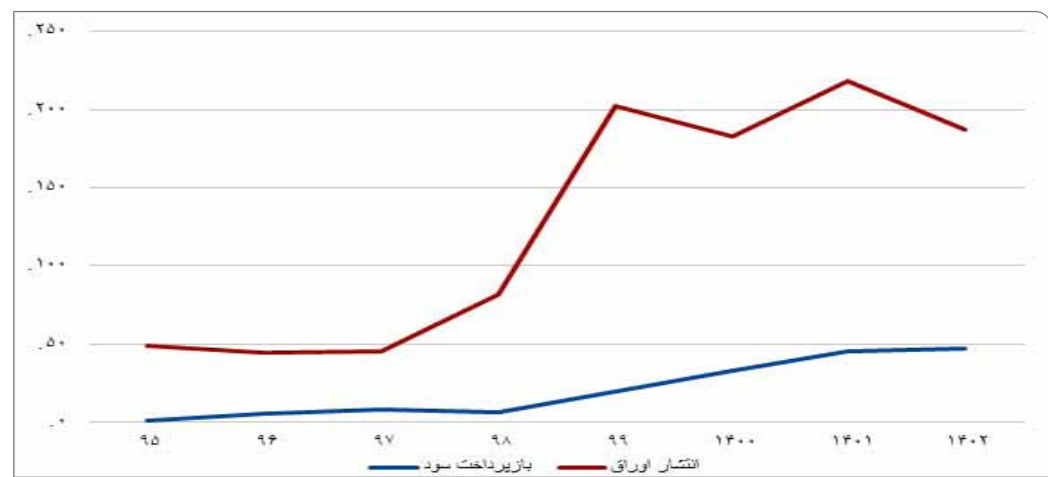
به زمان انتهای شهریور سال ۱۴۰۰ بیش از بدهی‌های اوراق رشد داشته است. البته باتوجه به آنکه بخشی از بدهی‌های شرکت‌های دولتی ارزی بوده و سالانه با افزایش نرخ ارز میزان ریالی آن بیشتر شود، بخشی از رشد بدهی دولت و شرکت‌های دولتی از این محل قابل توضیح است. با این حال باید توجه داشت که رویکرد کنترل اوراق بدهی که توسط دولت در ۲ سال گذشته دنبال شده، نباید منجر به رشد بدهی‌های غیراوراقی دولت شود، زیرا بدهی‌های سیالی به‌دلیل آنکه قابل‌مبادله هستند، محدودیت‌های مالی و نقدینگی کمتری برای طلبکاران ایجاد می‌کنند، بنابراین آثار سوء اقتصادی کمتری نیز به‌همراه دارند.

۲۲۵ همت بدهی تراشی در یک سال

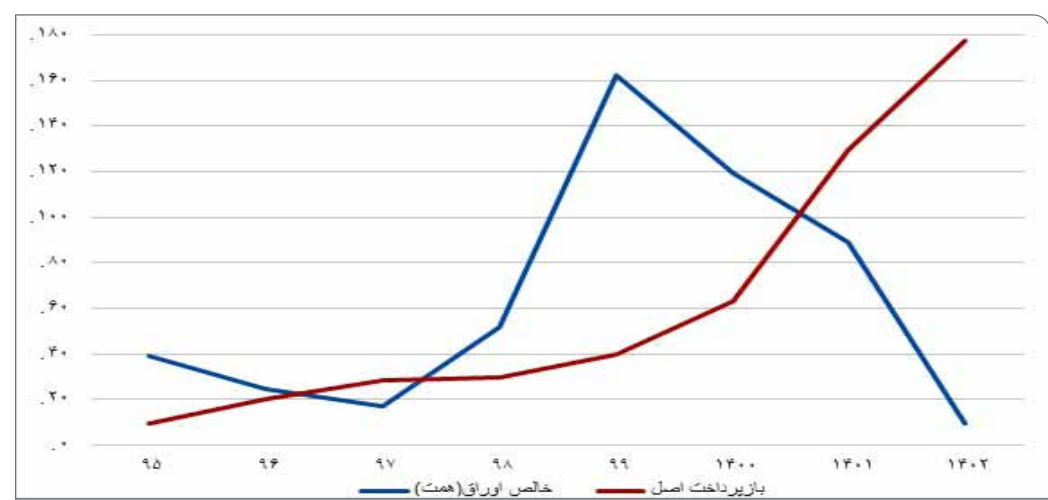
انتشار اوراق مالی به معنی قرض گرفتن از آینده است. بنابراین بازپرداخت اوراق باید بار مالی حاصل از آن در سال‌های پیش‌رو مدنظر قرار بگیرد. در سال ۱۴۰۲ حدود ۲۲۵ هزار میلیارد تومان اعتبار برای بازپرداخت اصل و سود اوراق منتشرشده در سال‌های گذشته، موردنیاز است.

گفتنی است که رقم بازپرداخت اصل اوراق مالی در لایحه بودجه امسال ۱۷۳ هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان در نظر گرفته شده، اما طبق گزارش وزارت اقتصاد اعتبار لازم برای بازپرداخت اصل اوراق مالی برابر ۱۷۷٫۴ هزار میلیارد تومان است. در قانون بودجه ۱۴۰۲ اقلام مختلف تملک دارایی‌های مالی منتشر نشده است، اما باتوجه به سرجمع این مبلغ، به‌نظر می‌رسد رقم بازپرداخت اصل اوراق مالی نسبت به لایحه تغییری نکرده باشد.

یکی از نکات بسیار مهم پیرامون انتشار اوراق، هموارسازی انتشار در طول سال است. پایانی سال انتشار یافته است. انتشار نامنظم و بدون قاعده اوراق، کارایی مصارف قانون بودجه را کاهش داده و باعث اختلال در بازار اوراق بدهی می‌شود.

یک اقتصاددان در گفت‌وگو با **سپه‌شنبه**:

۱۴۰۲ روزهای دشواری خواهد داشت

نگاه کند. واقعیت این است که در اقتصادهای مشابه همواره هزینه اشتباهات و ناکارآمدی‌ها را عموم جامعه می‌پردازند، نه دولتمردان و قدرتمندان.

من هم قبول دارم مشکل امروز ناشی از زیاده‌خواهی مستمری بازنشستگان یا مزدبگیران کشور نیست و به‌طور قطع دولت که بر این منابع به‌درستی نظارت و مدیریت نکرده و به‌جای انتخاب هیات‌مدیره‌های توانا و قدرتمند، افرادی ناکارآمد و نامربوط به مسائل مالی و اقتصادی را در این سمت‌ها گمارده، باعث و بانی این ورشکستگی است.

شما بر ضرورت آزادی اقتصادی تاکید دارید، اما بخشی از کشورهایی که دولت‌های مداخله‌گر دارند هم در میان کشورهای با رتبه مناسب اقتصاد قرار دارند؛ مانند نروژ یا دانمارک. این موضوع نشان‌دهنده چیست؟

نکته مهمی را بیان کردید. کشورهای حوزه اسکاندیناوی هرچند بالاترین رتبه‌ها را به‌لحاظ اقتصادی ندارند، اما همگی جزو ۴۰ اقتصاد آزاد هستند. در این کشورها دولت مداخلاتی در اقتصاد می‌کند، اما این دولت‌ها هم بسیار کارآمد هستند و هم سرمایه اجتماعی زیادی دارند. هدف این دولت‌ها رفاه عمومی است و هم‌زمان با این هم تجارت آزاد و هم تأمین اجتماعی بسیار کارآمدی دارند.

اینکه می‌گویم سوسیالیستی یا لیبرالیستی بودن رویکرد حاکم، نمی‌تواند در بستر امروز مهم باشد ناشی از همین است. من تفاوت میان جهت‌گیری این مکاتب را می‌دانم و مهم هم هستند، اما برای اینکه یک اقتصاد آزاد باشد تنها نباید مدعی بود که دولت چقدر است.

در کشور ما هر بار تمام تلاش خود را می‌کنند که بنزین گران شود، اما هیچ‌گاه کیفیت خودروهای مصرفی کشورمان ارتقا پیدا نمی‌کند تا سوخت کمتری مصرف کند. در این اقتصاد ذی‌نفعان هر دم منتفع می‌شوند و جیب مردم با بهانه‌های مختلف خالی می‌شود. در این میان برخی افراد هم که تحصیلاتی دارند توسط ذی‌نفعان به خدمت گرفته می‌شوند تا بتوانند اقدامات خود را تئوریزه کنند. ما نباید فریب بخوریم که چون فلان فرد که فکر می‌کنیم به یک جناح نزدیک است، به استخدام آنها درآمده، اقتصاد ما امروز چپ است یا راست. متأسفانه این رویکرد موجب لوٹ شدن برخی بحث‌ها هم شده است. مثلاً مدتی پیش گفتم باید در ایران آموزش و پرورش رایگان و همگانی باشد و در مقابل عده‌ای می‌گفتند فلانی هم کمونیست شده است. این برجسب زدن شاید دل‌ها را خنک کند، اما به رشد آگاهی کمک نمی‌کند.

برخی مدعی‌اند این ممکن نیست چون منابع کشور کافی نیست؟

اتفاقاً ایران جزو ثروتمندترین کشورها است و صاحب دومین منابع گازی بزرگ جهان و چهارمین منابع نفتی! باید این منابع صرف پیشرفت کشور شود.

پیش‌بینی شما از وضعیت اقتصاد در ۱۴۰۳ چیست؟
روزهای دشواری در پیش است و در پایان سال آینده با اقتصادی مستهلک‌تر از امروز و تومری پایدار مواجه خواهیم بود که اگر با تغییر دولت در کاخ سفید همراه شود، بر شدت و ابعاد مشکلات آن افزوده خواهد شد.

نی‌دانم. بگذارید با یک مثال توضیحات را تکمیل کنم. به اقتصاد آرژانتین نگاه کنید. این کشور تحت تحریم نیست و روابط تجاری عادی با دیگر کشورها دارد، اما می‌بینیم که یک اقتصاد به‌شدت فاسد و ذی‌نفعانه آنجا حاکم شده است. اخیراً انتخابات ریاست‌جمهوری در این کشور برگزار و فردی نامتعارف در آن پیروز شد که به جناح راست تعلق دارد. رقیب او نیز به جناح چپ منتسب است که حزب آن مدت‌ها حاکمیت را در بونوس آیرس در دست داشت. در این کشور بسیار بیش از ایران در جدال جناح‌ها بحث سوسیالیسم و لیبرالیسم مطرح است، زیرا این احزاب در آن کشور احزاب قانونی هستند. با این همه وضعیت فاجعه‌بار اقتصاد آن کشور را ضعف تئوری‌های اقتصاد آزاد یا مارکسیستی به‌وجود نیاورده است.

به خصوصی‌سازی در ایران اشاره کردید و جالب است که در آرژانتین هم اقدامات زیادی با عنوان خصوصی‌سازی صورت گرفته که واقعا هیچ ربطی به خصوصی‌سازی ندارند و در عین حال تنها نتیجه آن را می‌توان با افزایش فرار سرمایه و افزایش قدرت ذی‌نفعان اقتصاد آنجا توضیح داد.

وضعیت ما در ایران نیز بی‌شباهت به آن کشور دوردست نیست. منظورم این نیست که فاسد در مقام مسئولیت نقشی در بروز فساد ندارد و نباید محاکمه شود، بلکه منظوم این است که فسادهای مشابه جای رخ داده و باز هم رخ خواهند داد، زیرا ساختار فعلی این ظرفیت را ایجاد کرده و با رویه‌ای که در پیش گرفته شده، این مسیر هموارتر می‌شود.

یک شباهت مهمی که میان اقتصاد ایران و آرژانتین وجود دارد این است که در این اقتصادها بارها پرونده‌های بزرگ فساد لو رفته و احساسات عمومی را هم به‌شدت جریحه‌دار کرده، اما هیچ کدام از این فسادها به‌طور کامل موردبررسی قضایی قرار نمی‌گیرد و در بیشتر وقت‌ها هم مشاهده می‌کنیم که این پرونده‌ها پس از مدتی دیگر در انتظار عمومی موردبحث قرار نمی‌گیرند و حتی سرانجام این پرونده‌ها نامشخص باقی می‌ماند.

ذی‌نفعانی که چنین قدرتمند هستند که به‌قول شما می‌توانند از بررسی دقیق پرونده‌هایی که حساسیت عمومی را برانگیخته، جلوگیری کنند، چرا از ابتدا اجازه عمومی شدن آن را می‌دهند و چگونه باید به این وضعیت خاتمه داد؟

نکته شاید خنده‌دار و شاید گریه‌دار ماجرا این است که همین باندهای ذی‌نفع، باوجود همسویی و مشارکتی که با هم دارند گاه دچار تضادها و تنش‌هایی می‌شوند که همین اختلاف میسر ذی‌نفعان مختلف منجر به مطرح‌شدن برخی از این اقدامات می‌شود. در واقع انتشار این خبرها ناشی از تضاد میان قدرتمندان است که گاه به این شکل نه‌چندان دوستانه بروز می‌کند.

اگر بنا باشد اقتصاد از این شرایط خارج شود، چاره‌ای نداریم جز اینکه اقتصادی آزادتر داشته باشیم و این نیز در گام نخست نیازمند شفافیت کامل است، در غیر این صورت سال‌ها می‌گذرند و این وضعیت ادامه خواهد داشت.
اخیراً در گفت‌وگویی تصریح کردید که برای حل بحران صندوق‌های بازنشستگی چاره‌ای جز این نداریم که سن بازنشستگی بالا برود. در شرایطی که دولت‌ها صندوق‌ها را دچار ورشکستگی کرده‌اند، چرا باید تاوان ناکارآمدی مدیران منصوب را کارگران و مزدبگیران بپردازند؟

من در مقام قاضی آن موضع را نگرفتم و فکر هم نمی‌کنم دولت حاضر شود به مسئله از این زاویه که شما گفتید و از نظر من هم درست است،

کشورداری محدود بود و مدیران اغلب سابقه اداره کشور و دستگاه اجرایی را نداشتند؛ با این حال رتبه آزادی اقتصادی کشورمان ۱۰۰ بود. توجه کنید امروز گرچه ما در جنگ نیستیم و در نهایت گفته می‌شود در جنگ اقتصادی هستیم، اما رتبه آزادی کشورمان به ۱۶۰ رسیده و تنها اقتصادهایی چون یمن و سودان از ما جایگاه نازل‌تری دارند.

از زمان جنگ تا امروز اقتصاد ما هر روز بیشتر به سمت غیرشفاف و ذی‌نفعانه بودن حرکت کرده و در این زمینه به‌اصطلاح پیشرفت‌های زیادی هم داشته؛ به‌نحوی که امروز شاهد وقایعی هستیم که پیش از این شاید قابل‌تصور نبود. منظوم این است که چنین تغییر ماهیتی در اقتصاد ایران تمام ابعاد زندگی ایرانیان را در بر گرفته و از سیاست‌های وارداتی تا صادراتی، از اینترنت و فیلترینگ تا تولید و واردات خودرو را شامل می‌شود. به این اعتبار سیاست‌های ارزی از جمله چندنرخ کردن ارز امروز و حتی حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی در سال گذشته، در همین چارچوب معنا می‌دهد.

من پاسخ مناسب سوالم را نگرفتم، چگونه است که در زمان جنگ با درآمدهای بسیار ناچیز و مدیرانی بی‌تجربه چنین فسادهایی رخ نمی‌داد، این را حتی برای دولت انگلستان در جنگ دوم جهانی و کشورهای دیگر هم می‌توان مثال زد که در آن دوره نظام چندنرخ ارز و قیمت‌گذاری دستوری را حاکم کردند.

در آن زمان مثلاً گفته می‌شود در سال ۶۵ کل درآمدهای ارزی کشورمان ۷ میلیارد دلار بود، اما اگر به مقایسه وضعیت اقتصادی امروز و آن زمان دست یزیم متوجه می‌شویم با همین درآمدی که نسبت به امروز ناچیز بود، کشور و اقتصاد بهتر اداره می‌شد. حتی درمی‌یابیم در دهه ۶۰ بخش خصوصی هم شرایط بهتری نسبت به امروز داشت. مشکل هم همین است که امروز دسترسی به منابع در ایران به‌مراتب بیشتر از گذشته است، اما کشور در شرایطی بسیار دشوارتر قرار گرفته و در عمل مردم نیز وضعیت نامناسب‌تری دارند.

این تاکید شما بر مقصر بودن ساختار، به بی‌گناه جلوه دادن مفسدان و برخی مسئولان که با آنها همراهی می‌کنند، نمی‌انجامد؟

خیر؛ من چنین منظوری ندارم و در تلاش هستم توضیح دهم که چرا این ساختار نتیجه نمی‌دهد. هرچند متوجه هستم که کنار گذاشتن نظام چندنرخ ارز و قیمت‌گذاری دستوری، با تجربه‌ای که از گذشته داریم و گرایشات فکری متفاوت افراد، مقبولیت همگانی ندارد. من می‌خواهم بگویم چرا در این ساختار هر اتفاقی که بیفتد، چون اقتصاد ذی‌نفعانه شده، به سود اکثریت جامعه و مردم نمی‌شود.

یعنی می‌خواهید بگویید سیاست‌هایی چون تعدیل ساختاری نقشی در این وضعیت ندارد؟

این سیاست در کشور ما اجرا شده و من نمی‌خواهم بگویم این تصمیمات در شرایط امروز، نقشی نداشته است. منظوم من این است که تاکید بر این مسئله اگر به‌معنای این باشد که نظام اقتصادی را لیبرالی بدانیم، اشتباه است.

سوسیالیستی دانستن این وضعیت درست است؟
من این را هم قبول ندارم و در سوال پیش هم منظوم این بود که هیچ‌کدام از این دو برجسب به اقتصاد امروز ما نمی‌چسبند؛ اینکه قیمت‌گذاری دستوری و مداخلات دولت در اقتصاد را سوسیالیسم نمی‌دانم و واگذاری برخی نگاه‌ها را هم به‌معنای لیبرالیستی شدن وضع موجود

امیرعباس آذرمنوند: عضو انجمن اقتصاددانان ایران عنوان می‌کند: «مسئله اصلی در بودجه‌نویسی کشور ما این است که هنوز بودجه‌هایی که می‌نویسند غیرواقعی است. این موضوع فقط مربوط به دولت سیزدهم نیست و معضلی است که قدمت نسبتاً دیرینه‌ای در کشورمان دارد. در بودجه غیرواقعی ارقامی که نوشته می‌شود؛ چه در بخش مصارف و چه در بخش منابع اغلب غیرواقعی است و تنها با این هدف چنین خلاف‌گویی‌هایی انجام می‌شود که روی کاغذ بودجه به‌اصطلاح تراز شود.»

پیمان مولوی، کارشناس اقتصاد، خاطر نشان می‌کند: «کشورهای حوزه اسکاندیناوی هرچند بالاترین رتبه‌ها را به‌لحاظ اقتصادی ندارند، اما همگی جزو ۴۰ اقتصاد آزاد هستند. در این کشورها دولت مداخلاتی در اقتصاد می‌کند، اما این دولت‌ها هم بسیار کارآمد هستند و هم سرمایه اجتماعی زیادی دارند. هدف این دولت‌ها رفاه عمومی است و هم‌زمان با این هم تجارت آزاد و هم تأمین اجتماعی بسیار کارآمدی دارند.»
آنچه در ادامه می‌خوانید متن کامل گفت‌وگوی **سپه‌شنبه** با این اقتصاددان است.

باوجود اینکه هفته گذشته سید ابراهیم رئیسی در بهارستان حاضر شد و لایحه بودجه پیشنهادی سال ۱۴۰۳ را به قالیباف تحویل داد، در این سند خبری از بخش مصارف دولت نیست. این مسئله نشان‌دهنده تغییر رویه ۴۴ سال گذشته نیست؟

از این نظر نمی‌توانم تعجب خود را پنهان کنم، زیرا به‌ر حال مصارف بخشی مهم در بودجه سالانه کشورها است و در واقع با مقایسه منابع و مصارف و تحلیل هزینه‌های مختلف دولت است که می‌توانیم تصویری جامع از وضعیت مالی سال آینده داشته باشیم. در واقع بدون این بخش لایحه پیشنهادی ناقص است. اینکه رویه امسال بنا است در سال‌های آینده به یک عادت تبدیل شود یا نه را نمی‌دانم و باید در این باره صوری در پیش گرفت.

لایحه به این شکل ناقص نیست؟
فکر کنم چیزی که به نمایندگان تحویل داده می‌شود کامل باشد، زیرا سندی به این شکل قابل‌بررسی نیست. با این همه می‌خواهم بگویم چندان تفاوتی در اصل مسئله ایجاد نمی‌کند.

چرا شما این موضوع که لایحه‌ای بخش مصارف نداشته باشد را بی‌اهمیت می‌دانید؟

همان‌طور که گفتم برای تحلیل دقیق‌تر نیاز است که بخش‌های مختلف لایحه منتشر شود. در این نباید تردید کرد و من هم نافی آن نیستم. با این وجود از نظر من منتشر شدن کامل لایحه پیشنهادی چندان مهم نیست، زیرا اصل مسئله درباره لایحه بودجه تغییرات اساسی در آن است.

تغییر اساسی به کدام سمت؟

مسئله اصلی در بودجه‌نویسی کشور ما این است که هنوز بودجه‌هایی که می‌نویسند غیرواقعی است. این موضوع فقط مربوط به دولت سیزدهم نیست و معضلی است که قدمت نسبتاً دیرینه‌ای در کشورمان دارد. در بودجه غیرواقعی ارقامی که نوشته می‌شود؛ چه در بخش مصارف و چه در بخش منابع اغلب غیرواقعی است و تنها با این هدف چنین خلاف‌گویی‌هایی انجام می‌شود که روی کاغذ بودجه به‌اصطلاح تراز شود. به این اعتبار است که من می‌گویم ناقص منتشر شدن لایحه پیشنهادی دولت چندان در اصل ماجرا تغییر ایجاد نمی‌کند.

اصل ماجرا چیست؟

اصل ماجرا این است که ما با اقتصادی روبه‌اضمحلال مواجهیم که هر دم از توان تولیدش کاسته می‌شود. مسئله اصلی همین ماجرای فساد نزدیک ۴ میلیارد دلاری جای و مشکل نحوه تخصیص ارز است. بحران ما ناشی از یک اقتصاد دستوری است که به‌شدت ذی‌نفعانه شده و تنها متحدان و موافقان خود را مد نظر قرار داده و نظام قیمت‌گذاری دستوری هم مزید برعلت شده تا این دسته افراد با روابط خاص بتوانند هر روز ثروتمندتر و عموم جامعه هر روز فقیرتر شوند.

فکر می‌کنید باعث و بانی این فساد نظام چندنرخ ارز چیست؟

من معتقدم نظام چندنرخ ارز و قیمت‌گذاری دستوری به‌طور کلی می‌تواند زمینه‌های مساعدتری برای فساد و طمع‌کاری برخی افراد نزدیک به طبقه حاکمه ایجاد کند.

در زمان جنگ ارز نه‌تنها دونه‌تری که هفت‌نرخ‌خس بود، اما گزارشی از چنین فسادی نبود. چگونه این مهم ممکن شد؟
باید ببینیم که امروز چه شباهتی به آن زمان دارد و چرا این موضوع ایجاد شده است. در زمان جنگ هرچند حاکمیت تازه تغییر کرده بود و تجربه

آگهی دعوت به مجمع عمومی عادی بطور فوق العاده

صندوق تحقیق و توسعه صنایع و معادن (سهامی خاص) به شماره ثبت ۲۵۱۶۳۲ و شناسه ملی ۱۰۱۰۲۹۲۱۰۱۹

بدینوسیله از کلیه سهامداران صندوق تحقیق و توسعه صنایع و معادن (سهامی خاص) جهت حضور در جلسه مجمع عمومی عادی بطور فوق‌العاده در روز **دوشنبه مورخه ۱۴۰۲/۱۰/۰۴** راس ساعت **۹:۰۰** صبح در محل تهران - خ کارگرشمالی - بالاتر از خ جلال آل‌احمد - پردیس دانشکده‌های فنی دانشگاه تهران - دانشکده مهندسی مکانیک طبقه هفتم دعوت بعمل می‌آید.

دستور جلسه:

- انتخاب اعضاء هیئت‌مدیره
- بررسی و تصویب آئین‌نامه‌های صندوق
- بررسی و تصویب صورت‌های مالی سال ۱۴۰۱
- انتخاب بازرسان قانونی سال ۱۴۰۲
- انتخاب روزنامه کلیرانتشار
- سایر موارد در صلاحیت مجمع عمومی

هیئت‌مدیره صندوق تحقیق و توسعه صنایع و معادن (سهامی خاص)

آگهی دعوت به مجمع عمومی فوق العاده

صندوق تحقیق و توسعه صنایع و معادن (سهامی خاص) به شماره ثبت ۲۵۱۶۳۲ و شناسه ملی ۱۰۱۰۲۹۲۱۰۱۹

بدینوسیله از کلیه سهامداران صندوق تحقیق و توسعه صنایع و معادن (سهامی خاص) جهت حضور در جلسه مجمع عمومی فوق‌العاده در روز **دوشنبه مورخه ۱۴۰۲/۱۰/۰۴** راس ساعت **۱۰:۰۰** صبح در محل تهران - خ کارگرشمالی - بالاتر از خ جلال آل‌احمد - پردیس دانشکده‌های فنی دانشگاه تهران - دانشکده مهندسی مکانیک طبقه هفتم دعوت بعمل می‌آید.

دستور جلسه:

- اولویت‌بندی و بررسی شرایط متقاضیان واکذاری بخشی از سهام انجمن تحقیق و توسعه و نوآوری صنایع و معادن ایران
- سایر موارد در صلاحیت مجمع عمومی فوق‌العاده

هیئت‌مدیره صندوق تحقیق و توسعه صنایع و معادن (سهامی خاص)

تامین سوخت کشتی‌ها با زباله‌های دریایی

سید امیر حسین سیدموسوی
استاد دانشگاه

یادداشت

در سال‌های اخیر عدم‌امکان بازیافت بخش اعظم زباله‌ها و در نهایت دفن آنها در زمین، سبب آلودگی گسترده خاک و منابع آبی شده است. بر همین اساس در طرحی با عنوان (تبدیل زباله‌های پلاستیکی آلوده دفن‌شده در زمین به بنزین با عدد اکتان بالا با استفاده از فناوری نانوکاتالیست) تلاش شد با استفاده بهینه از زباله و پسماند، اقدام مهمی در عرصه انرژی شکل بگیرد. مبنای اصلی این طرح استفاده از زباله برای تولید سوخت با کیفیت بالا است. در واقع، هر آنچه به‌عنوان زباله شناخته می‌شود و دورریختنی است، نظیر قطعی‌های پلاستیکی، نایلون‌های غیرقابل استفاده و... در داخل محفظه‌ای به نام راکتور و با استفاده از ترکیب‌های نانوکاتالیستی در نهایت تبدیل به سوخت باکیفیت می‌شود.

وظیفه راکتور در این سیستم کنترل دما، فشار و شدت جریان‌های داخلی و خارجی زباله‌ها است و در مرحله بعد نانوکاتالیست‌ها با دخالت در ترکیب شیمیایی زباله‌ها، سرعت واکنش را به‌شدت افزایش می‌دهند. در واقع، نانوکاتالیست‌ها نقش اصلی را در تبدیل زباله به سوخت برعهده دارند. برای مثال، مسافتی را فرض کنید که پیمایش آن با پای پیاده یک ساعت طول می‌کشد؛ اما همین مسیر با خودرو تنها ۱۰ دقیقه به‌طول می‌انجامد، بنابراین کاتالیست مانند خودرویی است که موجب افزایش سرعت واکنش شیمیایی در راکتور می‌شود. کاتالیست‌ها در این طرح با کمک فناوری نانو کاملاً بومی هستند و صددرصد آن در داخل تولید شده است.

زباله‌های حاشیه سواحل و دریاها آثار مخرب زیادی بر محیط‌زیست می‌گذارند، چراکه درصد بسیار کمی از این زباله‌ها بازیافت می‌شوند و دوباره به چرخه مصرف برمی‌گردند، اما حجم زیادی از آن، موجب مرگ شمار زیادی از آبزیان دریایی می‌شود و حتی در صورت دفن، خاک را هم آلوده می‌کند. طبق منابع علمی رسمی، کمتر از ۱۰ درصد این زباله‌ها بازیافت می‌شود و ۳۵۰ سال طول می‌کشد تا آن بخش از زباله که در زمین دفن شده است، در خاک تجزیه شود. با کمک روش (پیرولیز)، فرآیند تجزیه به‌جای ۳۵۰ سال، تنها ۴۵ دقیقه طول می‌کشد؛ یعنی در ۴۵ دقیقه زباله تجزیه و به انواع سوخت با به‌سوزی بالا تبدیل می‌شود. در واقع، می‌توان از زباله‌های دریایی برای سوخت شناورها و کشتی‌ها استفاده کرد.

با جمع‌آوری انواع زباله‌ها چه آنهایی که کنار سواحل ریخته شده‌اند و چه زباله‌های شهری، منبع سوخت با روش (پیرولیز) تامین می‌شود. تمرکزمان روی زباله‌هایی است که قابلیت بازیافت و استفاده مجدد را ندارند. حتی دربار زباله‌های عفونی میکروبی بیمارستانی که باید با پروتکل مشخصی در عمق ۶ متری دفن شوند، می‌توان آنها را با استفاده از نانوکاتالیست‌ها در داخل راکتور تبدیل به سوخت یا بنزین با عدد اکتان بالای ۹۰ کرد.

عدد اکتان به‌سوزی بنزین را نشان می‌دهد و هرچقدر بالا باشد، آلاینده حاصل از بنزین کمتر خواهد بود و بنزین باکیفیت‌تر است. فعالیت‌های پتروشیمی معمولاً به محیط‌زیست آسیب می‌زنند. یک گالن پساب پتروشیمی ۳ هزار و ۵۰۰ گالن آب زیرزمینی را آلوده می‌کند. با روش (پیرولیز) می‌توان از پساب پتروشیمی استفاده و انواع سوخت‌های باکیفیت تولید کرد. همچنین، می‌توان به تولید گازهایی برای تولید گرمایش نیز پرداخت. از دیگر موادی که از این فرآیند تولید می‌شوند، سوخت جت است که یخ نمی‌زند و تنها کشورهای عضو ناتو اجازه خرید این سوخت را دارند. روزانه ۱۲۲ میلیون لیتر بنزین در کشور مصرف می‌شود، در حالی که میزان تولید ۱۰۸ میلیون لیتر در روز است؛ حال برای پر کردن این شکاف، باید ظرفیت پتروشیمی را بالا ببریم که نیاز به سرمایه‌گذاری زیاد دارد یا بنزین را سهمیه‌بندی کنیم.

مواد که در انتهای راکتور باقی می‌ماند، نوعی نانوکربن است که بیضی‌شکل است و به نام‌های سسی ۶۰ و سسی ۷۰ شناخته می‌شوند. نانوکربن‌ها در ایران بسیار گران‌تر هستند و معمولاً آنها را وارد می‌کنیم. مزایای اصلی این نانوکربن‌ها، تصفیه بالای پساب‌های صنعتی است و فلزهای سمی نظیر سرب، جیوه، کادمیوم، آرسنیک و... را به خود جذب می‌کند. یعنی با روش (پیرولیز) نه‌تنها محیط‌زیست آلوده نمی‌شود، بلکه فلزات سنگین تالاب‌هایی را که ناشی از پسماندهای پتروشیمی در حال حاضر آلوده هستند، جذب می‌کند.

در کشوری که بنزین از آب معدنی ارزان‌تر است، چگونه می‌توان انتظار رشد چنین فرآیندهای فناوری‌های را داشت. از طرفی هم، مافیا در زباله اجازه رشد چنین فرآیندهایی را نمی‌دهد. تصور کنید تجارت زباله در تهران به شیء ۴ میلیارد تومان می‌رسد. به‌همین دلیل، دسترسی به زباله در تهران تا حد زیادی غیرممکن است. بنابراین، اجرای روش‌هایی نظیر (پیرولیز) که منجر به کاهش میزان زباله و کاهش آسیب به محیط‌زیست می‌شود، کامیاب محال است. در واقع، دفن زباله به‌نفع باند و مافیای زباله است و سازمان بازیافت هم عملکرد ضعیفی دارد.

مهتاب دمیچی
editor@smtnews.ir

پسماندهای تفکیک‌نشده، دلیل اصلی انتشار بوی نامطبوع از سایت‌های دفع زباله است

بوی بد در مشام جنوب تهران

دارند و در نهایت منجر به انتشار گازهایی با بوی نامطبوع که برخی از آنها آلاینده هم هستند، می‌شوند. برای مثال، چندی پیش کارشناسان در گفت‌وگو با **مچیمازیست** عدم‌هواذی مناسب و نبود فرآیند بایوفیلتراسیون را دلیل اصلی انتشار بوی نامطبوع در فضای اطراف سایت‌های دفع زباله می‌دانند. شرح کامل این گزارش را در ادامه می‌خوانید.

بخش کهریزک است. عدم تفکیک مناسب پسماندها در مراحل نخست تشکیل زباله، فرآیند پردازش را در مراحل بعدی دشوار می‌کند و این بوی نامطبوع سال‌ها است که ساکنان اطراف سایت‌های دفع زباله را آزرده کرده است. به‌گفته کارشناسان، این بو ناشی از عدم پردازش استاندارد پسماندهای تر و شیرابه‌های حاصل از آن است که شاخص‌های شیمیایی بالایی

یکی از چالش‌ها و مشکلات اساسی در حوزه مدیریت پسماندهای شهری، مشکل بوی نامطبوع حاصل از تجزیه مواد غذایی موجود در پسماندهای مخلوط شهری و تولید آلاینده‌های گازی است که باعث مشکلات زیست‌محیطی و اجتماعی فراوانی می‌شود. به‌گفته قائم‌مقام سازمان بازرسی کل کشور، بوی نامطبوع زباله‌های تهران از مهم‌ترین معضلات

نیمی از پسماندهای شهری مربوط به مواد غذایی است

زمان‌بندی انجام می‌شود، چراکه فعالیت میکروارگانیسم‌های موجود در داخل این پشته‌های بزرگ زباله‌های تر که پسر از مواد غذایی است، باعث می‌شود دما تا ۷۰ درجه بالا رود. در این شرایط مواد غذایی تجزیه و آب موجود هم بخار می‌شود. فرآیند کمپوست‌سازی باید هوازی باشد یعنی هوا باید در لایه‌های پشته‌های پسماند رسوخ داشته باشد. اما اگر عمل هواذی درست و به‌موقع انجام نشود، این فرآیند از فاز هوازی که دی‌اکسیدکربن و بخار آب تولید می‌کند، به فاز بی‌هوازی تبدیل می‌شود. در فاز بی‌هوازی H₂S یا سولفید هیدروژن و گاز متان منتشر می‌شود. گاز H₂S بدبو و زنده است و انتشار آن فضا را آغشته به بوی تخم‌مرغ فاسد یا معده انسان می‌کند. بنابراین، یکی از منابع تولید بو در سایت‌های دفع پسماندها، سولفید هیدروژن است که به‌دلیل بی‌هوازی شدن فرآیند گفته‌شده - اینکه به‌موقع توسط ماشین‌آلات پست و رو نمی‌شوند - مشام جنوب تهران را می‌آزارد.

فرآیند ساخت کمپوست نیازمند کاربرد فناوری خاصی نیست. دلیل اینکه در سایت‌های دفع زباله این فرآیند به‌درستی انجام نمی‌شود، ارزش کم مالی کمپوست یا کود ارگانیک نسبت به کود طبیعی است. به‌همین دلیل با اینکه کود سالم‌تری است، ساخت و تولید آن صرفه اقتصادی در ایران ندارد.

کمپوست بی‌ارزش‌تر از کود شیمیایی

از آنجایی که به کودهای شیمیایی یارانه تعلق می‌گیرند و مافیای پشت آن هم قدرت بیشتری در بازار دارند، استفاده از کودهای طبیعی کمتر است. به‌عبارت‌روشن‌تر، این یارانه دولتی باعث شده است فروش کود طبیعی در بازار شکست بخورد و کشاورزان به‌دلیل نرخ کمتر کود شیمیایی ترجیح بدهند از کود شیمیایی استفاده کنند. به‌همین دلیل اغلب کشاورزان از کودهای ارگانیک کمتر استفاده می‌کنند. متأسفانه بارها تلاش شده است که یارانه از کودهای شیمیایی به کودهای ارگانیک تعلق گیرد، اما واکنش شدید مافیای کود شیمیایی را به‌دنبال داشت و حتی فعالان عرصه ساخت کود ارگانیک را تهدید هم کرده‌اند. این بی‌ارزشی مادی کمپوست در ایران باعث شده است که پیمانکاران تمایلی برای ساخت و تهیه کمپوست از پسماندهای تر نداشته باشند و فرآیند هواذی هم اتفاق نیفتد.

از طرفی هم، چون تفکیک در مبدأ ضعیفی داریم، معمولاً استاندارد ملی به کمپوست‌های تهیه‌شده تعلق نمی‌گیرد. تاکنون هیچ کلاتنشهری توانسته است استاندارد ملی کمپوست ارگانیک

پردازش نامناسب، منجر به انتشار بو می‌شود

زباله روی زباله آمد و بوی شدیدی طی سال‌های متعددی باقی ماند. با وضعیت موجود در محیط‌های سر باز نمی‌توان انتشار بو را کنترل کرد. فرآیند ناقص ساخت کمپوست هم، دلیل دیگر انتشار بو در فضا است. اینکه کودهای شیمیایی یارانه دارند و کودهای ارگانیک فاقد آن هستند، خود دلیل دیگری بر مقرون به‌صرفه نبودن ساخت کمپوست است.

یکی از راهکارهای کاهش انتشار بو، درج مکنده در مسیر بو است که بعد از پاشیدن آب، بو تبدیل به مایع شود. همچنین، برای رفع بوی بد در مناطق باز یکی از ارزان‌ترین روش‌هایی که برای محل دفن‌ها وجود دارد، استفاده از بایوفیلتراسیون است. اگر همین الان حتی در محل‌های قدیمی بایوفیلتراسیون را اجرا کنند، یعنی می‌توان کمپوست را گرانولی کنند و میزان بسیار زیادی از

سخن پایانی

باتوجه به آنچه در گزارش آورده شد، یکی از راهکارهای مناسب و کم‌هزینه برای حذف این بوی نامطبوع، استفاده از روش بایوفیلتراسیون با استفاده از میکروارگانیسم‌های تجزیه‌کننده گازهایی آلاینده است. در این پروژه که طی قراردادی از سوی سازمان مدیریت پسماند شهرداری تهران به پژوهشگاه محول شده،

را دریافت کند تا بتواند آن را به کشاورزان بفروشد. منشأ دیگر بو در سایت‌های دفع زباله، شیرابه‌های پسماندها است. به‌دلیل اینکه تقریباً همه پسماندها اعم شیمیایی، صنعتی، کارخانه‌ای و پزشکی یک جا ریخته می‌شود، شیرابه حاصل از آن مایع غلیظی از ترکیب انواع زباله است. شیرابه‌ها به‌دلیل وجود میکروارگانیسم‌ها و چون پر از مواد شیمیایی مختلف است، بوی بسیار نامطبوعی را تولید می‌کند.

شیرابه‌ها، دلیل دیگر بوی بد سایت‌های دفع زباله

به‌عبارت‌روشن‌تر، یکی از عمده‌ترین و مهم‌ترین منابع آلوده منتشرکننده بو حوضچه‌های ذخیره‌سازی تصفیه و تبخیر شیرابه‌ها هستند. در برخی واحدهای تصفیه‌خانه این شیرابه‌ها تصفیه می‌شوند که هزینه زیادی را می‌طلبند. در برخی مراکز هم از روش‌های ارزان‌تری استفاده می‌کنند. در واقع در مراکز دفع چاله‌هایی کنده می‌شوند و شیرابه که از پای کوه زباله پایین می‌آید، در حوضچه‌ای ذخیره می‌شود. پس از ته‌نشین شدن لجن‌های آن با پمپ یا لوله‌های پلی‌اتیلنی روی مرکز دفع می‌گذارند. در این فرآیند بخشی از آن خودپالایی و بخشی هم توسط نور خورشید و باد تبخیر می‌شوند. در واقع، با پمپ و نور خورشید به حذف شیرابه می‌پردازند که روش ارزان‌قیمت‌تری است. در نتیجه، پادی که از روی حوضچه شیرابه‌ها گذر می‌کند، منجر به انتشار بوی نامطبوع در فضا می‌شود. یعنی کوه‌های زباله و شیرابه‌ها عمده‌ترین دلایل بوی نامطبوع پسماندها در سایت‌های دفع زباله در کلانشهرهای کشور هستند. برخی از گازهای منتشرشده آلاینده هستند. به‌ویژه آنهایی که ترکیبات شیمیایی و حلقوی دارند که معمولاً در شیرابه‌های مرکز دفن وجود دارند، اما برخی هم فاقد آلاینده‌گی هستند.

نخستین اقدام برای کاهش این میزان از بو، ایجاد نظم در مراحل اولیه تولید و تفکیک زباله است.

در قوانین مربوط به مدیریت پسماند موضوعی وجود دارد به نام امتداد مسئولیت تولیدکننده. طبق این قانون باید هر کارخانه‌داری در ازای تولید هر محصول و پسماند آن پاسخگو باشد. این فرآیند در قانون آورده شده است، اما متأسفانه در کشور اجرا نمی‌شود. معمولاً بسته‌بندی محصولاتی که در کشور تولید می‌شود، بدون نظارت پسماندی روانه بازار مصرف می‌شوند.

بویی که در محل دفن‌ها هستند را از بین ببرند و همچنین، روی محل پردازش که میزان زیادی بو دارد، مکنده داشته باشیم و به‌محض اینکه هوا مکش داشت، از داخل ستون فیلتراسیون عبور دهیم و با این روش هم میزان زیادی از این بو را می‌توان از بین برد. دولت باید نقش تسهیلگری خود را ایفا کند و تمام مراحل رفع بو به شرکت‌های متخصص مدیریت پسماند سپرده شود. این در حالی است که متأسفانه باوجود معضلات مربوط به پسماندها هنوز بودجه‌ای به این بخش به‌طورمشخص و مجزا تخصیص داده نمی‌شود.

سویه‌های باکتریایی با قابلیت تجزیه بالای ترکیبات مهم و موثر عامل بوی نامطبوع فرآیند تبدیل مواد آلی پسماندهای شهری به کمپوست جداسازی و شناسایی می‌شوند و سپس این سویه‌ها در مقیاس پایلوت و صنعتی تکثیر و برای اضافه شدن به توده‌های آلی برای کاهش میزای بوی آنها استفاده می‌شوند.

یکی از منابع تولید بو در سایت‌های دفع پسماندها سولفید هیدروژن است که به‌دلیل بی‌هوازی شدن فرآیند ساخت کمپوست زیاد می‌شود

کودهای شیمیایی یارانه دارند و کودهای ارگانیک فاقد آن هستند که خود این موضوع دلیل دیگری بر به‌صرفه نبودن ساخت کمپوست است

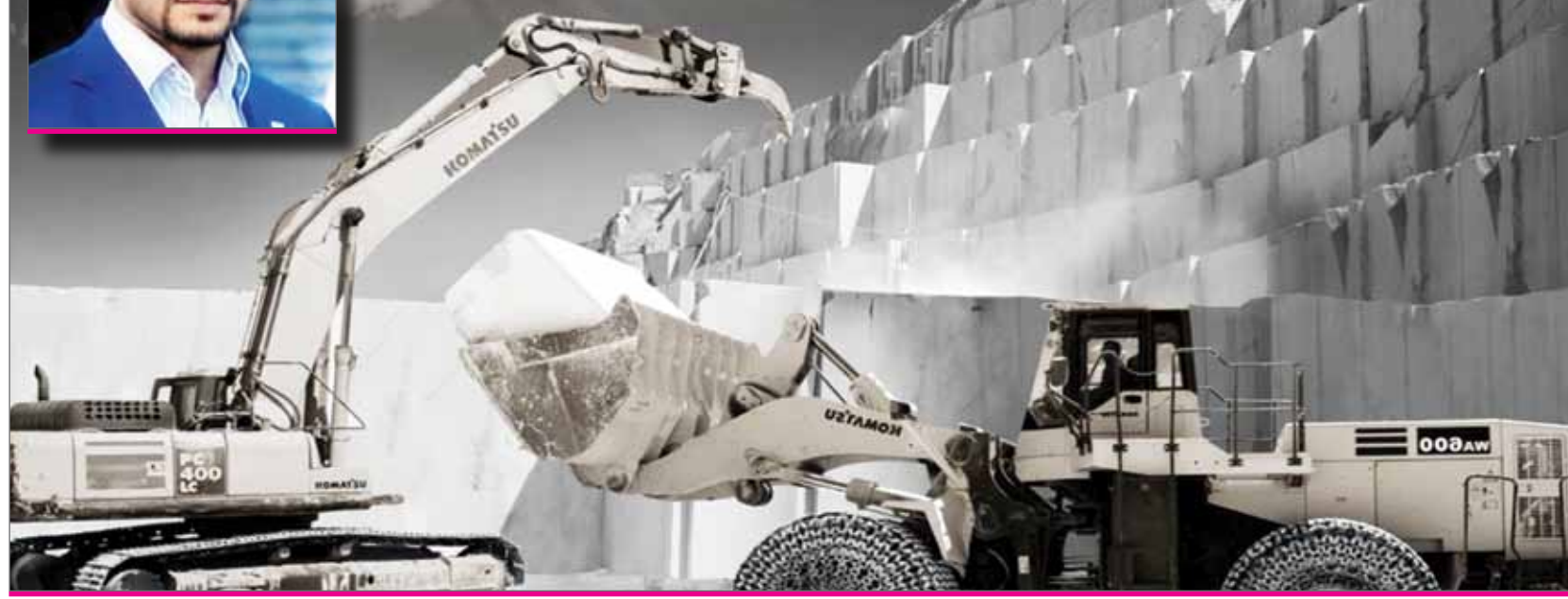

انتخاب مهندس محمد امین محمدی، مدیر عامل گروه معادن و کارخانجات سنگ ذوالفقار به عنوان مدیر برتر کشور

گروه شهر خبر
editor@smtnews.ir

محمد امین محمدی در «هشتمین اجلاس سراسری تجلیل از مدیران تاثیر گذار و نمونه در صنعت و اقتصاد کشور» به عنوان مدیر برتر کشور انتخاب شد. هشتمین اجلاس سراسری تجلیل از مدیران تاثیر گذار و نمونه در صنعت و اقتصاد کشور و اعطای نشان عالی مدیر سال در سالن همایش‌های بین‌المللی صداسیما برگزار شد. این اجلاس که با حضور نمایندگان مجلس شورای اسلامی و مدیران ارشد و همچنین حضور شرکت‌ها و صنایع بزرگ برگزار شد، بر اساس ارزیابی‌های صورت گرفته از مهندس محمد امین محمدی با اهدای نشان عالی مدیر سال، تقدیر به عمل آمد. بر اساس این گزارش، مهندس محمد امین محمدی توانست به عنوان یک مدیر تاثیر گذار در صنعت و اقتصاد کشور در جایگاه نخست کشوری قرار بگیرد و افتخاری دیگر به افتخارات خود بیفزاید.

اجرای دقیق برنامه‌های گروه کشتیرانی برای تبدیل شدن به یک شرکت حمل چندوجهی

مدیرعامل شرکت جنوب-خط ایران با اشاره به استراتژی گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر تبدیل شدن به یک شرکت حمل و نقل چندوجهی گفت: ۵۰ دستگاه کانتینر محموله لجستیکی در پایانه کانتینری شرکت کشتیرانی جنوب-خط ایران در بندرعباس تحویل شده است. به گزارش روابط عمومی گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، عبدالناصر نیازی با اشاره به استراتژی گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر تبدیل شدن به یک شرکت حمل و نقل چندوجهی برای دستیابی به این هدف، مجموعه اقدامات گسترده‌ای از سوی کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران در حال برنامه‌ریزی است؛ ضمن اینکه در این راستا، ۵۰ دستگاه کانتینر محموله لجستیکی در پایانه کانتینری شرکت کشتیرانی جنوب-خط ایران در بندرعباس تحویل شده است. وی افزود: این محموله صادراتی متعلق به بخش خصوصی، از سوی شرکت کشتیرانی جنوب-خط ایران به‌عنوان یکی از شرکت‌های تابعه گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، از مرکز کشور تا مقصد صادراتی خود حمل شده است. نیازی گفت: کل فرآیند از تحویل کانتینر

بیش از ۹ میلیارد سهم بود و ۷۲ هزار شخص حقیقی به میزان ۱۷۰۰ میلیارد تومان از سهام «فصباح» را خریداری کردند که نشان از استقبال بی‌سابقه سرمایه‌گذاران حقیقی دارد. مدیرعامل شرکت صبا فولاد خلیج فارس تصریح کرد: در این عرضه تعداد ۷۱ صندوق سرمایه‌گذاری ۸۶۷ میلیارد تومان از «فصباح» را خریداری کردند و ۴۶۶ کد حقوقی، ۱۹۰۰ میلیارد تومان در این تأمین مالی مشارکت داشتند. دستیاران تصریح کردند: به این ترتیب تأمین مالی ۴۴۵۰ میلیارد تومانی این شرکت از مسیر فرا بورس با هدف تأمین مخارج سرمایه‌های اجرای طرح توسعه این کارخانه شامل احداث واحد احیای مستقیم با ظرفیت تولید سالانه ۱.۷۶ میلیون تن بریکت گرم انجام شد. وی یادآور شد: امیدواریم با تداوم روند مناسبت تولید و رشد سودآوری صبا فولاد خلیج فارس، شاهد اقدامات خوب در خصوص پروژه‌های این شرکت و افزایش درآمدهای آن باشیم. گفتنی است: صبا فولاد خلیج فارس نخستین تولیدکننده بریکت گرم (HBI) در ایران و از شرکت‌های زیرمجموعه شرکت سرمایه‌گذاری

مدیرعامل صبا فولاد خلیج فارس: بزرگ‌ترین تأمین مالی تاریخ بورس محقق شد

مدیرعامل شرکت صبا فولاد خلیج فارس گفت: خوشحالم که کمک همکاران و با کمک سازمان بورس و فرا بورس ایران، بزرگ‌ترین تأمین مالی تاریخ بازار سرمایه در بازار اولیه فرا بورس ایران با تمام پذیرندگی ۴۴۵۰ میلیارد تومانی ناشی از سلب حق تقدم شرکت صبا فولاد خلیج فارس محقق شده است. به گزارش روابط عمومی شرکت صبا فولاد خلیج فارس، دکتر احسان دشتیانه بایان اینکه بزرگ‌ترین تأمین مالی تاریخ بورس را پشت سر گذاشتیم، در خصوص فروش پذیرندگی سهام حق تقدم صبا فولاد خلیج فارس، اظهار داشت: پذیرندگی سهام شرکت صبا فولاد خلیج فارس با نهاد «فصباح» که از روز دوشنبه ۲۹ آبان ماه به روش سلب حق تقدم در فرا بورس ایران آغاز شده بود، روز شنبه ۱۸ آذرماه پایان یافت و در این روز آخرین میزان از سهام صبا فولاد خلیج فارس توسط حقوقی‌های بازار سرمایه خریداری شد. وی بایان اینکه سهامداران حقیقی نیز از این پذیرندگی استقبال خوبی داشتند، افزود: آمار مشارکت‌کنندگان در پذیرندگی «فصباح» جمعاً

بسیار است. و ستادی است. افزایش ظرفیت انباشت مکانیزه به میزان یک میلیون تن در پارک‌های ۱ و ۲ به گزارش خبرنگار فولاد، رضا خادم‌کیمیایی، مدیر اجرای پروژه‌های ناحیه آهن‌سازی، در تشریح پروژه ماشین‌انداخت جدید چنین گفت: عملیات راه‌اندازی ماشین برداشت جدید (Bridge Scrapper) در پارک شماره ۱ انباشت و برداشت جدید ناحیه آهن‌سازی با رعایت کامل الزامات ایمنی و بدون هرگونه حادثه انجام شد. پس از راه‌اندازی موفقیت‌آمیز ماشین‌انداخت جدید (Stacker) که منجر به افزایش ظرفیت انباشت مکانیزه به میزان یک میلیون تن در پارک‌های ۱ و ۲ شده بود، ماشین برداشت جدید (Bridge Scrapper) در پارک ۱ انباشت و برداشت جدید ناحیه آهن‌سازی نیز با موفقیت راه‌اندازی شد. این ماشین با استفاده از بهترین تکنولوژی دنیا، طراحی و با رویکرد استفاده حداکثری از توان ساخت داخل، در شرکت آذر طیف سیاهان ساخته و بدون حضور سوبور و ایزر خارجی و با کمک متخصصان داخلی، آزمایش و با موفقیت راه‌اندازی شد.

راه‌اندازی موفقیت‌آمیز ماشین برداشت مواد ناحیه آهن‌سازی فولاد مبارک

با حضور مدیرعامل و جمعی از معاونان و مدیران فولاد مبارک که روز شنبه ۱۱ آذرماه، ماشین برداشت جدید در پارک شماره یک انباشت و برداشت ناحیه آهن‌سازی و راه‌اندازی آن را به‌پوشانید. به گزارش خبرنگار فولاد، رضا خادم‌کیمیایی، مدیر اجرای پروژه‌های ناحیه آهن‌سازی، در تشریح پروژه ماشین‌انداخت جدید چنین گفت: عملیات راه‌اندازی ماشین برداشت جدید (Bridge Scrapper) در پارک شماره ۱ انباشت و برداشت جدید ناحیه آهن‌سازی با رعایت کامل الزامات ایمنی و بدون هرگونه حادثه انجام شد. پس از راه‌اندازی موفقیت‌آمیز ماشین‌انداخت جدید (Stacker) که منجر به افزایش ظرفیت انباشت مکانیزه به میزان یک میلیون تن در پارک‌های ۱ و ۲ شده بود، ماشین برداشت جدید (Bridge Scrapper) در پارک ۱ انباشت و برداشت جدید ناحیه آهن‌سازی نیز با موفقیت راه‌اندازی شد. این ماشین با استفاده از بهترین تکنولوژی دنیا، طراحی و با رویکرد استفاده حداکثری از توان ساخت داخل، در شرکت آذر طیف سیاهان ساخته و بدون حضور سوبور و ایزر خارجی و با کمک متخصصان داخلی، آزمایش و با موفقیت راه‌اندازی شد.

با حضور مدیرعامل و جمعی از معاونان و مدیران فولاد مبارک که روز شنبه ۱۱ آذرماه، ماشین برداشت جدید در پارک شماره یک انباشت و برداشت ناحیه آهن‌سازی و راه‌اندازی آن را به‌پوشانید. به گزارش خبرنگار فولاد، رضا خادم‌کیمیایی، مدیر اجرای پروژه‌های ناحیه آهن‌سازی، در تشریح پروژه ماشین‌انداخت جدید چنین گفت: عملیات راه‌اندازی ماشین برداشت جدید (Bridge Scrapper) در پارک شماره ۱ انباشت و برداشت جدید ناحیه آهن‌سازی با رعایت کامل الزامات ایمنی و بدون هرگونه حادثه انجام شد. پس از راه‌اندازی موفقیت‌آمیز ماشین‌انداخت جدید (Stacker) که منجر به افزایش ظرفیت انباشت مکانیزه به میزان یک میلیون تن در پارک‌های ۱ و ۲ شده بود، ماشین برداشت جدید (Bridge Scrapper) در پارک ۱ انباشت و برداشت جدید ناحیه آهن‌سازی نیز با موفقیت راه‌اندازی شد. این ماشین با استفاده از بهترین تکنولوژی دنیا، طراحی و با رویکرد استفاده حداکثری از توان ساخت داخل، در شرکت آذر طیف سیاهان ساخته و بدون حضور سوبور و ایزر خارجی و با کمک متخصصان داخلی، آزمایش و با موفقیت راه‌اندازی شد.

ایجاد قابلیت برداشت مکانیزه به میزان ۵۰۰ هزار تن گندله به‌طور همگن و پیوسته از محوطه پارک ۱ وی پیرامون مزایای بهره‌برداری از این ماشین تصریح کرد: با راه‌اندازی این ماشین، قابلیت برداشت مکانیزه به میزان ۵۰۰ هزار تن گندله به‌طور همگن و پیوسته از محوطه پارک ۱ ایجاد گردید و به این ترتیب با احداث پارک‌های جدید و نصب و راه‌اندازی ماشین‌انداخت جدید انباشت و برداشت، امکان تأمین پایدار کمی کیفی گندله مورد نیاز مگامدول‌های واحد احیای مستقیم ۲ (شاهد خرازی) مطابق طرح فراهم شد.

مدیرعامل سرمایه‌گذاری غدیر:

توسعه صنایع پایین‌دستی پتروشیمی، فرصتی برای شکوفایی اقتصاد کشور

این زنجیره، راهکاری موثر برای خنثی‌سازی تحریم‌ها و کاهش اثرات آن بر اقتصاد کشور است. مدیرعامل گروه سرمایه‌گذاری غدیر اضافه کرد: تکمیل زنجیره ارزش در پتروشیمی، به معنای تولید محصولات میانی و پایین‌دست پتروشیمی و تأمین خوراک صنایع پتروشیمی است. این امر موجب ایجاد ارزش افزوده بیشتر و کاهش وابستگی کشور به صادرات محصولات خام نفتی و گازی می‌شود. وی اشاره نمود: باید نفت خام، گازهای همسره نفت و فرآورده‌هایی مانند بوتان، پروپان و اتان را به محصول نهایی تبدیل کنیم تا هدف‌گذاری‌های انجام‌شده در مسیر

دکتر مهدی عبوری، مدیرعامل سرمایه‌گذاری غدیر در حاشیه نشست سیاست‌گذاری اقتصاد پتروشیمی گفت: توسعه صنایع پایین‌دستی پتروشیمی کشور، فرصتی طلایی برای شکوفایی اقتصاد کشور در شرایط تحریم است. وی با اشاره به عسرت‌سازی تحریم‌ها علیه برنامه توسعه‌ای کشور افزود: تحریم‌های ظالمانه ایالات متحده آمریکا علیه ایران خصوصاً در زمان ترامپ، اقتصاد ایران را تهدید گرفت. این تحریم‌ها موجب کاهش درآمدهای نفتی ایران و افزایش هزینه‌های تولید و صادرات شد. عبوری ادامه داد: توسعه پایین‌دستی پتروشیمی و ارزش‌آفرینی در

بازدید رئیس هیات عامل ایمیدرو از مجتمع صنعتی چادرملو

مهندس موثقی نیا معاون وزیر صمت و رئیس هیات عامل ایمیدرو در رأس جمعی از مدیران این سازمان از واحدهای مستقر در مجتمع صنعتی چادرملو و شرکت فولاد میبد بازدید کرد. به گزارش خبرنگار ما، مهندس طاهرزاده مدیرعامل شرکت معدنی و صنعتی چادرملو که ایشان را در این بازدید همراهی می‌کرد در هر واحد تولیدی توضیحات مسبوطی در خصوص آخرین وضعیت و عملکرد هر بخش ارائه نمود. وی ضمن تشریح جایگاه شرکت و نقش آن در اقتصاد کشور به اولویت‌های حرکت به سمت توسعه پایدار و تکمیل زنجیره ارزش اشاره کرد و گفت: دستیابی به ذخایر جدید سنگ آهن و توسعه واحدهای زنجیره فولاد، افزایش بهره‌وری در فرآیند تولید، مهم‌ترین اهداف این شرکت برای تداوم حضور در این صنعت اثربخش در اقتصاد کشور است. گفتنی است پیش از بازدید از مجتمع صنعتی چادرملو، مهندس موثقی نیا و هیات همراه با حضور در شرکت فولاد میبد در جریان روند آخرین اقدامات انجام‌شده در این واحد صنعتی که چند سالی است به لحاظ اجرایی متوقف شده است قرار گرفت و در نشست مشترک، گزارشی از فرآیند اجرای طرح کارخانه نورد میلگرد شاخه و کلاف چادرملو که قرار است در مجموعه فولاد میبد اجرا شود ارائه گردید.

نجات ۳ صیاد پارسیانی گرفتار در توفان در آب‌های خلیج فارس

مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی پارسینان گفت: در پی اعلام مرکز جستجو و نجات دریایی بندار و دریانوردی هرمزگان، ۳ صیاد گرفتار در طوفان در آب‌های خلیج فارس از غرق‌شدگی نجات یافتند. به گزارش روابط عمومی منطقه ویژه اقتصادی پارسینان، سید علی‌اصغر علامه بیان داشت: روز یکشنبه طی تماس مرکز جستجو و نجات دریایی مرکز استان (MRCC) با واحد بندر و پایانه‌های دریایی منطقه ویژه اقتصادی پارسینان مبنی بر درخواست کمک توسط صیادان بومی گرفتار در طوفان رأس ساعت ۱۵، شناور تحت اختیار منطقه ویژه و پرسنل مدیریت بندر و حراست این منطقه جهت انجام عملیات امداد و نجات به محل حادثه اعزام شدند. وی افزود: قایق صیاد ۱۵ مایلی دچار حادثه شده بود که با انجام عملیات به‌موقع نجات، موفق به نجات صیادان و قایق آن‌ها شدند. به گفته وی، ۳ صیاد و قایق آنان در شرایط ایمن به ساحل منتقل شدند که این امر موجب خوشحالی خانواده‌ها و مردم روستای ستلو گردید. لازم به ذکر است؛ بندر منطقه ویژه اقتصادی پارسینان در غرب استان هرمزگان شهرستان پارسینان واقع شده است.

پرداخت بالغ‌بر ۷۳ هزار فقره وام ازدواج از سوی بانک تجارت

بانک تجارت در آبان ماه امسال با پرداخت بیش از هشت هزار فقره وام ازدواج و ۹ هزار فقره تسهیلات فرزندآوری از جوانان ایرانی حمایت کرد. به گزارش مدیریت روابط عمومی و ارتقاء سرمایه اجتماعی بانک تجارت، این بانک در هشتمین ماه از سال ۱۴۰۲ تعداد ۸۶۶۸ فقره تسهیلات ازدواج پرداخت کرد و مجموع پرداختی‌ها در این سرفصل از ابتدای سال تا پایان آبان ماه را به ۷۲ هزار و ۹۳۷ فقره رساند. بانک تجارت همچنین در راستای اجرای قانون حمایت از فرزندآوری، در آبان ماه سال جاری، تعداد ۹۲۸۰ فقره تسهیلات پرداخت کرد و به این ترتیب تعداد پرداختی‌ها در این بخش تا پایان آبان ماه، به ۵۱ هزار و ۵۵۱ فقره بالغ شد. بر اساس این گزارش، در حال حاضر ۲۷ هزار و ۴۵۰ نفر از متقاضیان تسهیلات ازدواج و ۵۰ هزار و ۱۶۶ نفر از متقاضیان تسهیلات فرزندآوری در نوبت دریافت این تسهیلات هستند که با تکمیل مدارک موردنیاز به‌نوبت وام خود را دریافت خواهند کرد.

پرداخت ۲۱۸ هزار میلیارد ریال تسهیلات ازدواج توسط بانک ملی

بانک ملی ایران در پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج در نظام بانکی سهم چشمگیر و قابل توجهی دارد. بر این اساس این بانک طی هشت ماه نخست امسال ۲۱۸ هزار و ۷۵۸ میلیارد ریال وام ازدواج به متقاضیان پرداخت کرده است. به گزارش روابط عمومی بانک ملی ایران، تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج در تمامی شعب این بانک در سراسر کشور با رویکرد تسریع و تسهیل در امر مقدس ازدواج جوانان بی‌وقفه پرداخت می‌شود. این بانک در راستای ایفای مسئولیت‌های اجتماعی خود و همسویی با برنامه‌های دولت توانسته گام‌های موثری در تسهیل ازدواج جوانان بردارد و در این راستا از ابتدای فروردین تا پایان آبان ماه با پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج، بیش از ۱۰۷ هزار و ۱۸ نفر را به خانه بخت فرستاد که این رقم نشان می‌دهد بانک ملی ایران بسیار بیشتر از درصد سهمیه هشت ماه جاری وام قرض‌الحسنه به متقاضیان پرداخت کرده است. بر این اساس، شعب بانک ملی ایران با احتساب تعداد فقره تسهیلات اعطایی به‌طور متوسط طی این مدت روزانه به ۹۱۰ متقاضی (۴۵۵ زوج) وام ازدواج پرداخت کرده است. گفتنی است، با پرداخت‌های انجام‌شده، اکنون ۴۲ هزار متقاضی در صف دریافت این وام قرار دارند. این در حالی است که پیش‌ازاین بیش از ۱۵۰ هزار متقاضی وام ازدواج در صف دریافت وام از بانک ملی ایران بودند که این اقدام نشان از گام بلند بانک ملی ایران در مسیر ایفای مسئولیت‌های اجتماعی است.

درآمد ۸ هزار میلیارد تومانی «ویپاسار» در آبان ماه

بانک پاسارگاد در گزارش فعالیت ماهانه آبان ماه ۱۴۰۲ در کدال، درآمد شناسایی شده این بانک را نزدیک به ۸ هزار میلیارد تومان اعلام کرد که درآمد تسهیلات اعطایی بیشترین سهم درآمدی این بانک در آبان ماه را به خود اختصاص می‌دهد. به گزارش بخش تحلیلی نبض بورس، بانک پاسارگاد با نماد «ویپاسار» در گزارش ماهانه منتهی به ۳۰ آبان ماه ۱۴۰۲ در کدال، ارقام متوسط به میزان درآمد تسهیلات اعطایی، دریافت درآمد سپرده‌گذاری، درآمد کارمزد و درآمد سرمایه‌گذاری را ارائه می‌کند. بر اساس این گزارش، مجموع درآمد محقق شده از گزینه‌های مذکور، درآمدی معادل ۷،۵۴۵ میلیارد تومان را نشان می‌دهد که درآمد تسهیلات اعطایی از این رقم معادل ۶،۹۸۶ میلیارد تومان است. لازم به ذکر است که درآمد حاصل از تسهیلات اعطایی بانک پاسارگاد در آبان ماه در مقایسه با مدت مشابه سال قبل نیز رشد ۴۷ درصدی داشته است. وضعیت تسهیلات اعطایی از ارائه خدماتی مانند فروش اقساطی، جعاله، مرابحه، مضاربه، مشارکت مدنی، بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی، تسهیلات ارزی و غیره بوده است. درآمد کارمزد دومین و بیشترین گزینه درآمدی بانک پاسارگاد در آبان ماه بوده است. این درآمد در آبان ماه ۳۱۷ میلیارد تومان است و نسبت به مهرماه رشد درآمدی را در گزارش‌های کدال نشان می‌دهد. درآمد سپرده‌گذاری گزینه دیگر درآمدی این بانک به شمار می‌رود و در آبان ماه رقم ۲۴۱ میلیارد تومان را به ثبت رسانده است و نسبت به مهرماه نیز بانک پاسارگاد توانسته است درآمد بیشتری از سپرده‌گذاری کسب کند.

اهدای تندیس برتر به شرکت سنگ آهن مرکزی ایران

در همایش داوطلبان جمعیت هلال‌احمر کشور که با حضور صدها تن از داوطلبان این جمعیت در مرکز همایش‌های برج میلاد تهران برگزار شد، تندیس برتر بنگاه‌های اقتصادی کشور در فعالیت‌های داوطلبانه هلال‌احمر به مجتبی حمیدیان، مدیرعامل شرکت سنگ‌آهن مرکزی ایران اهدا شد.

به گزارش خبرنگار **سنت** از استان یزد گفتنی است در دوره جدید مدیریت شرکت سنگ آهن مرکزی ایران فعالیت‌هایی مانند افتتاح ۳ خانه هلال در شهرستان بافق، افتتاح خانه هلال شرکت سنگ آهن مرکزی ایران و اجرای مانورهای متعدد برای مقابله با حوادث غیرمترقبه مانند سیل و زلزله اجرا شده است.

لازم به ذکر است ارسال کمک‌های کالاهایی و امدادی جاده‌ای در مناطق آسیب دیده شهرستان بافق و استان یزد همواره از برنامه‌های مهم و راهبردی مدیریت جدید شرکت سنگ آهن مرکزی ایران بوده است.

پیشرفت پروژه تقاطع غیر همسطح در اصفهان

پهروز راعی: محسن قدیری رئیس اداره نظارت بر ساخت راه‌آهن اداره کل راه و شهرسازی استان اصفهان با حضور در محل اجرای پروژه تقاطع غیر همسطح سه راه علویچه ضمن بازدید میدانی، روند پیشرفت پروژه را مورد بررسی قرار داد.

به گزارش خبرنگار **سنت** از استان اصفهان، وی در این باره اظهار کرد: طی بازدیدی که از پروژه تقاطع غیر هم‌سطح سه راه علویچه به عمل آمد، آزاد سازی‌ها و موانع اجرایی با حضور پیمانکار مورد پیگیری قرار گرفت.

رئیس اداره نظارت بر ساخت راه‌آهن اداره کل راه و شهرسازی استان اصفهان افزود: پیمانکار این پروژه با قراردادی بالغ بر ۶۰ میلیارد تومان به سرعت در حال انجام کار بوده تا پس از رفع موانع شاهد بهره‌برداری آن باشیم. وی بیان کرد: درحال حاضر سازه سه راه علویچه (۲ دهانه ۱۶ متری) اجرا و با پیگیری‌های مدیر کل راه و شهرسازی استان اصفهان و معاون مهندسی و ساخت این اداره کل، قیر پاشی محور انجام شده است.

قدیری عنوان کرد: پس از آسفالت و هدایت ترافیک روی پل، خاکبرداری زیر پل از آغاز می‌شود.

وی خاطر نشان کرد: برای رفع نقاط حادثه خیز در راه‌های استان اصفهان این اداره کل با اجرای باند دوم و احداث تقاطع‌های غیر همسطح اقدام به ایمن‌سازی مسیر و رفع نقاط حادثه‌خیز می‌کند.

رئیس اداره نظارت بر ساخت راه‌آهن اداره کل راه و شهرسازی استان اصفهان گفت: استان اصفهان یکی از استان‌های مرکزی کشور است، لذا مباحثی همچون راه‌سازی، راه و نگهداری آن حائز اهمیت بوده و این موارد در استان اصفهان از ویژگی‌های خاصی برخوردار است همچنین با توجه به اینکه با ۹ استان دیگر هم‌جوار بوده و ارتباط دهنده کریدورهای شمال به جنوب و غرب به شرق است از این رو موضوع ترافیک، حوادث ناشی از آن و عبور و مرور خودروها از محورهای مواصلاتی بسیار قابل توجه است.

اتمام فاز دوم انتقال آب

از کانی سیب به دریاچه ارومیه

نزدیک سه ماه از افتتاح رسمی طرح انتقال آب از کانی سیب به دریاچه ارومیه می‌گذرد و آمار و ارقام بعد از بهره‌برداری طرح، نشان از افزایش سطح تراز دریاچه ارومیه دارد. در این رابطه استاندار آذربایجان غربی گفت: تا پایان امسال فاز دوم انتقال آب از کانی سیب به دریاچه ارومیه اتمام می‌یابد.

به گزارش مهر، محمداصحاق معتمدیان در گفت‌وگو ویژه خبری با بیان اینکه دولت سیزدهم با حساسیت کامل احیای دریاچه ارومیه را دنبال می‌کند، افزود: اقدامات برای تکمیل نواقص سد چپرآباد که در دولت قبل افتتاح شده بود، انجام شده و پروژه انتقال آب سد سیلو به کانی سیب و سپس به دریاچه ارومیه روزهای پایانی خود را سپری می‌کند.

وی با اشاره به افتتاح پروژه‌های احیای دریاچه ارومیه در هر سه ماه یک بار، گفت: تا پایان امسال انتقال آب بادن آباد و فاز دوم پروژه کانی سیب و انتقال آب به دریاچه ارومیه، به بهره‌برداری خواهد رسید.

تساویز این روزهای دریاچه ارومیه نشان از افزایش سطح تراز و حضور گردشگرانی است که بعد از گذشت سال‌ها از شرایط بحرانی در این دریاچه تفریح می‌کنند. اما کارشناسان معتمدان دریاچه ارومیه همچنان در وضعیت بحرانی به سر می‌برد و با وجود اجرای طرح انتقال آب سد کانی سیب که آن هم به صورت ۱۰۰ درصدی به اتمام نرسیده برای تسهیل در اقدامات حیاتی برای دریاچه ارومیه به اقدامات متعدد زیادی از جمله مدیریت آب در بخش کشاورزی نیازمندیم. عدم اتمام کامل طرح انتقال سد کانی سیب به دریاچه ارومیه و راه‌سازی تنها ۱۳۰ میلیون مترمکعب آب از این طرح به سمت دریاچه ارومیه، بیم و امیدهای زیادی در خصوص نقش و تاثیر این طرح در احیای این تالاب بین‌المللی در ذهن دلسوزان به تصویر می‌کشاند.

پایان صادراتی، حلقه مفقوده توسعه کهگیلویه و بویر احمد است

ارزآوری از خروجی‌های صادراتی

عکس: سید

پایانه صادراتی در استان‌ها زمینه‌ساز توسعه دستیابی به بازارهای خارجی شد. اکنون این استان با وجود تولیدات بسیار در بخش‌های مختلف، محروم از پایانه صادراتی است تا محصولات این استان به نام دیگر استان‌ها صادر شود.

مغفول بماند. این در حالی است که اکنون در برهه‌ای از اقتصاد قرار داریم که مشکلات ناشی از تحریم‌ها و کاهش بودجه و اعتبارات عرصه‌های مختلف، صنعت، معدن و کشاورزی را تحت تاثیر قرار داده است و در این میان می‌توان با ایجاد

نام بوشهر صادر می‌شود که امروز در چرخه صادرات استان قرار گرفته است.

عسکری خاطر نشان کرد: باید تلاش شود که با رفع مشکلات زیرساختی گمرک استان، ایجاد پایانه و برند سازی محصولات استان را داشته باشیم.

عسکری گفت: توسعه و ظرفیت دهی به گمرک استان نیز هدف‌گذاری و در این راستا اعتباراتی برای تحقق توسعه زیرساختی آن مصوب شده است.

با آنکه کهگیلویه و بویر احمد به لحاظ نزدیکی به بندر جنوبی کشور و وجود پتانسیل‌های صنعتی، کشاورزی و معدنی بالقوه موقعیت خاصی را برای تولید و صادرات محصولات بسیار دارد و سومین استان تولید کننده در حوزه شیلات است اما تولیدات به واسطه نداشتن پایانه صادراتی به دست دل‌آه می‌افتد و در این میان سود تولید به جیب دل‌آه می‌رود.

بر اساس گزارش‌ها در ۸ماه سال جاری میزان صادرات استان نسبت به مدت مشابه سال قبل به لحاظ ارزش ۳۴۶ درصد رشد داشته است.

مدیرکل گمرک کهگیلویه و بویر احمد در این راستا با بیان اینکه در سال جاری، ۱۷۲ هزار و ۴۸۸ تن کالا صادر شده است، گفت: این میزان نسبت به سال گذشته ۲۰۲ درصد رشد داشته است.

عبدالکریم بیاتی افزود: درآمد گمرکی کهگیلویه و بویر احمد در سال جاری به ۲ میلیارد و ۵۴۰ میلیون دلار رسید. وی بیان داشت: همچنین در سال جاری، درآمد صادرات غیرنفتی استان کهگیلویه و بویر احمد نسبت به ۸ماه نخست سال گذشته، افزایش ۳۴۶ درصدی داشته است.

سخن پایانی

توسعه ظرفیت‌های صادراتی، ایجاد رقابت سالم بین صادرکنندگان کالا و توسعه صادرات محصولات را فراهم می‌کند و در این میان احداث پایانه‌های صادراتی، کاهش هزینه‌های پنهان فرآیند صادرات و نیز ایجاد تمرکز میان خدمات مرتبط با صادرات به منظور خلق

تایید آلایندگی نحوه دفع لجن فاضلاب در کرمان

پسماند عادی و مجاز به تخلیه در لندفیل (محل دفن زباله یا محل دفن پسماند یا گورستان پسماند شهری یا خاک‌چال) است. رسولی گفت: در نیمه دوم سال ۱۴۰۱، استانداردی از سوی مجموعه آب و خاک سازمان محیط‌زیست با عنوان «دستورالعمل جامدات زیستی» اعلام شد که در حوزه شرکت‌های آب و فاضلاب و وزارت نیرو این دستورالعمل تدوین شده بود.

وی گفت: با توجه به دستورالعمل جامدات زیستی که در نیمه دوم سال ۱۴۰۱ تدوین شده بود آنالیز این لجن مانده در انتهای مخازن و حوضچه‌ها سیستم‌های تصفیه فاضلاب نشان می‌داد که این پسماند ویژه است و دیگر نمی‌تواند در لندفیل تخلیه شود از این‌رو اختطاریه به صنعت دادیم تا یکسری اقدامات اصلاحی انجام دهد تا این لجن از پسماند ویژه به پسماند عادی تبدیل شود. معاون محیط انسانی حفاظت محیط‌زیست کرمان تصریح کرد: در مورد فاضلاب شهر کرمان هم صنعت (شرکت بوتیا) اصلاحیه مذکور را انجام داده و مجدد آنالیز این لجن مانده در انتهای مخازن و حوضچه‌ها سیستم‌های تصفیه فاضلاب در حال انجام است که منتظر نتایج خواهیم بود تا ببینیم که آیا این لجن به عنوان پسماند ویژه به پسماند عادی تبدیل شده است یا خیر؟

هزینه تخلیه لجن فاضلاب
وی در عین حال با اشاره به موضوعی که بین صنعت و شهرداری جریان دارد اظهار کرد: از آنجا که گتمه می‌شود شهرداری هزینه زیادی را فقط بابت اینکه اجازه دهد صنعت، لجن انتهای مخازن و حوضچه‌ها سیستم‌های تصفیه فاضلاب را در محل لندفیل تخلیه کند از آنها می‌گیرد.

رسولی بیان کرد: صنعت هم که دیده تخلیه این لجن ناشی از تصفیه فاضلاب در لندفیل هزینه زیادی را برایش در بردارد آن را در مسیر جاده زردن تخلیه کرده که محیط‌زیست اختطاریه «عدم تایید این اقدام» را به آنها داده است. وی گفت: طبق قول مساعدی که صنعت به ما داده است تخلیه لجن ناشی از تصفیه فاضلاب در مسیر جاده زردن متوقف خواهد شد و مجدد مسیر تخلیه در لندفیل کرمان از سر گرفته می‌شود البته به شرطی که شهرداری هم کمک و

کهگیلویه و بویر احمد که روزگاری تابلوی خام فروشی محصولات را بر سر در صنعتش می‌دید، با گذشت سال‌ها، همچنان حلقه مفقوده دیگری از صادرات را یدک می‌کشد و نبود پایانه صادراتی سبب شده تا ارزش واقعی ظرفیت‌هایش

استاندار کهگیلویه و بویر احمد در این باره به مهر گفت: ارزآوری، صادرات مطلوب و مستمر و باکیفیت و توسعه اشتغالزایی، سامان‌دهی صادرات و کاهش هزینه حمل‌ونقل از مزایای ایجاد پایانه صادراتی است.

سیدعلی احمدزاده افزود: استان کهگیلویه و بویر احمد یکی از استان‌های دارای پتانسیل‌های خاص در کشور است که در حوزه‌های مختلفی می‌تواند در بخش صادرات توسعه یابد و به توسعه یافتگی کشور نیز کمک کند.

وی بیان داشت: این استان در بخش‌های مختلفی همچون محصولات کشاورزی، حوزه صنعت، معدن، پتروشیمی، آب معدنی و گیاهان دارویی ظرفیت بالایی برای صادرات دارد.

استاندار با بیان اینکه با افزایش تولید در بخش پلیمر گجساران و دهدشت می‌توان صادرات را افزایش داد، گفت: آب معدنی استان قابلیت صادرات به کشورهای حوزه خلیج فارس را دارد.

هدف‌گذاری صادرات ۵ میلیارد دلاری

احمدزاده تصریح کرد: هدف‌گذاری صادراتی برای استان در آینده نزدیک پنج میلیارد دلار بوده و کشورهای اروپایی و کشورهای حوزه خلیج فارس بازار هدف صادرات استان هستند. معاون اقتصادی استاندار کهگیلویه و بویر احمد نیز تاکید دارد که سندسازی محصولات تولیدی استان ضروری است.

سید احسان عسکری در گفت‌وگو با مهر افزود: بحث برند سازی محصولات در استان نگاهی موثر به بحث صنایع زیرساخت را طلب می‌کند و باید در ابتدا زیرساخت‌ها فراهم شود.

عسکری تصریح کرد: کهگیلویه و بویر احمد با توجه به سطح زیرساخت‌های گمرکی تا ایجاد پایانه صادراتی فاصله دارد.

وی ابراز داشت: باوجود همه موارد زیرساختی، پیگیری برای تحقق این ظرفیت در وزارتخانه مربوطه انجام شده است. عسکری با بیان اینکه پیگیر تأمین زمین برای احداث زیرساخت‌های صادراتی هستیم، عنوان کرد: با توجه به تعریف عدم ایجاد ساختمان جدید در قانون بودجه، این مهم تاکنون محقق نشده است.

معاون اقتصادی استاندار با اشاره به تلاش برای ظرفیت‌سازی به منظور توسعه صادرات استان، گفت: روزی سیمان استان با

تخلیه لجن ناشی از تصفیه فاضلاب شهر کرمان در جاده زردن در حالی طی روزهای اخیر بعد از نشست شورای شهر به دغدغه افکار عمومی تبدیل شده که محیط‌زیست ضمن تایید آن می‌گوید اختطاریه به صنعت داده شده که تخلیه این لجن باید در مکان‌های مجاز انجام شود نه در هر مکانی که دوست داشتند. یکی از موضوعات چالشی نشست هفته گذشته شورای شهر کرمان تخلیه لجن ناشی از تصفیه فاضلاب این شهر در جاده زردن به کرمان بود، موضوعی که از سوی سید محمد تقوی عضو شورای شهر مطرح و به دغدغه دست‌آوردان محیط‌زیست و مردم نیز تبدیل شده است. اعضای شورا در نشست علنی خود ضمن اشاره به ماجرای دفع لجن تصفیه خانه فاضلاب شهر کرمان در ابتدای جاده زردن نظارت محیط‌زیست را بر این موضوع ناکافی دانستند و برای اتفاقات ناخوشایندی که این لجن رها شده برای شهروندان رقم می‌زند هشدار دادند. بعد از رسانه‌ای شدن این موضوع، خبرنگار ایرنا به سراغ مسئولان محیط‌زیست رفت تا از چند و چون ماجرا بیشتر مطلع شود و در جریان جزئیات تخلیه لجن ناشی از تصفیه فاضلاب قرار گیرد.

سعیده رسولی، معاون محیط انسانی اداره کل حفاظت محیط‌زیست استان کرمان در گفت‌وگو با ایرنا افزود: طبق قراردادهایی که مجتمع فولاد بوتیا متعلق به شرکت میدکو) با شرکت آب و فاضلاب و آب منطقه‌ای این استان بسته، برنامه راهبردی و مدیریت فاضلاب را در ازای اجرای شبکه فاضلاب شهر پذیرفته و طبق آن پساب تصفیه شده فاضلاب را برای عملیات صنعتی به مدت حداقل ۲۰ سال استفاده می‌کند. وی ادامه داد: فاضلاب شهر کرمان در بیشتر مواقع مطابق با استانداردهای زیست محیطی تصفیه می‌شود و مشکلی در خصوص پساب خروجی ناشی از آن نداریم. معاون محیط انسانی حفاظت محیط‌زیست کرمان تاکید کرد: اما در مورد سیستم‌های تصفیه فاضلاب مشکلی وجود دارد و بعد از مدتی لجنی در انتهای مخازن و حوضچه‌ها تشکیل می‌شود که اینها مدیریت خاصی را می‌طلبد. وی بیان کرد: طبق استانداردهای سازمان محیط‌زیست در سال‌های گذشته، آنالیز (بررسی) این لجن مانده در انتهای مخازن و حوضچه‌ها سیستم‌های تصفیه فاضلاب نشان می‌داد که این

سه‌شنبه
۲۱ آذر ۱۴۰۲ - ۲۸ جمادی‌الاول ۱۴۴۵ - ۱۲ دسامبر ۲۰۲۲ - شماره ۲۴۶۷ - بابی ۳۷۸۵

منعت معدن تجارت

مشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه **منعت معدن تجارت** www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «منعت»

مدیرمسئول: عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۰۹۰۳۵۱۰۹۴۲ - ۸۸۷۲۷۲۳۲
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmail.com

تلفن: ۸۲۱۹۰ - شماره داخلی: ۱۰۴ - پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۷۲۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۷۲۳۵
تهران، خیابان قائم مقام فرحانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۲۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: smtnews@ostanha.com
چاپخانه: صمیم

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnews
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

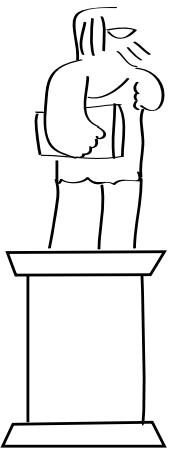
روزنامه **منعت** با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیرزاده

خانه ملت

واکنش نمایندگان مجلس به فساد چای دیش

مجلس‌نشینان و چند تن از نمایندگان هم روز یکشنبه در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی با تذکری شفاهی خواستار رسیدگی دولت و قوه قضاییه و برخوردی جدی با عوامل فساد شرکت چای دیش، شدند.

یک نماینده مجلس با تأکید بر اینکه اختلاس چای خیانت به کشور بوده و باید با عوامل آن برخورد قاطع شود، تصریح کرد: نقش گمرک و سایر دستگاه‌ها در این مورد باید کاملاً مشخص باشد.

لزوم برخورد جدی

در این راستا، محمدتقی نقدعلی در تذکر شفاهی خود، گفت: قوه قضاییه و دولت باید به مسئله رانت و فساد چای دیش ورود کرده و برخورد جدی با همه عوامل داشته باشند.

نماینده خمینی شهر در مجلس بیان کرد: نیروهای شرکتی از ما سوال می‌کنند چطور برای تبدیل وضعیت ما قانون مصوب به اصل ۷۵ و عدم وجود بودجه برخورد می‌کنند، اما در چنین رانتهی از نظر کیفیت تخصیص، میزان برآورد نیاز و حتی نوع چای وارداتی انواع و اقسام تخلف با رقم بالا صورت گرفته است؟ تنها پاسخی که مردم از ما می‌پذیرند، برخورد جدی است.

وی افزود: امروز واردات خودرو با توجیه نبود ارز با کندی بسیار پیش می‌رود، اما یک شرکت چنین دریافتی را به خود اختصاص می‌دهد. ما برای دو قرص نان سامانه راننداران داریم، کردیم، در حالی که باید چنین سامانه‌ای را برای کالاهای دیگر مانند چای نیز تشکیل داد.

پول بیت‌المال

از سوی دیگر، سید غنی نظری در تذکر شفاهی خود، گفت: اختلاسی که در حوزه چای اتفاق افتاده است، به هیچ عنوان قابل قبول نبوده و باید با جدیت با متخلفان برخورد شود.

نماینده خلخال و کوثر در مجلس با بیان اینکه مبلغ مورد اختلاس قرار گرفته ۳۵ میلیارد دلار و معادل ۱۴۰ هزار میلیارد تومان است، ادامه داد: مبالغ سنگین در حالی مورد اختلاس قرار گرفته که ما در شهرستان‌های خود برای پروژه‌های عمرانی بارها و بارها نزد سازمان بودجه رفتیم و این مجموعه می‌گوید هزار میلیارد تومان برای تهاتر نفت ندارد. حال از بانک مرکزی می‌پرسم چگونه پول مرتبط با اختلاس چای را پرداخت کردید؟

وی با تأکید بر اینکه اختلاس چای خیانت به کشور بوده و باید با عوامل آن برخورد قاطع شود، تصریح کرد: نقش گمرک و سایر دستگاه‌ها در این مورد باید کاملاً مشخص باشد. ما اجازه نمی‌دهیم پول بیت‌المال به این راحتی از حلقوم این اختلاس‌گران و متخلفان پایین برود.

یک سوال مهم از دولت

همچنین، سیدمرتضی حسینی در تذکری شفاهی با اشاره به فساد یکی از شرکت‌های واردکننده چای اظهار کرد: بحث فساد اخیر که درخصوص یکی از واردکنندگان چای رخ داده است، فضای ذهنی جامعه و مردم ما را درگیر کرده است و ما می‌خواهیم از دولت سوال کنیم با توجه به این حجم فساد چه نظارتی صورت می‌گیرد؟

این نماینده مجلس اظهار کرد: مردم در صف دریافت وام هستند، ورم برای آنها اشکال تراشی کرده و آنها را معطل می‌کنیم یا وام فرزندآوری و وام کالاهای اساسی را به سختی دریافت می‌کنند، اما این جور اختلاس‌ها مرتب اتفاق افتاده و می‌گویند که فساد در مجموعه‌های اداری نیست.

حسینی تأکید کرد: بحث دیگر ما مجموعه حراست‌ها است؛ اگر در ریاست جمهوری مجموعه حراست‌ها کار خود را به خوبی انجام داده و نظارت لازم را انجام دهند، اینجور فساد و اختلاس‌ها شکل نمی‌گیرد.

بانک مرکزی

وزارت اقتصاد ورود کنند

شرکت چای دیش که تا این لحظه بزرگ‌ترین رقم فساد مالی در کشور را ثبت کرده، بیشترین رقم تسهیلات خود را از بانک اقتصاد نوین دریافت کرده که معادل یک‌هزار و ۸۳ میلیارد و ۸۱۰ میلیون تومان است.

به گزارش فرارو، در بخش دیگری از گزارش هم میهن اشاره شده است که بانک صادرات با پرداخت ۸۷۱ میلیارد و ۱۴۸ میلیون تومان بزرگترین تسهیلات‌دهنده به دیش شناخته می‌شود. بانک شهر با پرداخت ۳۰۸ میلیارد و ۵۵۵ میلیون تومان، بانک خاورمیانه با پرداخت ۱۸۶ میلیارد و ۹۹۸ میلیون تومان، بانک کارآفرین با پرداخت ۱۶۶ میلیارد و ۴۹۹ میلیون تومان، بانک ایران‌زمین با پرداخت ۱۳۰ میلیارد تومان، بانک ملی با پرداخت ۱۰۰ میلیارد و ۳۳ میلیون تومان و بانک تجارت با پرداخت ۸۹ میلیارد و ۵۰۸ میلیون تومان در مقام‌های بعدی قرار دارند.

پس از افشای اطلاعات درباره فساد مالی چای دیش، مدیر اجرایی سندیکا چای گفت: یازده دی ماه سال ۱۴۰۱ هم گزارشی از اسناد و اطلاعاتی داشتیم و در حضور نماینده لاهیجان آقای فرخی به وزیر وقت آقای ساداتی‌نژاد ارائه دادم. در آن دیدار نیز ناهمخوانی اعداد و ارقام و مستندات را به وزیر شفاهی و کتبا توضیح دادیم. در خصوص نحوه رسیدگی به این پرونده و چگونگی برخورد با متخلفان نیز، حجت الاسلام اژه‌ای، رئیس دستگاه قضا، گفت: آن فردی که ریلش را به بازار برده بود تا برای به اصطلاح وارداتش ارز بگیرد، به یکی از زیرمجموعه‌های شرکت دیش مراجعه کرده بود تا ارز دریافت کند؛ از اینجا بازرسی ورود پیدا کرد که شرکت دیش این مقدار ارز را از کجا آورده است؛ یعنی سازمان بازرسی از آن پرونده به پرونده حاضر رسید؛ البته فرد به اصطلاح واردکننده اکنون در بازداشت و طی مراحل محاکمه است.

اژه‌ای با تأکید بر خلاف بودن عملکرد شرکت چای دیش گفت: کلیه بررسی‌ها بیانگر تخلف گروه دیش بود و مشخص شد که این تخلف از سال ۹۸ آغاز شده و تا اواخر ۱۴۰۱ ادامه داشته است؛ طبق گزارش‌های موجود، در سال ۹۸ بیش از دو میلیون دلار با معادل دلار، در سال ۹۹ بالغ بر ۲۱ میلیون دلار ارز به شرکت مزبور تخصیص یافت؛ اما در سال ۱۴۰۰ شصت درصد ارز واردات را به این گروه داده‌اند و در سال ۱۴۰۱ بیش از ۷۰ درصد ارز را این گروه گرفته است. در مجموع طی سال‌های ۹۸ تا ۱۴۰۱، بالغ بر ۶۹ درصد از ارز مربوط به واردات چای به شرکت فوق‌الذکر تخصیص یافته است که حتماً خلاف است.

با وجود اینکه در حوزه تخلفات ارزی، پرونده شرکت چای دیش از دید ریاست قوه قضاییه، خلاف آشکار محسوب می‌شود، اما هنوز در خصوص تسهیلات اعطایی به شرکت چای دیش و اینکه آیا عملکرد این شرکت مصداق خلاف بوده، ابهام‌هایی جدی وجود دارد، یکی از پرسش‌ها این است که آیا اعطای تسهیلات گسترده به شرکت‌های تولیدی عملی مجرمانه است؟ پرسش دیگر این که، نحوه برخورد با تخلفات مرتبط با عطای وام و تسهیلات چگونه تعیین می‌شود؟

وحید شقاقی، اقتصاددان و استاد دانشگاه خوارزمی در گفت‌وگو با فرارو گفت: براساس گزارش منتشر شده، درج شده در تسهیلاتی که به شرکت چای دیش داده شده است، هم بانک‌های خصوصی حضور دارند هم دولتی و هم شبه دولتی. یعنی هر سه نوع بانک ما به شرکت چای دیش تسهیلات داده‌اند. بیشترین تسهیلات از سوی بانک‌های خصوصی اعطا شده، اما بانک‌های شبه دولتی نیز تسهیلات زیادی داده‌اند. در این شرایط، چون مدیریت بانک‌های شبه دولتی همچنان با دولت است می‌توان بحث را اینگونه مطرح کرد که اگر بانک‌های دولتی، تسهیلات کلان داده اند، طبیعتاً باید منافع سهامداران لحاظ شود. البته اینجا بانک مرکزی می‌تواند در تسهیلات کلان بانک‌های خصوصی کند یا بررسی کند آیا تسهیلات کلانی که اعطا شده است، منافع سهامداران را لحاظ کرده است یا خیر. وقتی یک بانک خصوصی ایجاد می‌شود، باید پاسخگوی سهامداران خود باشد و ناظر کلان انواع بانک‌ها نیز، بانک مرکزی است. سیستم نظارت بانک مرکزی می‌تواند از طرف سهامداران ورود کرده و بررسی کند که آیا اولا منافع سهامداران حفظ شده است یا خیر و ثانياً آیا این سود، برپایه امکان سنجی و سودآوری بنگاه‌ها، لحاظ شده یا تخلفاتی صورت گرفته است.

این استاد دانشگاه در ادامه گفت: از زاویه بانک‌های دولتی و شبه دولتی، وزارت اقتصاد باید گزارشی را اعلام کند و علاوه بر بانک مرکزی، وزارت اقتصاد به عنوان نماینده دولت می‌تواند اعلام کند که آیا تسهیلاتی که به شرکت چای دیش اعطا شده است، در راستای اهداف دولت و تولید ملی و منافع کلان کشور بوده؟ آیا منافع کلان کشور رعایت شده یا خیر و این تسهیلات بر مبنای چه اهدافی به شرکت چای دیش داده شده و آیا شرکت چای دیش، ایفای تعهدات خود را به موقع انجام داده است؟ وقتی تعهدات کلان داده می‌شود، بازپرداخت به موقع تسهیلات مهم است. همچنین باید مشخص شود آیا مصوباتی در دولت بوده که از این شرکت حمایت شود؟ خروجی حمایت‌ها چه بوده و قرار بوده در ازای این حمایت چه دستاوردی برای منافع کشور رقم بخورد؟ این‌ها نکاتی است که دولت و وزارت اقتصاد باید پاسخ دهند. همچنین باید بررسی شود در سایه این تسهیلات تخلفاتی رخ داده است یا خیر. وی افزود: بر اساس گزارش سازمان بازرسی اعلام شده که شرکت چای دیش، در راستای بحث ارز وارداتی، تخلفات کلانی را رقم زده است. پرسش این است که آیا در حوزه اقتصاد کلان نیز تخلفاتی رخ داده است یا خیر؛ بنابراین به دو گزارش نیاز داریم. یک گزارش از سوی بانک مرکزی و یک گزارش نیز از وزارت اقتصاد از بانک‌های دولتی و شبه دولتی. تا زمانی که این گزارش‌های نظارتی منتشر نشود نمی‌توانیم دلیل این تسهیلات کلان به شرکت چای دیش را به درستی موشکافی کنیم. اگر واقعا شرکت چای دیش، تسهیلاتی را گرفته و مطالبات معوق و تاریخ گذشته دارد، شبهه و ایرادها تقویت می‌شود. اما اگر به تعهدات زمان بندی شده عمل کرده باشد، شبهه، کمی کاهش پیدا می‌کند. در مجموع، بانک‌های دولتی و شبه دولتی باید دلیل تسهیلاتی را که با ارقام بالا ارائه شده اعلام کنند. حتی در گزارش فعلی نیز اشاره شده که امکان دسترسی به اطلاعات همه بانک‌ها موسسات مالی و اعتباری وجود نداشته و فقط لیست تسهیلات ۱۳ بانک و موسسه منتشر شده است. عدد به دست آمده از همین تعداد هم، نزدیک ۳ هزار میلیارد تومان شده است.

وی افزود: باید مشخص شود شرکت چای دیش در حوزه تسهیلات خوش سابقه است یا متخلف. تنها چیزی که اکنون داریم ارقام مرتبط با تسهیلات از سه نوع کشور است. من هم منتظر هستم تا گزارش‌های رسمی را در پاسخ به ابهام‌ها ببینم و بعد نتیجه‌گیری دقیق کنم که ماجرا از چه قرار است؛ بنابراین قضاوت خاصی نمی‌توانیم انجام دهیم.

قهرمان داستان فسادزدایی کیست؟

ماجرای فساد ارزی اخیر که به فساد چای دیش معروف شده، رقم سنگینی دارد؛ بیش از ۳ و نیم میلیارد دلار که مشخص نیست ارزهای تخصیص داده شده به این شرکت برای واردات چای، حالا کجا رفته است؛ مانند آنچه در ماجرای بابک زنجانی رخ داد. از زمانی که فساد چای دیش عمومی شده است، دولتی‌ها و هواداران‌شان پس از گذراندن شوک اولیه، شروع به اظهارنظر کرده‌اند.

فسادها را شناسایی و به قوه قضاییه معرفی کرده و «حال انتظار عمومی از قوه قضاییه رسیدگی به این پرونده هاست.» یعنی رئیسی خواسته اینطور وانمود کند که دولت آنچه باید را انجام داده و اگر جامعه عدم برخورد با این فسادها را انتظار دارد باید سراغ قوه دیگر بروند و به دولت کاری نداشته باشد!

سرنخ کشف فساد

اما همزمان با اینکه دولتی‌ها از هرگونه پذیرش مسئولیت این فساد سر باز می‌زنند، طیف هواداران دولت و مسئولانش با افتخار خود را باعث و بانی کشف این فساد عظیم می‌دانند و به گونه‌ای رفتار می‌کنند که گویی هیچ تقصیری متوجه دولت نبوده و کشف این فساد را به نام دولت فاکتور می‌کنند. به عبارت دیگر این طیف می‌کوشد تا در شرایطی که شعارهای فسادستیزانه رئیسی در دوران تبلیغات ریاست‌جمهوری به رخ آنها کشیده می‌شود، اینطور وانمود کنند که اگر تلاش دولتی‌ها نبود این فساد کشف نمی‌شد. حال آنکه طبق اسناد منتشره در فضای مجازی سرنخ کشف این فساد در نامه یکی از اتحادیه‌های صنعت چای به معاون اول رئیسی آمده بوده و از آنجا نهادهای نظارتی توانسته‌اند پی به چند و چون و حتی وجود چنین فساد بی‌برند.

در حاشیه

با اینهمه حاشیه‌های فساد در چای دیش همچنان ادامه دارد و هر روز خبر تازه‌ای به گوش می‌رسد. اخباری که گاهی با تکیذ نیز همراه است. مانند اطلاعاتی که از سوی پلیس راهور فراجا در واکنش به ادعای مطرح شده پیرامون شماره‌گذاری خودروهای توقیفی شرکت چای دیش صادر شده است.

به گزارش ایسنا، پلیس راهور فراجا در پی ادعای مطرح شده مبنی بر شماره‌گذاری خودروهای توقیفی شرکت چای دیش، این موضوع را غیرواقعی اعلام کرد. در اطلاعاتی که مرکز اطلاع‌رسانی پلیس منتشر کرده، آمده است: «در پی انتشار مطلبی کذب و مغرضانه و سراسر اتهام زنی فرد ضد انقلاب خارج نشین در فضای مجازی مبنی بر اینکه پلیس راهور خودروهای شرکت چای دیش را که مورد توقیف قرار گرفته‌اند به نام اشخاص یا شرکت‌های دیگری نقل و انتقال کرده است. پلیس راهور فراجا اعلام می‌دارد که این خبر اساساً کذب محض بوده و هر نقل و انتقالی برای خودروهای مربوط به اشخاص حقیقی و حقوقی در یک فرآیند کاملاً روشن و شفاف صورت می‌پذیرد به‌نحوی‌که امکان نقل و انتقال خودروهای توقیفی و دست‌نوردار در سامانه‌های این پلیس، اصلاً امکان‌پذیر نیست.»

در ادامه اطلاعاتی پلیس راهور فراجا درباره چای دیش گفت: «لازم به ذکر است که براساس قانون، نقل و انتقال کلیه وسایل نقلیه اشخاص حقیقی یا حقوقی که فاقد دستورات مراجع قضایی یا سایر دستگاه‌های ذیصلاح باشند بلامانع بوده و اگر نقل و انتقالی برای خودروهای شرکت مذکور در استان البرز صورت پذیرفته مربوط به گذشته و فاقد دستور قضایی مبنی بر توقیف یا عدم ارائه خدمات بوده است. از طرف دیگر، تعداد خودروهای ادعا شده تحت مالکیت شرکت موصوف نیز مورد تأیید این پلیس نبوده و در صورت لزوم مستندات آن به مراجع قضایی ارائه خواهد شد.»

پلیس راهنمایی و رانندگی در پایان تأکید کرده که «حق اقامه دعوی علیه انتشاردهندگان چنین اتهامات بی‌اساسی را در مراجع قضایی برای خود محفوظ می‌داند.»

به گزارش خبر آنلاین، از زمانی که فساد دیش عمومی شده است، دولتی‌ها و هواداران‌شان در رسانه و شبکه‌های اجتماعی پس از گذراندن شوک اولیه، خط رسانه‌های‌شان مشخص شد که چه باید کنند؛ همه یک صدا و یک خط، دولت قبل را مقصر رخ دادن این فساد دانستند؛ فسادی که طبق گزارش سازمان بازرسی ۸۰ درصد آن در دولت سیزدهم صورت گرفته بود.

اما آنها این‌طور بنا دارند دولت رئیسی را در نقش قهرمان داستان جا بیندازند. این سیاست در حالی از سوی برخی طیف‌های هوادار دولت در رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی در جریان است که بنا بر اظهارات محسنی اژه‌ای رئیس قوه قضاییه اوج فساد رخ داده، در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ بوده است: «تخلف گروه دیش از سال ۹۸ شروع شد که در همان سال گروه دیش حدود ۲ میلیون دلار و در سال ۹۹، ۲۱ میلیون دلار گرفته است، اما در سال ۱۴۰۰، ۶۰ درصد ارز واردات را به این گروه داده‌اند که حتماً خلاف است و در سال ۱۴۰۱ بیش از ۷۰ درصد ارز را این گروه گرفته است.»

این اظهارات رئیس قوه قضاییه به خوبی روشن می‌کند که از این حدود ۳۰۷ میلیارد دلاری که در ماجرای فساد دیش جابه‌جا شده چه میزان در زمان مسئولیت ابراهیم رئیسی بر دولت بوده است. با این وجود دولتی‌ها همچنان بر همان ادعای خود ایستاده‌اند؛ نمونه بارز آن محمد حسینی معاون پارلمانی ابراهیم رئیسی است که در یک جلسه دانشجویی که صبح شنبه برگزار شد، در اظهاراتی فرافکنانه گفت که «در دولت قبل داشتیم که برخی مدیران در پشت میز دستگیر شدند.

در همین دوره داریم که خود دولت برخورد می‌کند و نمونه آن را در ماجرای چای دیش دیدیم که خود دولت متوجه شد و پرونده را تکمیل کرد و تحویل دستگاه قضا داد.»

محسنی اژه‌ای شفاف توضیح داد!

این ادعای معاون رئیسی در شرایطی مطرح شده که محسنی اژه‌ای به خوبی توضیح داده که پرونده فساد در واردات نهادهای دامی چگونه به شرکت چای دیش رسیده است. بنا بر گفته‌های رئیس قوه قضاییه در جریان پرونده فساد نهادهای دامی «افراد دخیل در موضوع چه در داخل و چه خارج از وزارتخانه مربوطه، تحت تعقیب قرار گرفتند و وزیر مربوطه استعفا داد و قائم مقام او نیز برکنار شد و تحت تعقیب قرار گرفت.»

گرچه رئیس قوه قضاییه نام وزارتخانه را قید نمی‌کند اما منظور وزارت کشاورزی است و وزیر مربوطه هم سید جواد ساداتی‌نژاد. رئیس قوه قضاییه همچنین خبر داد که «برای وزیر پیشین و سایر افراد دخیل در پرونده، کیفرخواست صادر شد.»

با وجود آنکه برای وزیر چند ماه پیش دولت ابراهیم رئیسی کیفرخواست صادر شده، با این وجود باز هم طیف هوادار دولت و مسئولان دولتی مدعی فسادستیزی هستند. جواد ساداتی‌نژاد در مجلس دهم و یازدهم نماینده بود و پس از آن کرد آمدن دولت سیزدهم، رئیسی او را از میان همه نامزدها برای وزارت کشاورزی برگزید و به مجلس معرفی کرد و مجلس هم رأی اعتماد بالایی به او داد.

از سوی دیگر دولتی‌ها و در راس آنها ابراهیم رئیسی توپ را در زمین قوه قضا انداخته و در یکی از جلسه اخیر هیات دولت به فسادهای یافت شده در دولت‌ش اشاره کرده و گفته دولت این